

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych
Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach
w dniach 17 – 19 marca 2014 r.

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Amadeusz Krause (członek PKA),

członkowie:

- prof. dr hab. Stanisław Wrzosek (członek PKA),
- dr hab. Wiesław Ciechomski (członek PKA),
- dr hab. Krzysztof Szewior (członek PKA, ekspert ds. jakości PKA),
- mgr Karolina Martyniak (ekspert ds. formalno-prawnych PKA),
- mgr Marcin Wojtkowiak (przedstawiciel pracodawców),
- Ludwika Nowak (ekspert PKA, przedstawiciel PSRP),
- dr Second Bwanakare (ekspert PKA ds. międzynarodowych).

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy (z własnej inicjatywy) przeprowadziła ocenę instytucjonalną na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Bieżąca ocena instytucjonalna poprzedzona była oceną jakości kształcenia dokonaną na kierunkach: „administracja” oraz „zarządzanie” na podstawie przepisów obowiązujących do 30.09.2011 r.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny PKA. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji zaplecza naukowo-dydaktycznego, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału oraz pozostałymi interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji.

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego

1. Strategia określona przez jednostkę¹

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

- 1) Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni oraz uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia,

Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach ma sformułowaną *Misję i strategię* rozwoju do roku 2019. Przedmiotowy dokument został przyjęty przez Radę Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych w dniu 06 marca 2013 r. (Uchwała nr 29/2013). W działaniach do 2019 roku przyjęto kierunki rozwoju Wydziału, które realizowane są poprzez następujące cele strategiczne:

1. rozwój badań naukowych i podnoszenie pozycji naukowej Wydziału;
2. wysoka jakość kształcenia i wychowania;
3. współpraca z otoczeniem;
4. profesjonalne zarządzanie Wydziałem;
5. rozwój infrastruktury i zasobów Wydziału.

Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych jako jednostka Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach deklaruje swoje przywiązanie do podstawowych celów i wartości zawartych w misji całego Uniwersytetu na lata 2011-2019, wynikającej z Uchwały Senatu UPH w Siedlcach z dnia 28 marca 2012 roku, nr 12/2012. Strategia Wydziału wiąże się ściśle z misją Uniwersytetu i jej zasadniczymi elementami, takimi jak:

- kształcenie studentów - przyszłych elit społecznych i gospodarczych kraju;
- wychowanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie i za umacnianie zasad demokracji oraz poszanowania praw człowieka;
- prowadzenie badań naukowych;
- kształcenie i promowanie kadr naukowych;
- upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki, kultury narodowej;
- utrzymywanie stałych kontaktów z absolwentami; działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych.

Wydział misję tę odnosi do reprezentowanych przez siebie dziedzin naukowych i prowadzonych kierunków studiów.

Strategia Wydziału skoncentrowana jest na podnoszenie jakości kształcenia poprzez **p**owiązanie jej z Wewnętrznym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK), który został przyjęty Uchwałą Senatu nr 15/2009 z dnia 25 lutego 2009 roku. Wydziału nawiązuje do niego poprzez wskazania w swojej strategii podstawowych zadań warunkujących proces kształcenia. Według nich Wydział:

- 1) realizuje badania naukowe, których wyniki są wykorzystywane w procesie dydaktycznym;
- 2) dba, aby plany studiów zapewniały realizację standardów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, możliwość wyboru przez studenta określonych przedmiotów, odbywanie kształcenia praktycznego na studiach I stopnia;
- 3) dba aby programy kształcenia zapewniały przekazywanie studentom wiedzy opartej na najnowszych wynikach badań naukowych, kształtowanie umiejętności praktycznych i postaw pozwalających na efektywne wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności;
- 4) zapewnia stosowanie metod dydaktycznych pozwalających na efektywne przekazywanie wiedzy oraz kształtowanie umiejętności i postaw;
- 5) zapewnia bazę dydaktyczną, w tym zasoby biblioteczne oraz wyposażenie sal dydaktycznych;

6) zapewnia profesjonalną obsługę administracyjną i techniczną procesu dydaktycznego i studentów.

Reasumując należy powiedzieć, że strategia jednostki poprawnie wpisuje się w misję i strategię Uczelni. Poprzez wkomponowanie elementów projakościowych w strategię jednostki możliwe jest też zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia na Wydziale. Wpisanie jako podstawowy element strategii prowadzenie badań naukowych oraz ich wykorzystywanie stanowi o akademickim charakterze Uczelni i Jednostki.

- 2) jednostka opracowała koncepcję kształcenia obejmującą studia I i II stopnia, studia doktoranckie i podyplomowe, zwane dalej „studiami”, spójną z jej celami strategicznymi,

Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach opracował kompleksową koncepcję kształcenia obejmującą:

a) studia pierwszego stopnia na kierunkach: administracja, zarządzanie, logistyka;

b) studia drugiego stopnia na kierunkach: administracja, zarządzanie;

oraz następujące studia podyplomowe:

Podyplomowe Studium Służby Cywilnej, Administracji Publicznej, Zarządzania Jednostkami Terenowymi oraz Rozwoju Regionalnego i Lokalnego;

Podyplomowe Studia Strategicznego Zarządzania Personelem;

Podyplomowe Studia Nowoczesnych Form Reklamy;

Podyplomowe Studia Administracji i Finansów Publicznych,

Podyplomowe Studia Audytu Wewnętrznego i Rachunkowości ;

Podyplomowe Studia Organizacji Transportu i Spedycji Międzynarodowej.

Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych posiada wypracowaną misję i strategię rozwoju w perspektywie roku 2019. Dokument ten został zaakceptowany przez Radę Wydziału w dniu 6 marca 2013 r. (Uchwała nr 29/2013). W ramach długookresowych celów strategicznych przyjęto następujące kierunki rozwoju Wydziału:

- rozwój badań naukowych i podnoszenie pozycji naukowej Wydziału;
- wysoka jakość kształcenia i wychowania;
- współpraca z otoczeniem;
- profesjonalne zarządzanie Wydziałem;
- rozwój infrastruktury i zasobów Wydziału.

Uczelnia nie prowadzi studiów doktoranckich, gdyż nie posiada takich uprawnień. Uczelnia planuje wystąpienie o uprawnienia doktoranckie w obszarze nauk ekonomicznych. Obecnie trwa proces pozyskiwania kadry.

Koncepcja ta jest spójna z celami strategicznymi Wydziału oraz dostosowywana do wymagań Krajowych Ram Kwalifikacji.

- 3) jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia,

Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych spełnia ważną rolę edukacyjną i kulturotwórczą w regionie. Umożliwia zdobycie i uzupełnianie kwalifikacji do pracy na stanowiskach urzędniczych średniego i wyższego szczebla w administracji rządowej i samorządowej, w

instytucjach niepublicznych, na stanowiskach menedżerskich w podmiotach sektora prywatnego, jak również w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Oferta studiów skierowana jest nie tylko do osób zamierzających wejść na rynek pracy, ale również dla osób już aktywnych zawodowo, a chcących podnosić swoje kwalifikacje.

Wydział nawiązuje również do chlubnej tradycji Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach w obszarze kształcenia integracyjnego osób niepełnosprawnych. Stale rozwija ofertę dydaktyczną dla osób niepełnosprawnych oraz dba o systematyczny i aktywny udział studentów niepełnosprawnych w życiu naukowym, społecznym oraz kulturalnym Wydziału i Uczelni. Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych w ramach założonego procesu internacjonalizacji zapewnia również dostęp do kształcenia studentom zagranicznym, dostarczając wysokiej jakości kursy w konkurencyjnej cenie. Wydział ma ambicję stać się edukacyjnym centrum dla mniej zamożnych studentów z krajów europejskich i nieeuropejskich.

- 4) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

Akredytowana jednostka sformułowała Misję i strategię rozwoju do roku 2019, która została przyjęta w marcu 2013 roku Uchwałą Rady Wydziału nr 29/2013 r. Wśród pięciu celów strategicznych określonych w tym dokumencie znalazły się m.in. „Wysoka jakość kształcenia i wychowania” oraz „Współpraca z otoczeniem”.

Należy podkreślić wysoką świadomość Władz Wydziału w zakresie potrzeb i możliwości współpracy z interesariuszami zewnętrznymi oraz uwzględnienie tych zagadnień nie tylko na poziomie celów strategicznych, ale także w bieżących działaniach. Współpraca Wydziału z otoczeniem społeczno – gospodarczym na poziomie lokalnym oraz subregionalnym ma bowiem wiele praktycznych wymiarów i stanowi mocną stronę akredytowanej jednostki (została ona opisana szerzej w kolejnych podrozdziałach raportu).

Dość szerokie i różnorodne grono interesariuszy zewnętrznych – zarówno pracodawców, przedstawicieli lokalnych władz samorządowych, przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu oraz absolwentów uczestniczy w procesie kształtowania oferty edukacyjnej i budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia w głównej mierze w sposób pośredni, poprzez m.in. opiniowanie programów studiów, organizację praktyk studenckich, czy współkształtowanie oferty studiów podyplomowych. Jest to jednak udział realny i aktywny.

Interesariusze wewnątrzni Wydziału - studenci, nauczyciele akademicki – biorą bardziej bezpośredni udział w procesie kształtowania oferty edukacyjnej i budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia m.in. poprzez udział w pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowej Komisji ds. Programów i Jakości Kształcenia oraz w trzech zespołach kierunkowych, które stanowią gremia odpowiedzialne za bieżące funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Przedstawiciele w/w grup biorą udział w pracach Rady Wydziału właściwej w określaniu zasad rekrutacji, zatwierdzaniu programów studiów i zmian w tych programach, jak również w pracach komisji stypendialnych związanych bezpośrednio z pomocą materialną dla studentów Wydziału.

Udział interesariuszy zewnętrznych, a w szczególności pracodawców w samym formułowaniu misji i strategii był jednak dość ograniczony z uwagi na pośredni i niesformalizowany charakter tego procesu. Obecni na spotkaniu podczas wizytacji pracodawcy nie znali bowiem założeń strategii rozwoju jednostki, ani też nie uczestniczyli bezpośrednio w jej tworzeniu.

Warto jednak podkreślić, że rola, jaką pełni Uczelnia w subregionie, współpraca akredytowanej jednostki z interesariuszami wewnętrznymi oraz przedstawicielami pracodawców przedstawia się na tyle korzystnie, że brak sformalizowania udziału w procesie formułowania misji i strategii ze strony interesariuszy zewnętrznych nie jest zagrożeniem dla realizacji celów związanych z wysoką jakością kształcenia oraz rozwijaniem współpracy z otoczeniem. Przedmiotowe kryterium można zatem uznać za osiągnięte w stopniu **pełnym**.

Przyjęte założenia oraz podjęte działania pozwolą w perspektywie do roku 2019, na pełne rozwinięcie i wykorzystanie posiadanego przez Wydział potencjału. Wzmocni to pozycję Wydziału w strukturze Uniwersytetu oraz na rynku usług edukacyjnych.

Tabela nr 1. Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce (2013/2014).

Forma kształcenia	Liczba studentów				Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	Uczelni		Jednostki		uczelni	Jednostki	uczelni	Jednostki
	I st.	II st. ²	I st.	II st. ²				
studia stacjonarne	3337	1500	861	427	106	0	0	0
studia niestacjonarne	1360	1058	468	364	8	0	235	94
RAZEM:	4697	2558	1329	791	114	0	235	94

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Strategia rozwoju Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych jest zbieżna z —misją i strategią Uczelni. Zostało to udokumentowane zarówno w dokumentach Wydziału jak i w jego działaniach projakościowych.
- 2). Koncepcja kształcenia na wszystkich stopniach studiów prowadzonych na WNEiP jest prawidłowa i spójna z jej celami strategicznymi.
- 3) Jednostka identyfikuje swą pozycję na runku edukacyjnych, a poprzez swe działania projakościowe wzmacnia swoje miejsce w regionie.
- 4) Dość szerokie i różnorodne grono interesariuszy zewnętrznych uczestniczy w procesie kształtowania oferty edukacyjnej i budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia. Jest to udział realny i aktywny. Interesariusze wewnętrzni Wydziału biorą bardziej bezpośredni udział w procesie kształtowania oferty edukacyjnej i budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

² Należy także uwzględnić studentów jednolitych studiów magisterskich.

³ Według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie.

- 1) Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest przejrzysta i zapewnia udział pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy oraz interesariuszy zewnętrznych w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia

Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych deklaruje przywiązanie do celów edukacyjnych ujętych w Misji Uniwersytetu na lata 2011-2019. Strategia Wydziału, w powiązaniu z dokumentami wyższego rzędu, wspiera Uniwersytet w realizacji m.in.: kształcenia studentów, wychowaniu, prowadzeniu badań naukowych; kształceniu i promowaniu kadr naukowych; upowszechnianiu osiągnięć naukowych. Strategia Wydziału uwzględnia wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia przyjęty pierwotnie Uchwałą Senatu nr 15/2009 z dnia 25 lutego 2009 roku, a następnie Uchwałą z roku 2013 nr 151/2013. Uchwała stanowi, że Rada Wydziału zatwierdza „Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, jednocześnie tracą moc przedmiotowe uchwały wcześniejsze.

Troska o jakość kształcenia wyraża się bezpośrednio i pośrednio, tj. poprzez realizację celów statutowych, ich implementację w proces kształcenia i właściwe relacje z podmiotami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Korespondują one z pięcioma celami strategicznymi zatwierdzonymi do realizacji do roku 2019: rozwojem badań naukowych, wysoką jakością kształcenia, współpracą z otoczeniem, profesjonalnym zarządzaniem oraz rozwojem infrastruktury. Inicjatorem działań w zakresie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest Rektor. Problematyka zarządzania jakością jest przedmiotem posiedzeń i pracy ciał kolegialnych, w tym Kolegium Rektorskiego, Senatu Uniwersytetu. Dokonują one regularnego przeglądu jakości kształcenia i oceny funkcjonowania WSZJK. Podstawą prac są sprawozdania dziekanów.

Celem *Wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia* jest kształtowanie jakości nauczania na najwyższym poziomie, poprzez:

- a. kreatywne planowanie, organizowanie i realizowanie procesu dydaktycznego na wszystkich kierunkach i poziomach studiów;
- b. stałe monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia;
- c. rozwijanie współpracy ze studentami i absolwentami;
- d. unowocześnianie programów nauczania oraz dopasowywanie ich do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Realizacja celu WSZJK następuje w przez podejmowanie przedsięwzięć w zakresie:

- a. weryfikacji efektów kształcenia przyjętych dla poszczególnych kierunków i poziomów studiów prowadzonych przez Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych;
- b. oceny i weryfikacji doboru nauczycieli akademickich do prowadzenia poszczególnych modułów przedmiotowych;
- c. kontroli warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych;
- d. przeprowadzania hospitacji oraz studenckich badań ankietowych dot. jakości realizowanych zajęć dydaktycznych oraz jakości obsługi administracyjnej;
- e. doskonalenia systemu komunikacji z kandydatami na poszczególne kierunki studiów, ze studentami Wydziału oraz z absolwentami;
- f. monitorowania karier zawodowych absolwentów Wydziału;
- g. pozyskiwania opinii przedstawicieli rynku pracy w odniesieniu do realizowanych oraz wdrażanych programów kształcenia.

Struktura Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia

Na poziomie Uczelni funkcjonuje:

- a. **Senacka Komisja ds. Jakości Kształcenia** (*Uchwała Senatu nr 40/2012 z dnia 26 września 2012 roku w sprawie powołania Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Uchwała Senatu nr 13/2013 z dnia 27 marca 2013 roku w sprawie uzupełnienia składu Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia*)

Senacka Komisja ds. Jakości Kształcenia działa w obszarze:

- budowania programów kształcenia i planów studiów wraz z jego składowymi, w tym ECTS;
- poprawy jakości kształcenia i systemu zarządzania jakością kształcenia;
- narzędzi zarządzania obsługą studiów.

b. **Senacka Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia** (*Uchwała Senatu nr 41/2012 z dnia 26 września 2012 roku w sprawie powołania Senackiej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, Uchwała Senatu nr 14/2013 z dnia 27 marca 2013 roku w sprawie uzupełnienia składu Senackiej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia*).

Senacka Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia dokonuje oceny jakości kształcenia na kierunkach studiów i innych formach kształcenia.

Działania komisji senackich (także wspólne – 10.02.2013; 26.02.2013) znajdują oddźwięk w pracach Senatu UPH (posiedzenia w dniach np. 30.01. 2013; 27.03.2013; 29.01.2014), gdzie podejmowano tematy: funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia, określenia limitu przyjęć, sporządzania wykazu przedmiotów ogólnouczelnianych, spraw studenckich, nowych kierunków studiów, regulaminów, przyjmowania sprawozdań z działalności promocyjnej, spraw jakości kształcenia, spraw personalne, strategii rozwoju UPH, składów senackich komisji ds. jakości kształcenia oraz ds. oceny jakości kształcenia.

Decyzją Rady Wydziału:

- a. wprowadzono *Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych UPH w Siedlcach (Uchwała nr 151/2013 z dnia 25 września 2013 roku)*;
- b. powołano Wydziałową Komisję ds. Programów i Jakości Kształcenia (*Uchwała nr 164/2013 z dnia 25 września 2013 roku*). Komisja funkcjonuje pod kierunkiem przewodniczącego przy wsparciu koordynatora ds. badań ankietowych, a w jej ramach funkcjonują 3 Zespoły Kierunkowe:
 - i. zespół ds. programów i jakości kształcenia dla kierunku Administracja I i II stopnia,
 - ii. zespół ds. programów i jakości kształcenia dla kierunku Logistyka I stopnia,
 - iii. zespół ds. programów i jakości kształcenia dla kierunku Zarządzanie I i II stopnia.

Wewnętrzne przepisy stanowiące podstawę funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia odnoszą się do obszarów:

- a. tworzenia programów kształcenia;
- b. określania i weryfikacji efektów kształcenia, w tym procesu dyplomowania;
- c. zasad rekrutacji;
- d. toku studiów;
- e. oceny nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi;
- f. funkcjonowania biura karier;
- g. pomocy udzielanej studentom w procesie kształcenia:

Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje procedury i działania:

- a. okresowej analizy programów kształcenia;
- b. wprowadzania nowego kierunku studiów pierwszego lub drugiego stopnia lub nowej oferty studiów podyplomowych;
- c. powierzania zadań dydaktycznych;
- d. organizacji procesu dyplomowania;
- e. oceny realizacji programu kształcenia;
- f. oceny nauczyciela akademickiego poprzez ankietę ewaluacyjną;
- g. ocena obsługi studentów przez dziekanat;

- h. konsultacji studentów z nauczycielami akademickimi;
- i. polityki otwartości i jawności;
- j. powiązania kształcenia z badaniami naukowymi;
- k. wspierania rozwoju naukowego studentów;
- l. popularyzacji nauki;
- m. systemu stypendialnego studentów.

Struktura wydziałowego systemu zarządzania jakością była przedmiotem prac ciał kolegialnych (posiedzenie w dniu 11 kwietnia 2013 roku). Wydziałową Komisję ds. Programów i Jakości Kształcenia (dalej WKPiJK) powołano na kadencje 2012-2016, ustalono zakres jej zadań i skład zespołów programowych obejmujących przedstawicieli prowadzonych kierunków studiów (Uchwała nr 122/2012 oraz Regulamin Komisji ...), a wśród nich nauczycieli akademickich, przedstawicieli studentów. Przewodniczenie komisji powierzono prodziekanowi, a koordynację badań ankietowych osobie ze stopniem naukowym doktora.

Do kompetencji Komisji włączono sprawy kształtowania jakości kształcenia, gromadzenie i analizowanie informacji oraz formułowanie wniosków w zakresie jakości kształcenia na kierunkach. W kwestiach szczegółowych elementy oceny odnoszą się do:

- a. weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów kształcenia, programów kształcenia;
- b. nadzoru nad prawidłowością i rezultatami hospitacji, do studenckich badań ankietowych w zakresie jakości zajęć dydaktycznych i obsługi administracyjnej;
- c. kontroli organizacji procesu kształcenia;
- d. oceny systemu komunikacji Wydziału ze studentami i kandydatami na studentów;
- e. monitorowania opinii absolwentów Wydziału.

Komisja opracowuje opinie, przedstawia wnioski i propozycje, przygotowuje dokumenty lub projekty uchwał dla Rady Wydziału w zakresach mieszczących się w jej kompetencjach, organizuje sobie pracę w porozumieniu z władzami Wydziału. Wydziałowa Komisja ds. Programów i Jakości Kształcenia pracuje zgodnie z przyjętym harmonogramem, na rok akademicki 2013/14 przewidziano następujące zagadnienia:

- a. ocena projektów kształcenia studiów I i II stopnia;
- b. weryfikacja osiągania przez studentów efektów kształcenia;
- c. ocena infrastruktury;
- d. analiza ocen z egzaminów dyplomowych;
- e. weryfikacja sylabusów;
- f. koordynowanie ankietyzacji studenckiej;
- g. analiza zgodności kształcenia kierunkowego z Misją i Strategią;
- h. analiza i wnioski z monitorowania karier absolwentów;
- i. ocena dorobku naukowego nauczycieli akademickich;
- j. ocena obsługi dziekanatowej studentów;
- k. analiza wyników hospitacji;
- l. analiza opinii przedstawicieli rynku pracy;
- m. przygotowanie sprawozdania z działalności WKPiJK.

Harmonogram ten obejmuje każdorazowo termin realizacji, wymagane dokumenty potrzebne do sporządzenia oceny oraz wskazanie organu odpowiedzialnego za przygotowanie dokumentów dla Komisji.

Do głównych zadań Zespołów Programowych należy utrzymywanie zgodności profilu kształcenia kierunkowego z misją i strategią Wydziału, analiza wyników oceny jakości kształcenia, weryfikowanie deklarowanych i osiągniętych efektów kształcenia i programów kształcenia, analiza wyników oceny jakości kształcenia, nadzorowanie pionu dydaktycznego poprzez hospitacje, przeprowadzanie kontroli organizacji dydaktyki, ankiety ewaluacyjne, monitorowanie potrzeb edukacyjnych otoczenia oraz uwzględnienie opinii interesariuszy zewnętrznych wyrażanych pod

adresem programów i treści nauczania, monitorowanie losów absolwentów, przedkładanie raportów ze swej działalności (Regulamin Komisji ds. Programów i Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Ekonomiczno- Prawnych UHP w Siedlcach).

W skład poszczególnych Zespołów wchodzi studenci. Pozytywnie należy ocenić możliwość aktywnego uczestnictwa środowiska studenckiego w pracach poszczególnych Zespołów. Istotna jest sposobność zabierania głosu przez studentów, jak również ich udział w ocenie oraz weryfikacji planów i programów studiów.

Rada Wydziału jest ciałem nadzorczym i kontrolującym zarządzanie, miejscem prezentacji wyników pracy wydziałowej komisji jakości. Rada pracując w przyjętym cyklu podejmuje tematy, a także decyzje w ramach swych kompetencji i odpowiedzialności. Decyzje są poprzedzone prezentowaniem stanowisk i dyskusją, np. podejmowano kwestie: parametryzacji jednostki, bazy dydaktycznej, terminowości składania prac dyplomowych, rozkładu zajęć dydaktycznych, terminowości realizacji zadań pracowniczych, internacjonalizacji kształcenia, projektów konferencyjnych, raportowania stopnia osiągania efektów kształcenia (posiedzenia Rady Wydziału w dniach: 05.06.2013; 08.05.2013; 09.01.2013; 15.01.2014). Elementy te znajdują następnie należyte odzwierciedlenie w Sprawozdaniu Dziekana Wydziału ... z działalności Wydziału w danym roku akademickim złożone na posiedzeniu Rady Wydziału (np. w dniu 25 września 2013 roku).

Na Wydziale pracuje Wydziałowa Komisja ds. Oceny nauczycieli akademickich. Jej zadaniem jest przeprowadzanie okresowej oceny nauczycieli akademickich, zgodnie z zarządzeniem nr 133/2013 Rektora z grudnia 2013 roku.

Zgodnie z Uchwałą nr **151/2013** 2013 roku w procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą:

- a. dziekan i prodziekan Wydziału, dyrektorzy (zastępcy dyrektorów) instytutów, kierownicy katedr i zakładów oraz innych jednostek organizacyjnych Wydziału, organizujący proces kształcenia;
- b. nauczyciele akademicy, realizujący program;
- c. pracownicy administracyjni, zapewniający obsługę procesu kształcenia;
- d. studenci, w tym Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego;
- e. absolwenci;
- f. przedstawiciele rynku pracy;
- g. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia.

Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych realizując powierzone zadania podjął trud skupienia wokół siebie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, zgodnie z powyższym wskazaniem. Nie wszystkie podmioty uczestniczą w równym stopniu w kształtowaniu oferty edukacyjnej Wydziału i budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia poprzez udział w pracach Rady Wydziału, w pracach komisji i ciał kolegialnych. ZO za zasadne uważa silniejsze upodmiotowienie pracowników administracyjnych oraz podnoszenie zakresu ich kompetencji w obszarze także poza sprawami materialnymi i socjalnymi.

Współpraca z samorządem studenckim odbywa się przede wszystkim w ramach cyklicznych spotkań Prodziekana ds. studenckich z członkami Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego oraz z kadrami i kierownictwem dziekanatu. Omawia się na nich bieżące sprawy i problemy. Członkowie WRSS aktywnie uczestniczą w komisjach wydziałowych (Komisja ds. Promocji, Komisja ds. Programów i Jakości Kształcenia, Komisja Stypendialna). Ze współpracy tej wynikają inicjatywy: tzw. fan page WRSS, poradnik/informatora dla studentów, imprezy integracyjne, „Kropla Twojego Serca”, zbiórka prezentów „Paczka Świętego Mikołaja”.

Studenci uczestniczą w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia poprzez zaangażowanie w procesie ankietyzacji nauczycieli akademickich i kadry wspierającej proces kształcenia. Ważna jest również obecność przedstawicieli studentów w pracach Wydziałowej Komisji ds. Programów i Jakości Kształcenia oraz Radzie Wydziału Nauk Ekonomicznych i

Prawnych. Zarządzenie nr 26/2014 Rektora UPH z dnia 12 marca 2014 roku wprowadza elektroniczny system ankietowego badania opinii studentów na temat jakości prowadzonych zajęć i obsługi procesu dydaktycznego oraz organizacyjnego. Z uwagi na niedawny czas wprowadzenia Zarządzenia, takie badania ankietowanie nie odbyły się. Dotychczas w Uczelni funkcjonował proces ankietyzacji w oparciu o Zarządzenie 36/2009 Rektora Akademii Podlaskiej z dnia 04 maja 2009 roku. Wskazane postępowania obejmują studia I i II stopnia oraz dotyczą wszystkich studentów i nauczycieli akademickich, co świadczy o powszechnym charakterze przyjętych założeń. Środowisko studenckie jest uwzględniane we wszystkich etapach funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Działania dotyczące zapewniania jakości kształcenia na Wydziale uwzględniają czynniki takie jak dobór procedur oraz informację zwrotną skierowaną do studentów, mające istotny wpływ na jakość kształcenia z punktu widzenia oceny studenckiej.

Interesariusze zewnętrzni tworzeni głównie przez pracodawców reprezentują interesy i potrzeby otoczenia społecznego. Ich udział w działaniach na rzecz jakości kształcenia wyraża się zaangażowaniem w opiniowaniu programów kształcenia, fundowaniu stypendiów dla najlepszych studentów, organizacji praktyk studenckich, prowadzeniu zajęć dydaktycznych. Wydział ma bardzo dobre kontakty z przedsiębiorstwami i stowarzyszeniami przedsiębiorców: POLIMEX Mostostal, Astra Logistyka, Wschodnia Izba Gospodarcza, Ogólnokrajowe Stowarzyszenie Międzynarodowych Przewoźników Drogowych i Spedytorów „Podlasie”. Sposobem prezentacji i penetracji środowiska gospodarczego jest organizacja konkursów: „Liga Menedżerów Biznesu” i „Postaw Demokracje Przed Sądem”. Otoczenie społeczno – gospodarcze partycypuje w finansowaniu konferencji i seminariów kół naukowych, wspomaga proces kształcenia opiniując programy nauczania (w tym na studiach podyplomowych). Zarządzeniem dziekana powołano konsultantów ds. opiniowania wdrażanych i realizowanych programów kształcenia, którzy reprezentują poszczególne kierunki studiów (Zarządzenie nr 5/2014).

Wydział od 12 lat organizuje wspólnie z Urzędem Miasta Siedlce *International week*, służący wymianie doświadczeń dydaktycznych, prowadzeniu zajęć ze studentami w ramach pokonferencyjnych warsztatów, rozwojowi kompetencji językowych nauczycieli i studentów.

- 2) Wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i zapewniają weryfikację i ocenę efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a w szczególności umożliwiają...

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia bazuje na katalogu procedur odnoszących się do:

- weryfikacji efektów kształcenia;
- doboru nauczycieli akademickich do prowadzenia poszczególnych modułów
- przedmiotowych;
- kontroli organizacji procesu kształcenia;
- przeprowadzania hospitacji oraz studenckich badań ankietowych dotyczących jakości zajęć dydaktycznych oraz jakości obsługi administracyjnej;
- doskonalenia systemu komunikacji z kandydatami na studentów oraz ze studentami Wydziału;
- monitorowania losów absolwentów;
- wykorzystania opinii przedstawicieli rynku pracy w odniesieniu do realizowanych oraz wdrażanych programów kształcenia,

który można uznać za wystarczający z punktu widzenia diagnozy poziomów prowadzenia studiów, stanu posiadania zasobów, ich wykorzystania oraz rozwijania dla poprawy efektywności nauczania. Procedury te są powiązane z odpowiednimi narzędziami, właściwymi z metodologicznego punktu widzenia do rozpoznania poziomu jednostki oraz implementacji działań naprawczych i doskonalących. Ważne jest także, że są one miarodajne względem czynników, które opisują. Przyjęte przez jednostkę metody i kryteria oceny oraz sekwencja stosowanych działań nie budzą

zastrzeżeń, wynikają z tradycji i kultury akademickiej, zostały właściwie wkomponowane z nowoczesne zinstytucjonalizowane zarządzanie jakością kształcenia.

Działaniom diagnostycznym towarzyszy analiza otrzymanych wyników. Pokłosiem pomiaru jakości jest uruchomienie procedury administracyjnej wnoszenia spraw na wokandę stosownych komisji, z których wyprowadza się zalecenia i formułuje szczegółowy plan interwencji. Z uwagi na krótki okres funkcjonowania nowego systemu zapewnienia jakości, kształcenia w duchu KRK, pełna weryfikacja wyników podjętych działań wdrożeniowych, kontrolnych oraz doskonalących będzie możliwa po zamknięciu cyklu kształcenia, po upływie roku akademickiego, kadencji komisji jakości.

a) ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów

Weryfikacja efektów kształcenia (przyjętych na Wydziale Uchwałą nr 194/2013), została ujęta w Uchwale nr 151/2013, opiera się na analizie programów i planów studiów, sylabusów przedmiotowych, powiązaniu efektów kształcenia pomiędzy poziomami, na kojarzeniu efektów zadeklarowanych i osiągniętych zrelacjonowanych w raportach koordynatorów przedmiotowych. Ocenie podlegają programy kształcenia wraz ze spełnieniem wymogu zgodności programu kształcenia z misją i strategią, efektami kształcenia na poziomach wyższych, sekwencją modułów, metodami dydaktycznymi, ECTS, procedurami weryfikacji efektów kształcenia. Badanie zgodności obejmuje obszar realizacji praktyk zawodowych, prac i egzaminu dyplomowego.

Należy zatem uznać, że weryfikacja osiąganych efektów kształcenia (przyjętych zgodnie z procedurą) ma miejsce na węzłowych etapach nauczania, tj. w trakcie zajęć, po ich zakończeniu, po zrealizowaniu praktyki studenckiej oraz podczas dyplomowania. Działania te bazują na tradycji akademickiej oraz na zapisach ujętych w *Regulaminie Studiów* i w innych przepisach wewnętrznych. Wymagania dotyczące metod weryfikacji efektów kształcenia w modułach określone są w sylabusach przedmiotowych.

Prorektor ds. studiów pismem z dnia 19 sierpnia 2013 roku przypomniał o konieczności przedłożenia Radzie Wydziału oceny efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, po uprzednim zasięgnięciu opinii zespołu nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe. Dokumentem pomocniczym w dyskusji jest raport koordynatorów przedmiotów z osiągnięcia efektów kształcenia. Wydział wraz z wydziałową komisją jakości czuwa nad efektami kształcenia na etapie ich opracowywania, np. przy pracy nad kierunkiem zarządzanie dla specjalności biznes międzynarodowy zalecono zmiany w efektach kształcenia i w kolejności realizowania modułów przedmiotowych.

Wydział monitoruje realizację efektów kształcenia i ich osiągnięcie poprzez ocenę wskaźników, takich jak: zdawalność i struktura ocen, współczynnik zaliczeń semestru w terminie oraz zaliczenia warunkowe, odmowa zaliczenia semestru, powtórzenia semestrów, przedłużania terminów dyplomowania. Dokumentacja zwraca uwagę na świadomość problemów kształcenia językowego i osiągnięcia zakładanego finalnego pułapu z uwagi na „niespełnienie przez studentów wymogu wstępnego, czyli niedostatecznego poziomu znajomości języka (poniżej B1) w momencie rozpoczęcia kursu” (Protokół z dnia 30.10.2013). Za ciekawe, ale jednocześnie godne zwrócenia uwagi przez władze Wydziału jest zestawienie „wybranych problemów zaliczenia przez studentów semestru letniego” w latach 2010 do 2012. Wynika z niego przyrost problemów wyrażający się: wzrostem p.p. warunkowego zaliczenia semestru, braku zaliczenia, przedłużeniem terminu złożenia pracy dyplomowej, powtarzaniem semestru. Spadek odnotowano jedynie w kategorii niezłożenie pracy dyplomowej (*Analiza wyników nauczania za rok akademicki 2011/2012 na Wydziale nauk Ekonomicznych i Prawnych*). Z kolei następne podsumowanie roczne tychże wskaźników wskazuje na zupełne odwrócenie trendu (*Analiza wyników nauczania za rok akademicki 2012/2013...*). Jeżeli te pozytywne zmiany będą mieć trwały charakter, powinno zostać to uznane za wymierny skutek nadzoru nad procesem kształcenia ze strony nauczycieli akademickich oraz pionu zarządczego.

Za wartościowe poznawczo należy uznać wnioski zawarte w *Ocenie efektów kształcenia osiągniętych w roku akademickim 2012/2013 na kierunkach Administracja, Logistyka, Zarządzanie,*

przedstawione Radzie Wydziału w dniu 06 listopada 2013 roku. Ocena kilkudziesięciu raportów z ww. kierunków studiów została przeprowadzona przez zespoły programowe, wskazuje ona, że koordynatorzy modułów pozytywnie zweryfikowali zaplanowane do realizacji efekty kształcenia, a zastosowane metody dydaktyczne były zgodne z zaplanowanymi i realizowanymi. Na kierunku administracja wystąpiło niewielkie odstępstwo od zaplanowanych metod weryfikacji ujętych w sylabusach. Problemy zgłosili wyłącznie nauczyciele języków obcych.

Wydział zapewnia pomiar osiągnięcia efektów kształcenia na **etapie dyplomowania** oraz dysponowanie procedurami optymalizującymi kształcenie w tej fazie. W pierwszej kolejności należy wskazać na kojarzenie zainteresowań studentów z kwalifikacjami promotorów, jawność postępowania w tym względzie oraz nadzór przy pisaniu i obronie. Od roku akademickiego 2011/12 prace dyplomowe magisterskie objęte są kontrolą antyplagiatową (Zarządzenie nr 37/2012 wraz z Regulaminem), a *Sprawozdanie w postaci Analizy wyników nauczania za rok akademicki 2011/2012* wskazuje oceny średnie z egzaminów dyplomowych dla poszczególnych kierunków i poziomów studiów. Oceny te plasują się na poziomie ok. 4,3. W kolejnym okresie dla poszczególnych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale poziom ocen wahał się pomiędzy 4,0 a 4,5; co uznano za wynik zadawalający, a oceny średnie za „bardzo wysokie”, postawiono także otwarte pytanie „czy nie są one zawyżone w stosunku do faktycznego poziomu wiedzy i umiejętności studentów” (WKPiJK, posiedzenie w dniu 29 stycznia 2014 roku). Wydziałowa komisja jakości podejmuje pracę nad wynikami egzaminów dyplomowych oraz nad zaliczaniem praktyk zawodowych, analiza za lata 2011 – 2013 podaje, ilu studentów uzyskało taki pozytywny wpis.

Wyniki zaliczeń **praktyk zawodowych** zdaniem Komisji są „bardzo wysokie”, nie stanowi to jednakże żadnego punktu odniesienia, ponieważ wcześniej praktyki zaliczano bez wystawiania ocen.

Komisja ds. Programów i Jakości Kształcenia (posiedzenie w dniu 29 stycznia 2014 roku) zaproponowała poddanie kontroli **sylabusów** metodą wrywkową 10% ogólnej liczby sylabusów przedmiotowych dla każdego roku studiów w bieżącym roku akademickim oraz by skupić się szczególnie na sylabusach zbudowanych na bazie KRK. Zespół ds. programów i jakości kształcenia na kierunku zarządzanie zidentyfikował błędy na wybranym sylabusie dot. zdefiniowania celów i założeń kształcenia, pozostałe sylabusy uznano za sporządzone poprawnie. Błędy poprawiono.

b) udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia

Władze Wydziału pozyskują opinie pracodawców na temat programów kształcenia zwracając się pisemnie do niektórych firm i instytucji. Dotyczy to zarówno specjalności, jak i studiów podyplomowych w szczególności. Na stronach internetowych Wydziału zamieszczone są przykładowe, ogólne umowy o współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Zamieszczono tam także opinie pracodawców i interesariuszy zewnętrznych dotyczące programów poszczególnych kierunków oraz studiów podyplomowych (są one jednak bardzo lakoniczne i nie zawierają w większości żadnych uwag). Działanie to wydaje się mieć na celu w większym stopniu promocję Wydziału i jego oferty edukacyjnej niż rzeczywiste pozyskiwanie opinii na temat programów, na co wskazują bardzo ogólnikowe, w większości, opinie. Sam proces pozyskiwania opinii od pracodawców na temat programów kształcenia nie jest ściśle sformalizowany, ale został on wskazany w opisie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia (załącznik nr 1 do Uchwały nr 151/2013 Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych z dnia 25 września 2013 r.). Prowadzone działania służące pozyskiwaniu opinii pracodawców na temat jakości kształcenia opierają się także na kilku innych płaszczyznach, ale niektóre z nich mają charakter jedynie akcyjny (choć w wielu przypadkach, jak np. konferencje czy szkolenia, także cykliczny). Główne płaszczyzny współpracy, na których przebiega wymiana informacji służąca określaniu efektów kształcenia z udziałem pracodawców to praktyki studenckie, konferencje, warsztaty biznesowe (podczas których przedstawiciele sektora publicznego, jak i prywatnego przedstawiają praktyczną

stronę swojej działalności), bezpośrednie kontakty oraz prowadzone przez akredytowaną jednostkę studia podyplomowe. Ponadto pracodawcy często pozyskują studentów na praktyki i staże za pośrednictwem Wydziału oraz współdziałają z kołami naukowymi studentów.

Wiele działań służących angażowaniu pracodawców w proces określania i weryfikacji efektów kształcenia ma charakter dobrych praktyk i choć często funkcjonują od dłuższego czasu i są rozwijane, to większość z nich nie została sformalizowana. Należy jednak podkreślić, że obecne formy współpracy nie wymagają konieczności ścisłego formalizowania udziału pracodawców w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia - jak wynika bowiem z opinii pracodawców obecnych na spotkaniu podczas wizytacji, obecne rozwiązania służące określeniu efektów kształcenia z ich udziałem są wystarczające i mają oni wpływ na programy studiów. Pracodawcy nie wyrażali się jednak o takiej formie pogłębienia współpracy sceptycznie i nie wykluczali zaangażowania się w bardziej sformalizowane niż obecnie działania, jeśli taka inicjatywa ze strony Wydziału zostałaby podjęta. Należy podkreślić, że dobrej współpracy z otoczeniem zewnętrznym sprzyjają bezpośrednie kontakty, bliskie relacje i związki pracowników Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi, które pomagają w zacieśnianiu i rozwijaniu współpracy. Jest to niewątpliwym atutem Wydziału, który wynika także z bardzo mocnego oddziaływania całej Uczelni na środowisko subregionalne i lokalne.

W ramach przeprowadzonej wizytacji analizie poddano system praktyk studenckich funkcjonujący w akredytowanej jednostce. Jest to bowiem płaszczyzna, na której kształtują się relacje pomiędzy interesariuszami wewnętrznymi (studenci) oraz zewnętrznymi (pracodawcy), a także jeden z głównych elementów pozwalających na pierwszą ocenę efektów kształcenia. Szczególnej uwadze poddano sposoby określania i weryfikacji efektów kształcenia oraz zasady kontroli praktyk.

Zgodnie z zapisami Zarządzenia Nr 29/2008 Rektora z dnia 22 kwietnia 2008 r. w sprawie organizacji zawodowych praktyk studentów zawodowymi praktykami studentów kieruje opiekun powoływany spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w jednostce organizacyjnej odpowiadającej za kierunek studiów. W akredytowanej jednostce dla każdego z trzech kierunków powołany został osobny opiekun. Oprócz zagadnień organizacyjnych i informujących studentów o zasadach odbywania praktyk do jego głównych obowiązków (zgodnie z zapisami przywołanego Zarządzenia Rektora) należy m.in. opracowanie programu praktyki, przeprowadzanie okresowych kontroli przebiegu praktyk, współdziałanie z osobami odpowiedzialnymi za praktykantów w jednostce, która przyjmuje studentów na praktyki oraz zaliczenie studentowi odbytej praktyki.

Zgodnie z paragrafem 8 Regulaminu Studiów (Uchwała Senatu Uczelni nr 31/2010 z dnia 31 marca 2010 r.) „praktyki obowiązujące studenta oraz formę zaliczenia określa plan studiów” (...), z kolei „szczegółowe zasady odbywania i zaliczania praktyk studentów oraz formę praktyki określa Zarządzenie Rektora oraz regulamin uchwalany przez Radę Wydziału”. Praktyki zawodowe kończą się zaliczeniem (reguluje to regulamin studiów). Należy zauważyć, że rozwiązanie to obniża rangę praktyk i może nie działać na studentów motywująco. Ponadto należy zwrócić uwagę na bardzo krótki czas trwania praktyk zawodowych (3 tygodnie).

Akredytowana jednostka nie posiada obecnie systemu kontroli praktyk studenckich. Nie opracowano także szczegółowych programów praktyk (zdaniem studentów powstają one bardzo często *ad hoc* w trakcie trwania praktyki), ani też efektów kształcenia dla praktyk zawodowych. Według informacji uzyskanych od studentów nie są prowadzone kontrole ani hospitacje praktyk i możliwe są sytuacje, w których student uzyska potwierdzenie odbycia praktyki mimo braku jej realizacji. Zaliczenie praktyk odbywa się na podstawie zapisów w dziennikach praktyk oraz krótkiej rozmowy z opiekunem praktyk, która nie jest w stanie w pełni zweryfikować rzetelności i wiarygodności informacji oraz dokumentów przedstawionych przez studenta. Problem weryfikacji dotyczy w szczególności firm i zakładów prywatnych. Informacje uzyskiwane na podstawie praktyk od pracodawców ograniczają się do kontaktów nieformalnych i ogólnych wpisów do dzienników praktyk. Podobnie w przypadku studentów, informacja zwrotna opiera się na wpisach do dzienników i krótkiej rozmowy przy zaliczeniu. W związku z powyższym zarówno określanie, jak

też weryfikacja efektów kształcenia z udziałem pracodawców w odniesieniu do praktyk zawodowych są bardzo mocno ograniczone.

Wśród interesariuszy zewnętrznych, którzy często stanowią także grupę potencjalnych pracodawców należy wymienić absolwentów Wydziału. Akredytowana jednostka nie prowadzi sformalizowanej współpracy z tą grupą, ale kontakty bezpośrednie czy nieformalne są przez nią podtrzymywane. Podczas spotkania z absolwentami, które odbyło się w trakcie wizytacji zwracali oni uwagę na dużą elastyczność, którą posiadli dzięki studiowaniu na Wydziale. Ich zdaniem Wydział także w sposób elastyczny modyfikował swoją ofertę (np. na skutek wyników badań przeprowadzonych przez koło naukowe), a cała Uczelnia znacznie rozwinęła się w ciągu ostatnich lat. Podkreślano aktywność kół naukowych, doceniono warsztaty i możliwość kontaktu z pracodawcami na Uczelni i Wydziale. Wśród sugestii, które warto wziąć pod uwagę wskazano, aby praktyki studenckie były obecne także w programie studiów II stopnia. Warto rozwijać współpracę z tą grupą interesariuszy zewnętrznych ponieważ ich wiedza i doświadczenie mogą stanowić źródło cennych informacji służących określeniu efektów kształcenia oraz modyfikowaniu oferty edukacyjnej w oparciu o potrzeby rynku pracy.

Mimo pewnych ograniczeń związanych w głównej mierze z organizacją praktyk studenckich oraz weryfikacją efektów kształcenia z udziałem pracodawców, która ma głównie nieformalny charakter, udział interesariuszy zewnętrznych w procesie badania i oceny poszczególnych czynników, a także analizy skuteczności działań naprawczych oraz udziału przedstawicieli rynku pracy w ustalaniu i ocenie efektów kształcenia można ocenić jako **pełny**, choć głównie pośredni. Rekomendowane jest większe zaangażowanie w przedmiotowe procesy przedstawicieli pracodawców – w szczególności dotyczy to systemu praktyk studenckich, który obecnie nie spełnia nawet wszystkich wymagań określonych w wewnętrznych przepisach UPH. W przypadku pracodawców warto rozważyć dodatkową (poza udziałem 3 konsultantów zespołach kierunkowych ds. programów) formułę ich stałego udziału.

c) monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje monitorowanie losów absolwentów oraz zbieranie ich opinii o jakości nauczania. Narzędziem badawczym jest ankieta. Informacji o przebiegu karier zawodowych absolwentów dostarcza także interaktywna zakładka „losy absolwentów”. Z kolei monitorowanie opinii absolwentów o programach kształcenia przeprowadzane jest w oparciu o wyniki badania losów absolwentów realizowanych przez Biuro Karier. Monitorowanie i ocena efektów kształcenia na rynku pracy jest obowiązkiem Biura Karier. (Uchwała nr 53/2009) BK czyni to w ramach programu *Badanie losów absolwentów*. Badania prowadzone przy wykorzystaniu ankiet prowadzone są metodą wywiadu elektronicznego w cyklach.

Wydział sporządza Sprawozdanie z wyników badań prowadzonych z wykorzystaniem *Ankiety absolwenta*, a następnie poddaje je dyskusji (Posiedzenie w dniu 12 marca 2014 roku). Przedstawiona do oceny ankieta (rozdawana bezpośrednio po obronie pracy dyplomowej w roku 2012/2013) została wypełniona przez 43 absolwentów, udzielono odpowiedzi na następujące pytania:

- a. ocena programu studiów – ocena na poziomie 3,6;
- b. ocena funkcjonowania elementów organizacyjnych UPH - ocena na poziomie 4,2;
- c. przydatność kierunku studiów do wymogów stawianych przez rynek pracy - ocena na poziomie – dominuje ocena raczej tak;
- d. aktywność absolwenta w trakcie studiów – była zróżnicowana w różnych obszarach (samorząd, koła naukowe, wolontariat, organizacje społeczne, praktyki). Wyniki pokazały jako dominującą formę aktywności właśnie zaangażowanie w kole naukowym oraz w org. społecznych. Jednocześnie duży odsetek studentów był aktywny zawodowo na rynku pracy;

- e. ponowny wybór kierunku studiów – ponad połowa ankietowanych opowiedziała się za podjęciem studiów na tym samym kierunku/uczelni.

W maju 2013 roku Uchwałą nr 61/2013 Rada Wydziału postanowiła uzupełnić WSZJK o *Wzór ankiety absolwenta*. Celem badań uruchomionych w czerwcu 2013 roku jest pozyskanie opinii absolwentów o programach studiów, o funkcjonowaniu wybranych elementów organizacyjnych Uczelni i Wydziału. Badania przeprowadzone po zakończeniu egzaminów dyplomowych w roku akademickim 2012/2013 miały charakter pilotażowy (szczegółowe wyniki w opracowaniu).

Na stronie internetowej Wydziału działa interaktywna zakładka „Kariery absolwentów” pokazująca obecnie piastowane stanowiska pracy przez absolwentów. Wpisy pochodzą z kilku ostatnich lat, poza wskazaniem miejsca zatrudnienia i zajmowanego stanowiska brak szerszego komentarza odnoszącego się do adekwatności studiów oraz bezpośredniego powiązania studiów z sukcesem zawodowym. Można jednakże uznać, że jest to jakąś formą analizy biografii zawodowych, zaleca się jednakże wzbogacenie tegoż sposobu autopromocji Wydziału o pogłębioną analizą ankietową. Za formę oceny efektywności kształcenia należy uznać praktykowane przez Wydział pozyskiwanie opinii przedstawicieli rynku pracy w odniesieniu do programów kształcenia, treści zajęć, tematyki prac dyplomowych. Informacje uzyskiwane tą drogą funkcjonują w obiegu informacji wewnętrznej, są przedmiotem analizy pionu zapewnienia jakości oraz władz dziekańskich.

- d) monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia

Kontrola organizacji procesu kształcenia polega na właściwym uchwalaniu planów studiów oraz programów kształcenia (Uchwały nr 62 do 64/2012), w dalszej kolejności przed rozpoczęciem każdego semestru na ocenie rozkładu zajęć (Zarządzenie nr 59/2012). Programy studiów podlegają stałej kontroli pod kątem formalnoprawnym i merytorycznym i w uzasadnionych sytuacjach są modyfikowane. Nadzorowi poddane są sylabusy. Kompetentne w tym zakresie są kierunkowe zespoły ds. programów i jakości kształcenia, które wchodzi w skład Wydziałowej Komisji ds. Programów i Jakości Kształcenia. Podstawą oceny sylabusu jest *Karta oceny sylabusu przedmiotowego*, gdzie zespół oceniający wypowiada się w sprawie zgodności doboru treści i efektów kształcenia, propozycji literatury, form i metod dydaktycznych, sposobów weryfikacji efektów kształcenia, przyjętych form i sposobów zaliczania przedmiotu oraz prawidłowości bilansu punktów ECTS. Przedstawione ZO do oceny karty wskazują pozytywną wewnętrzną weryfikację. Pomocny w tym zakresie był także *Kwestionariusz ankietowy oceny jakości zajęć dydaktycznych przez studentów*, bowiem wyniki tychże badań wskazały uchybienia dot. zawartości sylabusów przedmiotowych np. dla kierunków i poziomów kształcenia. Ponadto Komisja jakości kształcenia oceniła i wypowiedziała się w sprawie egzaminów dyplomowych, prac dyplomowych oraz praktyk studenckich, a na swym posiedzeniu w dniu 27 marca 2013 roku dokonała oceny programu studiów podyplomowych z zakresu nowoczesnych form reklamy, studiów z zakresu ekonomii pierwszego stopnia, zmiany modułów kształcenia; ustalono także harmonogram prac tworzenia sylabusów poszczególnych przedmiotów.

Zmiany programowe poprzedzone są konsultacjami ze studentami poprzez Wydziałową Radę Samorządu Studenckiego.

Pieczę nad programami nauczania bazującymi na KRK sprawują ze strony dydaktyków koordynatorzy modułów, którzy raportują realizację nauczania (*Raport koordynatora przedmiotu/modułu z osiągnięcia efektów kształcenia*). Raporty te, odrębne dla form studiów, są podstawą opracowania *Sprawozdań z realizacji efektów kształcenia dla kierunku studiów*. Podobna wieloetapowa i konsensualnie realizowana procedura została przez władze Szkoły zaplanowana dla uruchamiania nowych kierunków studiów lub studiów podyplomowych. Zespoły kierunkowe regularnie oceniają programy kształcenia stwierdzając szereg niezgodności wybranych modułów (Zdrowy styl życia, Technologia informacyjna, Nauka o organizacji). Także wydziałowe zespoły wykazują się krytycyzmem względem koncepcji kształcenia na studiach podyplomowych:

Transport i spedycja międzynarodowa (dot. braku modułu odnoszącego się do rynku międzynarodowego).

e) ocenę zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikację efektów ich kształcenia

Ocenianie studentów bazuje na przepisach *Regulaminu Studiów*, natomiast słuchaczy studiów podyplomowych na *Regulaminie Studiów Podyplomowych*. Dokumenty te należy traktować jako ramowe, na niższym poziomie podstawą weryfikowania osiągnięć studentów są wymogi zaliczenia przedmiotów czy finalnego dyplomowania. Zasady zaliczeń modułów kształcenia ujęte są w kartach przedmiotów pod kryterium *Prawidłowość doboru sposobów weryfikacji określonych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta oraz Prawidłowość przyjętych form i sposobów zaliczenia przedmiotu*.

Wydziałowa komisja jakości podejmuje problemy: warunkowych zaliczeń semestru, braku zaliczeń, przedłużenia terminu składania prac dyplomowych oraz niezłożenia racy dyplomowej, bazy dydaktycznej.

Procedury Wydziału umożliwiają weryfikację przygotowania studenta do pisania pracy dyplomowej, np. poprzez poddanie ocenie zgłoszonego tematu pracy dyplomowej, kontrolę tę przeprowadza Wydziałowa komisja jakości (Protokół z posiedzenia WKPiJK z dnia 22 marca 2013 roku, tematy zatwierdza dziekan). Od roku 2011/2012 prace dyplomowe podlegają kontroli antyplagiatowej. Komisja wypowiedziała się w kwestii tematów pracy dyplomowych na studiach I i II stopnia, a propozycje zmian tematów sformułowała w formie protokołu i przekazała dziekanowi Wydziału. Ocenie podlega dokumentacja egzaminacyjna, a także wcześniejsze etapy procedury dyplomowania, takie jak kojarzenie seminarium dyplomowego z kwalifikacjami nauczyciela, sformułowanie i wybór tematu, bieżąca obsługa i wsparcie udzielane studentom.

Wizytowana jednostka nie wprowadziła procedur umożliwiających środowisku studenckiemu ocenę i weryfikację zasad oraz systemu oceniania studentów. Wydział nie wprowadził również innych działań i procedur dotyczących oceny pozostałych obszarów działalności Uczelni, które umożliwiałyby pośrednio weryfikację efektów kształcenia. Elementy dotyczące kryteriów oceniania studentów przez środowisko studenckie można odnaleźć w kwestionariuszu oceny jakości zajęć dydaktycznych. Zaleca się uzupełnienie procedur.

f) ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej

W polityce kadrowej Wydziału wykorzystuje się strategię rozwoju ukierunkowaną na wzrost i rozwój konkurencyjności jednostki poprzez inwestycje w zasoby ludzkie. Działania te odnoszą się do zatrudniania jakościowo i ilościowo potrzebnej grupy nauczycieli akademickich oraz podnoszenia kwalifikacji. Dla Wydziału jest to zasadniczy warunek utrzymania należytego poziomu nauczania. Podstawą dla tejże polityki jest Zarządzenie nr 133/2013 roku, które wskazuje częstotliwość badania poszczególnych grup pracowniczych, komisje odpowiedzialne za przeprowadzenie oceny. Nauczyciel podlega ocenie za realizację obowiązków wynikających z treści Uchwały 39/2013 i jego załącznika. Definiując pracownika jako dydaktycznego i naukowo – dydaktycznego wskazano jednym obowiązkami organizacyjne i dydaktyczne, natomiast drugim także naukowe. Obowiązki dydaktyczne sprowadzają się do nauczania, promocji, opieki nad studentami i kołami naukowymi. Zakres obowiązków organizacyjnych ustala kierownik właściwej jednostki organizacyjnej.

Rozwój naukowy Wydział stara się zapewnić poprzez promowanie i finansowanie aktywności pracowników z sferze naukowej, publikacyjnej.

Badania z wykorzystaniem studenckich ankiet oceny prowadzącego przedmiot przeprowadzane są według rocznych planów ankietyzacji opracowanych przez prodziekana ds. dydaktyki na podstawie przepisów wewnętrznych. Wyniki ankietyzacji studentów są przedmiotem rozmowy nauczyciela z

przełożonym. Badania z wykorzystaniem ankiety oceny **studiów podyplomowych** zaplanowane są do przeprowadzenia po zakończeniu cyklu kształcenia. Badania ankietowe oceny pracowników dziekanatu i administracyjnych przeprowadzane są raz w roku, po zakończeniu zajęć dydaktycznych w danym semestrze lub roku akademickim.

Pomiar jakości kształcenia prowadzony na podstawie **ankiet ewaluacyjnych**. Przyjęto zasadę wyznaczania nauczycieli akademickich przewidzianych do oceny zajęć dydaktycznych metodą ankietowego badania opinii studentów na dany rok akademicki. Przyjęte rozwiązanie pozwala na sporządzenie raportu, na wykorzystanie go podczas rozmowy oceniającej. Wyniki indywidualne stanowią podstawę do sporządzenia sprawozdań zbiorczych prezentowanych na posiedzeniu Rady Wydziału oraz na spotkaniu prodziekana ds. studenckich z wydziałowym samorządem studenckim. Sprawozdanie ze studenckich badań ankietowych w zakresie jakości zajęć dydaktycznych w semestrze letnim roku akademickiego 2012/2013 informuje, że studiowało na Wydziale ponad 2,2 tys. studentów, którzy wystawili następujące oceny: dla kierunku administracja – 4,49; dla kierunku logistyka 3,90; dla kierunku zarządzanie – 4,16. (semestr wcześniej kierunek administracja 4,26; logistyka 4,66; zarządzanie 4,46 – Sprawozdanie ze studenckich badań ankietowych w zakresie...). Jednocześnie (posiedzenie w grudniu 2013 roku) referując wyniki ewaluacji zwrócono uwagę na obecność ocen także uznanych za bardzo niskie, ponadto pojawiły się krytyczne komentarze. W tej sytuacji zalecono konieczność przeprowadzania hospitacji i ponownej ankietyzacji po zakończeniu bieżącego semestru.

Komisja jakości analizowała wyniki *Ankiety ewaluacyjnych z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowanego oceny jakości zajęć dydaktycznych przez studentów* i jednocześnie, po opracowaniu raportu zbiorczego, rekomendowano jego prezentację na posiedzeniu Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego (Posiedzenie w dniu 7 maja 2013 roku). Założenia procesu ankietyzacji są zrozumiałe i powszechnie dostępne dla środowiska studenckiego. Kwestionariusz ankiety jest w jego opinii przejrzysty i zrozumiały, jest skonstruowany w taki sposób, iż studenci mają możliwość zawarcia dodatkowych uwag, co oceniają pozytywnie. Ważny jest fakt konsultacji pytań zawartych w kwestionariuszu z Samorządem Studentów. System oceny jakości zajęć dydaktycznych oraz kadry prowadzącej proces kształcenia jest powszechny i dokonywany raz w semestrze, po każdym zakończonym cyklu zajęć. Ankiety funkcjonują w formie papierowej i są anonimowe, co wpływa na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa studentów w kontekście formułowania opinii. Publikacja wyników badania ankietowego dla środowiska studenckiego odbywa się podczas spotkań Prodziekana ds. studenckich z Samorządem Studentów. Studenci pozytywnie ocenili wskazaną możliwość weryfikacji wyników badania ankietowego. Raporty zbiorcze stanowią podstawę do wprowadzenia działań doskonalących oraz naprawczych. Istotne jest, iż studenci mają poczucie skuteczności badania.

Jednostka kieruje się zasadą kwalifikacji i dorobku naukowego przy **obsadzie zajęć dydaktycznych**. Przeglądu kadry akademickiej dokonuje się na podstawie oświadczeń o zakwalifikowaniu nauczyciela akademickiego do minimum kadrowego oraz na podstawie zasad i kryteriów obsady dydaktycznej przedłożonych przez przełożonych. Coroczna propozycja przydziałów dydaktycznych wypływa z katedr, podlega opiniowaniu przez WKPiJK, a następnie jest wnoszona na posiedzenie Rady Wydziału (np. w dniu 28 sierpnia 2013 roku). W katedrach przyjęto za kryteria w podziale godzin zajęć dydaktycznych: - kwalifikacje, stopnie, tytuły naukowe, - dotychczasowe doświadczenie dydaktyczne; - praktykę zawodową; - prowadzenie badań naukowych oraz publikowanie zgodne z tematyką kursu.

Kadra akademicka podlega ocenie pod kątem sprawności nauczania poprzez narzędzie diagnostyczne jakim jest **hospitacja**. Ocena z hospitacji podlega protokołowaniu, gdzie ujmuje się uwagi hospitującego odnoszące się do formalnych i merytorycznych aspektów zajęć. Protokoły potwierdzane są podpisami osoby hospitującej oraz hospitowanej. Wyniki hospitacji analizuje wydziałowa komisja jakości, następnie opracowuje je w formie zbiorczej i w dalszej kolejności przedkłada Radzie Wydziału. Wydziałowa Komisja ds. Programów i Jakości Kształcenia na swym posiedzeniu w dniu 13 marca 2014 roku zaleciła przeprowadzenie hospitacji i ankietyzacji (poza przyjętymi planami) dodatkowych nauczycieli akademickich.

Wyniki hospitacji zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2012/2013 informują, że przeprowadzono 23 oceny, nie udało się zrealizować wszystkich zaplanowanych z uwagi na wyjazd zagraniczny nauczycieli akademickich. Protokoły poświadczają, że podczas wizytacji nie stwierdzono istotnych uchybień o charakterze formalnym i merytorycznym. Wskazane w zaleceniach powizytacyjnych sugestie zostały przyjęte przez nauczycieli akademickich (*Sprawozdanie z hospitacji zajęć dydaktycznych zrealizowanych w r. akad. 2012/2012 na kierunkach prowadzonych przez WNEiP, a także Protokół z posiedzenia WKPiJK w dniu 31 maja 2013 roku*).

Wydziałowa **ankieta oceny nauczyciela akademickiego** obejmuje aspekty: działalność naukowa, działalność dydaktyczna, działalność organizacyjna. W styczniu 2014 roku dokonano oceny nauczycieli akademickich za okres ostatnich 45 miesięcy pracy. Struktura ocen jest budowana systemem punktowym, a otrzymuje się je za: okres zatrudnienia, opinię przełożonego, ocenę studencką, hospitacje. Punktacja jest skojarzona z oceną. Komisja dokonała przeliczeń osiągnięć nauczycieli akademickich, a następnie sporządziła listę. Liczba punktów, a tym samym propozycje ocen były bardzo zróżnicowane, od dostateczny do wyróżniającej. Żaden z pracowników nie uzyskał oceny negatywnej przyznawanej przy „zbieraniu” poniżej 30 i 40 punktów w przypadku nauczycieli dydaktycznych i naukowo – dydaktycznych (protokół z posiedzenia Wydziałowej Komisji ds. Oceny z dnia 17 i 21 stycznia 2014 roku).

Badaniami ankietowymi objęty jest **pion administracji** - obsługi dziekanatowej studentów, jako wspomagający kształtowanie kultury zarządzania i organizacji. Indywidualne wyniki oceny pracownika stanowią przedmiot rozmowy oceniającej, a raport zbiorczy prezentowany jest na posiedzeniu Wydziałowej Komisji ds. Programów i Jakości Kształcenia oraz władz dziekańskich, w tym z samorządem studenckim. Sprawozdanie z 21 czerwca 2012 roku za semestr letni roku akademickiego 2012/2013 przedstawia oceny poszczególnych pracowników (pomiędzy 4,2 a 4,7), a także przypadające aspektom ich pracy (obecność, profesjonalizm, komunikatywność, kompleksowość, terminowość, kultura osobista, otwartość), za które to cechy studenci wystawili oceny jeszcze wyższe, tj. pomiędzy 4,4 a 4,6.

Procedury dotyczące oceny nauczycieli akademickich oraz kadry wspierającej proces kształcenia są w opinii studentów Wydziału poprawnie skonstruowane z punktu widzenia oceny studenckiej, z uwagi na fakt udziału przedstawicieli studentów w poszczególnych etapach badania ankietowego.

Zarządzenie nr 26/2014 z 12 marca 2014 roku wprowadza ujednolicony system ankietowego badania opinii studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych w zakresie jakości prowadzonych zajęć oraz jakości obsługi procesu dydaktycznego od roku akademickiego 2013/2014. System ankietyzacji ma objąć: studentów, doktorantów, słuchaczy, pracowników dziekanatu, pracowników administracyjnych i inżynierów – technicznych, absolwenta. Rozwiązanie to należy uznać za przejaw scalania metod i narzędzi diagnozy poziomu nauczania oraz wynik refleksji nad oceną dotychczasowych rozwiązań.

g) ocenę poziomu naukowego jednostki

Ocena poziomu naukowego jednostki prowadzona jest w ramach:

- działalności naukowej,
- spełnienia kryteriów kategorii naukowych przyznawanych jednostkom naukowym,
- jakości prowadzonych badań naukowych,

co oznacza, że ocena poziomu naukowego Wydziału jest tradycyjna, dokonywana poprzez zaangażowanie pracowników i jednostek Wydziału w konferencje naukowe, działalność publikacyjną, wydawanie prac kwalifikacyjnych, prowadzenie szkoleń, uczestnictwo w kursach podwyższających kwalifikacje. Elementem ocennym poziomu naukowego jest tempo dochodzenia do stopni i tytułów naukowych pracowników naukowych, uzyskiwanie uprawnień.

Badania naukowe na Wydziale weryfikuje się pod kątem zgodności z prowadzonymi kierunkami kształcenia, specjalnościami oraz na najniższym poziomie pomiędzy poszczególnym nauczycielem akademickim i nauczanymi zajęciami. Wydział stara się spełniać wymogi przepisów prawa, by

badania naukowe były prowadzone w obszarze kształcenia, natomiast dorobek indywidualny odpowiadał (sub-)dyscyplinie naukowej, do których przyporządkowane są najczęściej zajęcia dydaktyczne. Odniesienie badań naukowych do dydaktyki kierunkowej wyraża się m.in. w tematach badawczych w zakresach: państwa i społeczeństwa, konkurencyjności gospodarki polskiej, *genezy stołecznego samorządu...*, *przyczyn, genezy, kształtu i przemian samorządu terytorialnego w Polsce, ochrony konkurencji i konsumentów w Unii Europejskiej*. Wydział dba także o zgodność obszarów badawczych i dydaktycznych na poziomie specjalności: zarządzanie finansami i rachunkowość, zarządzanie w turystyce, zarządzanie w logistyce, co obrazują publikacje z tego zakresu: *środowiska, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, centrów logistycznych, zarządzania marketingowego, działalności przedsiębiorstw i banków lokalnych, kadr kierowniczych*.

Instytuty prowadząc badania naukowe finansowane w ramach projektów badawczych poddają się zewnętrznej kontroli, co nie tylko dowodzi ich otwartości na środowisko naukowe, ale dysponowanie potencjałem pozwalającym konkurować na rynku grantów krajowych. Potwierdzeniem tegoż jest m.in. dotacja celowa na prowadzenie badań... W ramach tych badań realizuje się tematy poświęcone analizie *źródeł finansowania działalności przedsiębiorstw; zasobom oceny dowodów w polskich procedurach sądowych i administracyjnych; modelowi strategii promocji w zarządzaniu wizerunkiem subregionu warmińsko-mazurskiego*.

Jednym ze wskaźników poziomu naukowego jest Zeszyt Naukowy Administracja i Zarządzanie, będący na liście ministerialnych czasopism naukowych punktowanych ~~z~~ liczbą 8 punktów. Ponadto Wydział współpracuje z ośrodkami akademickimi, jednostkami samorządu terytorialnego w kraju w obszarze popularyzacji nauki. Wydział dysponuje środkami na działalność naukową z budżetu Uczelni wg przyjętego rozdzielnika. Jednocześnie posiłkuje się środkami finansowymi ze studiów podyplomowych, organizacji konferencji naukowych, z nagród finansowych przez podmioty gospodarcze.

h) ocenę zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów

System wsparcia studentów obejmuje obszar dydaktyczny, naukowy, materialny, wsparcie specjalistyczne. Wsparcie naukowe sprowadza się w zasadzie do promocji kół naukowych, zabezpieczania literatury, opieki naukowej, otwarcia ścieżek kształcenia na zewnątrz, możliwości własnych publikacji i dojrzenia intelektualnego u boku nauczyciela akademickiego. W obszarze wsparcia dydaktycznego należy wskazać osadzenie nauczania na właściwych przepisach prawa powszechnie obowiązującego oraz przepisach wewnętrznych, na właściwie opracowany program kształcenia, stosowanie należytych form i metod nauczania. W dalszej kolejności Uczelnia zapewnia elastyczne formy kształcenia (IPK, IOS), szczególnie przydatne przy indywidualizacji nauczania, dodatkowe konsultacje służące wyrównywaniu zaległości lub silniejszej promocji studentów uzdolnionych. Indywidualizacja kształcenia ma także swój wymiar w ofercie kursów, podejmowanych tematach prac, w pracy dyplomowej, w praktyce studenckiej.

Wydział wykorzystuje tradycyjne formy wsparcia studentów sięgając przy tym po pomoc materialną w postaci systemu stypendialnego opartego na kryterium średniej ocen i dorobku publikacyjnego z okresu zaliczeniowego. Przyznawana jest także nagroda im. prof. Lesława Szczerby, stypendia *Najlepszego Logistyka*. Wydział wspiera studencką samorządność, studenckie Jackonalia. Paleta oddziaływania jest tradycyjna, tj. wyjazdy, wsparcie materialne, organizowanie szkoleń i kursów, promocja i pomoc materialna w obszarze konkursów, pozyskiwanie partnerów i wsparcia z ich stron na rzecz działań prostudenckich. **Wsparcie specjalistyczne** oferowane jest studentom niepełnosprawnym w Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, obejmuje także pomoc na etapie poszukiwania pracy ze strony Biura Karier.

Rozwój infrastruktury naukowo-dydaktycznej Wydziału i zasobów bibliotecznych realizowany jest poprzez zakup sprzętu i oprogramowania multimedialnego, zakup i modernizację wyposażenia sal dydaktycznych, pomieszczeń dla kadry i studentów; współfinansowanie zakupów

bibliotecznych. Wydziałowa Komisja ds. Programów i Jakości Kształcenia na swym posiedzeniu w dniu 13 marca 2014 roku zaleciła uzupełnienie wyposażenia pomieszczeń dydaktycznych pozostających do dyspozycji instytutów Wydziału. Działania w tym zakresie wydają się trudne do rozwiązania, bowiem już w październiku 2012 roku (posiedzenie Wydziałowej Komisji w dniu 16.10.2012) wskazywały na braki odpowiedniej infrastruktury w postaci sal wykładowych, ćwiczeniowych i pracowni laboratoryjnych, co przekładało się na organizację zajęć dydaktycznych. W rozkładach zajęć występowały tzw. okienka, zachodziła konieczność przemieszczania się studentów pomiędzy budynkami, realizowania zajęć w godzinach popołudniowych i wieczornych na wszystkich kierunkach studiów. Sprawozdania *Analiza infrastruktury dydaktycznej WNEiP* z sierpnia i grudnia 2013 roku podkreślają potrzebę doposażenia i modernizacji sprzętu komputerowego i audiowizualnego, a także w niektórych miejscach wzbogacenie sal dydaktycznych o dodatkowe krzesła.

Pracownicy Wydziału odbywają **konsultacje** w dogodnych godzinach, nie kolidujących z planem studiów.

Wydział udziela wsparcia studentom poprzez **pracę pionu administracyjnego**, w tym dziekanatu. Komisja jakości na swym posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2013 roku przeanalizowała wyniki studenckich badań ankietowych w zakresie obsługi dziekanatowej. Wyniki badań zestawiono w formie sprawozdania, które następnie przedstawiono Wydziałowej Radzie Samorządu Studenckiego. Średni poziom ocen pracy wynosi 4,5, waha się pomiędzy 4,2 i 4,8, wyniki te uznano za zadowalające. Jako postulat z ankiet Komisja odnotowała zwiększenie liczby godzin pracy dziekanatu.

Na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych nie istnieją procedury ani inne rozwiązania systemowe umożliwiające społeczności studenckiej ocenę i weryfikację działalności Biura Karier, Samorządu Studentów, czy przepływu informacji w Jednostce. Zaleca się uzupełnienie procedur.

Wydział sporządza wykaz zapotrzebowania na usługi i dobra trwale wykorzystywane w bieżącej pracy jednostki, przez pracowników i procesie nauczania.

i) funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia

Uczelnianą praktyką jest sporządzenie oraz przedkładanie organom szkoły i środowisku *Sprawozdania Rektora z działalności uczelni za dany rok akademicki*, które obok elementów kronikarskich zawiera także szczegółowe omówienie obszarów życia Szkoły, w tym spraw: kadrowych, zaplecza naukowo – badawczego, współpracy zagranicznej, działalności publikacyjnej, dydaktyki, spraw socjalnych, aktywności i samorządności studenckiej, wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym z podziałem na zadania projektujące, realizujące oraz ewaluacyjne), działalności biblioteki, promocji, funkcjonowania Biura Karier, także w odniesieniu do śledzenia losów absolwentów).

Opracowań dokonują także senackie komisje parające się jakością kształcenia. W swym sprawozdaniu z rok akademicki 2012/2013 Senacka Komisja ds. Jakości Kształcenia przedkładając raport zwróciła uwagę, że zajmowała się głównie opiniowaniem wniosków o utworzenie nowych kierunków studiów i specjalności, efektami kształcenia, opiniowaniem zmian programowych, przedmiotami ogólnouczelnianymi, koordynacją wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, ustaleniem sposobów weryfikacji pracy dydaktycznej nauczyciela akademickiego i realizacji efektów kształcenia.

Informacje o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji studiów dostępne są na stronach internetowych i wewnątrz budynku. Wydział wykorzystuje systemy informatyczne do ich gromadzenia i upublicznienia. Informacja o wynikach zaliczeń i egzaminów udostępniana jest studentom w formie bezpośredniego przekazu oraz w systemie USOS. Wydział poprzez wydziałową komisję jakości zbiera informację pozwalające doskonalić proces kształcenia, a pozyskane opinie są umieszczane na www. Wydziału w zakładce „Współpraca krajowa”. Odnoszą się one do studiów kierunkowych oraz podyplomowych. Wydział dysponuje na bieżąco materiałami

oraz archiwaliami wykorzystywanymi na potrzeby różnych zestawień i raportów. W tym obszarze wspiera go poziom ogólnouczelniany.

Za ciekawą inicjatywę należy uznać organizację corocznych konferencji jakości kształcenia.

- j) publiczny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów

Wydział w ramach polityki otwartości i jawności udostępnia studentom i otoczeniu zewnętrznemu wybrane dokumenty, opracowania. Bieżące informacje umieszczane są w zakładce „aktualności”. Rozbudowywany i udoskonalany jest system USOS, i USOS web. Równoległe praktykuje się posługiwanie się tradycyjnymi nośnikami informacji (np. gabloty), a także informatory książkowe. System informacyjny skierowany do środowiska studenckiego jest powszechnie dostępny. Niezbędne informacje o programach studiów i zakładanych efektach kształcenia studenci mogą odnaleźć na stronie Internetowej Uczelni i Wydziału oraz w Dziekanacie. Pozytywnie należy ocenić cykliczne spotkania (odbywające się raz w miesiącu) Prodziekana ds. studenckich z Samorządem Studentów Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych w celu omówienia bieżących spraw. Studenci podczas wskazanych spotkań mają możliwość przedstawienia problemów oraz spraw dotyczących całej społeczności studenckiej, co oceniają pozytywnie. Wskazane postępowania oparte są w dużej mierze o nieformalne działania, które są skuteczne i umożliwiają ocenę oraz weryfikację wskazanych aspektów przez środowisko studenckie.

Wydział umożliwia absolwentom prezentowanie swoich sylwetek i osiągnięć na stronie internetowej, czym z jednej strony popularyzuje kierunki kształcenia, ale także buduje sieć powiązań ze swoimi absolwentami. W związku z tym za ważne należy uznać zapraszanie absolwentów do prowadzenia warsztatów, udziału w seminariach, w panelach dyskusyjnych. Polityka informacyjna Wydziału odnosi się także do kandydatów na studiów, wówczas wykorzystuje się strony internetowe, cykliczne spotkania, informatory książkowe, projekty ogólnouczelniane, dni otwarte na UPH., cykle wykładów dla młodzieży akademickiej.

Wydział wypracował procedurę rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych, która jest unormowana w Zarządzeniu Dziekana WNEiP nr 9/2013, z dnia 11 grudnia 2013 r., w sprawie trybu rozwiązywania sporów pomiędzy studentami a nauczycielami akademickimi.

Wydział uważa, że przyjęte rozwiązania są przejrzyste i czytelne, służą rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, które nie należą do częstych i nie mieszczących się w specyficznej gamie środowiska akademickiego.

W ramach poprzedniej programowej oceny jakości kształcenia ZO uznał współpracę międzynarodową za słabo rozwiniętą, zarówno na poziomie nauczycieli akademickich, jak i studentów. Nie prowadzono wówczas także badań naukowych w zespołach międzynarodowych. Zastrzeżenia ZO dotyczyły organizacji praktyk studenckich, obsady zajęć dydaktycznych, prac dyplomowych, badania losów absolwentów, praktyk studenckich. Wydział zna te ograniczenia, wynikają one poniekąd z położenia Uniwersytetu oraz jego potencjału jako młodego ośrodka akademickiego. Należy jednakże zauważyć, że władze Wydziału są świadome konieczności działań w tym obszarze i odnoszą pewne sukcesy. Poszczególni pracownicy naukowcy uczestniczą w wymianie międzynarodowej w ramach programów czy realizują badania naukowe finansowane z innych źródeł. Pozytywne zmiany odnotowano na poziomie ogólnouczelnianym w *Sprawozdaniu z realizacji celów strategicznych za rok 2013*, gdzie wskazano na posiadanie przez wszystkie wydziały kat. B, uczestnictwo w 5 sieciach/projektach naukowych, na podpisanie 6 umów o współpracy, podjęcie badań resortowych, zwiększenie liczby profesorów wizytujących oraz zintensyfikowanie procesu wymiany międzynarodowej. W zakresie szeroko pojmowanego zarządzania za sukces uznano dalszą profesjonalizację kierowania uczelnią.

- 3) Jednostka dokonuje systematycznej oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia

Uczelnia w ramach WSZJK przyjęła i realizuje trzy rodzaje działań podejmowanych na rzecz jakości kształcenia:

- a. doskonalące obejmujące procedury zarządzania zasobami, decyzyjne, koncepcyjne;
- b. realizacyjne związane z realizacją procesu nauczania, doskonaleniem jej obsługi i zabezpieczenia najwyższych standardów;
- c. ewaluacyjne mające na celu systematyczne badanie i ocenę procesu kształcenia oraz efektywność przyjętych procedur zarządczych i kontrolnych.

Jednostka organizuje audyty wewnętrzne, które zgodnie ze *Sprawozdaniem Rektora za rok akademicki 2012/2013*, objęły wybrane stanowiska pracy, system antyplagiatowy, infrastrukturę, zrealizowano czynności doradcze. W ramach kontroli zarządczej (zainicjowanej w 2012 roku) opracowano wstępną koncepcję funkcjonowania systemu obejmującego zagadnienia, m.in. współpracy i wymiany informacji, monitorowania strategii, sprawozdawczości i zarządzania ryzykiem. Jednocześnie zainicjowano pracę nad zbudowaniem systemu samooceny.

Gwarantem efektywności WSZJK jest praca senackich komisji ds. jakości i oceny jakości kształcenia, które na swych posiedzeniach analizowały wskaźniki poziomu nauczania, specyfikę podejmowanych działań oraz ich skuteczność, a także przydatność przyjętych rozwiązań i właściwość działania pionu zarządzania jakością (np. posiedzenie w dniu 5 listopada 2012 roku – nadzorowanie funkcjonowania WSZJK – kwestie związane z hospitacją zajęć, badania ankietowe, konsultacje z przedstawicielami pracodawców). W sprawozdaniu z prac komisji podkreśla się duże zaangażowanie jej członków w sprawy uczelni i wydziałów, działalność konsultacyjną, doradczą, koordynacyjną pomiędzy poziomami jednostkami i poziomami organizacyjnymi.

Władze Wydziału uważają zbudowany system za kompleksowy, czytelny, prosty w stosowaniu. Jego istotnym walorem jest otwartość na sygnały płynące z toczenia i ich przenoszenie do praktyki. System uważa się za efektywny na etapie diagnozy sytuacji ale istnieją ograniczenia w realizacji niektórych zaleceń, z drugiej jednak strony jest widoczny progres w innych obszarach, np. badawczym, polityki kadrowej, pionu pracowników administracyjnych. Dobrym zwyczajem jest formułowanie przez wydziałową komisję zaleceń i rekomendacji. Za przejaw efektywności WSZJK należy uznać opiniowanie i kierowanie do ponownej weryfikacji projektów np. studiów podyplomowych.

Komisja jakości analizuje założenia WSZJK oraz ustala zakres i harmonogram prac do realizacji w danym roku akademickim, przedkłada sprawozdanie Dyrektorów ze zgodności kierunków studiów ze Strategią UPH, zaleca, by *Zespoły kierunkowe* przeanalizowały treść sprawozdań i ewentualnie uzupełniły je o kolejne mierniki. Sprawozdanie np. z oceny jakości kształcenia w semestrze letnim roku akademickiego 2011 / 2012 wskazuje statystykę dydaktyczną (Referowanie na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 09 stycznia 2013 roku). Protokół z posiedzenia WKPiJK z dnia 22 marca 2013 roku wskazuje na zajmowanie się kwestią weryfikacji tematów prac dyplomowych. Wydziałowa komisja jakości pozytywnie zweryfikowała i przyjęła projekt WSZJK, mającego podjąć działalność w 2013 roku [Posiedzenie w dniu 11 kwietnia 2013], podjęła decyzję o przekazaniu opinii przedstawicieli rynku pracy o programach kształcenia koordynatorom poszczególnych przedmiotów celem uwzględnienia w treściach przedmiotowych.

W ramach poprzedniej programowej oceny jakości kształcenia na Wydziale ZO wskazał kilka obszarów wymagających korekt, tj. sferą dydaktyczną wraz z procedurą dyplomowania, relacje z interesariuszami, mobilność kadry akademickiej oraz poszerzenie pola jej badań naukowych. W toku działań naprawczych Wydział ujął te obszary w procedury wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, monitoruje je i stara się najbardziej korzystnie kształtować.

Na Wydziale działa system monitoringu obejmujący informacje strony internetowej UPH. Raz w roku kontrolowane jest stosowanie procedury powoływania opiekunów pierwszych roczników poszczególnych kierunków studiów oraz kontrola współpracy pomiędzy opiekunami a studentami.

System zapewnienia jakości uważa się za skuteczny, obecne są działania korygujące i zalecające. Wnioski komisji jakości przechodzą na kolegia dziekańskie, radę wydziału i do komisji uczelnianej. Nowy, zbudowany przez Uczelnię system zapewnienia jakości kształcenia jest stosunkowo młodym organizmem, wprawdzie wynika z tradycji akademickiej, zinstytucjonalizował szereg działań zeń wynikających, jednakże w dalszym ciągu dojrzewa i dostosowuje się do rozwoju Wydziału pod względem liczby studentów, liczby kierunków studiów, podejmowanych inicjatyw. Po zamknięciu pierwszego cyklu kształcenia Uczelnia powinna dokonać oceny efektywności funkcjonowania na bazie przyjętego rozwiązania. Równolegle ocenie poddano wdrożone procedury diagnozy sytuacji, w zasadzie czyni to na bieżąco, podobnie jak weryfikuje inicjatywy pro jakościowe z ich wynikami. Pełna ocena będzie możliwa po zamknięciu cyklu nauczania. Ważne będzie monitorowanie poziomu nauczania i jakości usługi edukacyjnej pomiędzy poszczególnymi kierunkami prowadzonymi na Wydziale.

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest przejrzysta, zapewnia udział interesariuszom wewnętrznymi i zewnętrznym w wypracowywaniu i podejmowaniu decyzji. Zasadnym jest silniejsze włączenie w ten proces pracowników pionu administracyjnego. Zarządzanie jest przejrzyste i zrozumiałe, ma charakter kompleksowy i w pełni wystarcza do realizacji postawionych przez jednostkę celów edukacyjnych. W sytuacji dalszego rozwoju oferty kształcenia oraz innych inicjatyw może pojawić się potrzeba zmian strukturalnych, w tym rozdzielenia niektórych zadań komisji wydziałowej. Uczelnia powinna rozważyć, czy zasadnym i funkcjonalnym byłoby włączenie Wydziałowej Komisji ds. Oceny (nauczycieli akademickich) w strukturę Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i nadanie nowych obowiązków oraz relacji z działającą już Wydziałową Komisją ds. Programów i Jakości Kształcenia.
2. Nadzór nad jakością kształcenia na charakter kompleksowy, bazuje na procedurach oraz dobrej praktyce i tym samym zabezpiecza najważniejsze obszary determinujące efekt finalny. Działalność Wydziału jest skuteczna, spełnia swoją rolę prowadząc studentów do sukcesu edukacyjnego. Procedury obejmują studentów, słuchaczy, pracowników naukowych i administracyjnych, sferę wsparcia. Wydział cechuje determinacja w rozwiązywaniu spraw ujawnianych poprzez kontrolę, chociaż niektóre mankamenty występują w kilku cyklach badań (infrastruktura). Nauczyciele akademicy oraz władze Wydziału powinny silniej kojarzyć działalność sprawozdawczą z realizacją zajęć dydaktycznych—/—dyplomowania z realnie osiągniętymi celami kształcenia (tj. uzyskanymi zróżnicowanymi ocenami, z poziomem prac dyplomowych i zgłaszanych w recenzjach uwagach, terminowością zaliczeń, itp.). W działalność powiązaną z zarządzaniem poprzez jakość włączani są partnerzy uczelniani oraz społeczni.
3. Jednostka poddaje ocenie wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia z punktu widzenia wychwytywania nieprawidłowości w obszarach podlegających ocenie, analizy stanu rzeczy, formułowania zaleceń oraz dokonywania ponownych kontroli. WSZJK jest na etapie testowania z punktu widzenia rozwiązań strukturalnych i proceduralnych, zauważalna jest jednakże wrażliwość władz Wydziału na jego optymalizację, czego dowodzi scalenie procedur ankietowania.

3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.

- 1) Jednostka w wyniku kształcenia na studiach doktoranckich, zapewnia uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczą oraz umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora.

Nie dotyczy. Na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach nie są prowadzone studia doktoranckie.

- 2) Jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

Stan liczbowy studiów podyplomowych w wizytowanej jednostce przedstawia się następująco.

Studia doktoranckie i podyplomowe (rok 2011/2012)

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	Uczelni	Jednostki	Uczelni	Jednostki	Uczelni	Jednostki
studia stacjonarne	5096	1324	109	0		
studia niestacjonarne	2708	882	8	0		
RAZEM:	7804	2206	117	0	425	103

Na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach prowadzone są w roku akademickim 2013/2014 następujące studia podyplomowe:

1. Podyplomowe Studium Służby Cywilnej Administracji Publicznej Zarządzania Jednostkami Terenowymi oraz Rozwoju Regionalnego i Lokalnego (prowadzone od 1998 roku w Instytucie Administracji Samorządu i Prawa);
2. Podyplomowe Studia Administracji i Finansów Publicznych (prowadzone od 2010 roku w Instytucie Administracji Samorządu i Prawa);
3. Podyplomowe Studia Strategicznego Zarządzania Personalem (prowadzone od 2006 roku w Instytucie Zarządzania i Marketingu);
4. Podyplomowe Studia Audytu Wewnętrznego i Rachunkowości (prowadzone od 2013 roku w Instytucie Zarządzania i Marketingu);
5. Podyplomowe Studia Nowoczesnych Form Reklamy (utworzone w roku 2009 w Instytucie Zarządzania i Marketingu);
6. Podyplomowe Studia Organizacji Transportu i Spedycji Międzynarodowej utworzone w roku 2014.

Ponadto Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych podjął prace nad uruchomieniem studiów podyplomowych „Działalność gospodarcza a ryzyko odpowiedzialności karnej i karno-skarbowej”. Będą to studia realizowane przez Instytut Zarządzania i Marketingu przy współpracy z

Instytutem Administracji Samorządu i Prawa. Opracowany program tych studiów został przedłożony Prorektorowi ds. Studiów w celu skierowania do zaopiniowania przez Senacką Komisję ds. Jakości Kształcenia.

W bieżącym roku akademickim dokonano naboru na:

1. Podyplomowe Studium Służby Cywilnej Administracji Publicznej Zarządzania Jednostkami Terenowymi oraz Rozwoju Regionalnego i Lokalnego.
2. Podyplomowe Studia Administracji i Finansów Publicznych.
3. Podyplomowe Studia Strategicznego Zarządzania Personelem.
4. Podyplomowe Studia Audytu Wewnętrznego i Rachunkowości.

Ze względu na niezadowalający nabór nie uruchomiono Podyplomowych Studiów Nowoczesnych Form Reklamy.

Liczba słuchaczy studiów podyplomowych zmniejszyła się w latach 2009-2013 w Uczelni o 36% (z 662 do 425) i na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych o 25,4% (ze 138 do 103). Realizowane są badania ankietowe, których celem jest diagnoza przyczyn spadku zainteresowania studiami podyplomowymi w ostatnich latach. Jednym z powodów jest pogorszenie się sytuacji ekonomicznej potencjalnych kandydatów. W przeszłości bowiem w kosztach studiów partycypowali pracodawcy i Urzędy Pracy, a dzisiaj uległo to pogorszeniu, gdyż słuchacze muszą sami ponosić cały wysiłek finansowy. Coraz większe jest również nasycenie rynku absolwentami i w związku z tym ograniczony popyt na ich kolejne grupy. Około 50% oferty pochodzi z UPH, a reszta z innych uczelni zlokalizowanych na tzw. ścianie wschodniej.

Najlepszą formą promocji studiów podyplomowych są ich absolwenci oraz informacje zamieszczane na stronie www Uczelni i Wydziału. Trzeba dbać o jakość kształcenia, gdyż ma to duży wpływ na skalę rekrutacji słuchaczy w następnych latach. Należy też kontynuować monitoring opinii absolwentów tych studiów. Dobrym pomysłem jest tworzenie linków, po których kliknięciu potencjalni kandydaci dowiadują się o ofercie edukacyjnej Wydziału. Kolejnym rozwiązaniem jest zamieszczanie ogłoszeń w lokalnej prasie i TV Wschód, choć jest to kosztowne. Dobrą okazją nagłaśniania oferty są warsztaty dla biznesu. Ponadto można wykorzystywać banery, szczególnie pod koniec okresu rekrutacyjnego. Inną formą promocji są rankingi studiów podyplomowych ogłaszane przez Forum Samorządowe.

Pewną szczególną, wizerunkową formą promocji jest wyjątkowo uroczysty charakter wręczania dyplomów ukończenia studiów. Biorą w nim udział przedstawiciele władz Uczelni, a celem uroczystości jest dowartościowanie absolwentów i nawiązanie z nimi relacji, już jako „ambasadorami Uczelni” w ich miejscach pracy i zamieszkania. Ważnym atutem studiów podyplomowych jest marka Uczelni i Wydziału oraz to, że słuchacze traktowani są po partnersku a nie przedmiotowo.

Do prowadzenia zajęć na studiach podyplomowych wykorzystywane są pomieszczenia dydaktyczne Wydziału. Specyfika prowadzonych studiów podyplomowych nie wymaga specjalistycznej infrastruktury dydaktycznej. Zajęcia odbywają się w salach wykładowych i ćwiczeniowych wyposażonych w stacjonarne i mobilne projektory multimedialne.

Na studiach podyplomowych zajęcia prowadzi 20 nauczycieli akademickich, z których dla 19 Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Zajęcia realizują: 1 profesor (ekonomia), 1 doktor habilitowany (nauki wojskowe), 15 doktorów (6 nauki o polityce, 4 prawo, 4 nauki o zarządzaniu, 1 ekonomia) i 3 magistrów (2 prawo, 1 nauki o zarządzaniu). 2/3 wykładowców to praktycy gospodarczy. Niepokoili mały udział samodzielnych pracowników naukowych w procesie dydaktycznym.

W przeszłości zdarzało się, że praktycy mieli pewne problemy z prawidłowym wypełnieniem sylabusów, a szczególnie przyporządkowaniem efektów przedmiotowych do kierunkowych i obszarowych. Aktualnie wraz z nabywaniem doświadczeń i upowszechnieniem się systemu krk trudności te zostały przezwyciężone. Trzeba też podkreślić, że praktycy gospodarczy i samorządowcy pomagają korygować tematykę zajęć i sekwencję zagadnień, które powinny być zrealizowane w ramach danego przedmiotu.

Programy i plany studiów podyplomowych umożliwiają realizację zakładanych efektów kształcenia. Efekty kształcenia osiągnęte w ramach studiów podyplomowych zgodne są z oczekiwaniami organizacji zawodowych i pracodawców. Władze wydziału i kierownicy studiów podyplomowych monitorują sytuację na lokalnym rynku pracy i modyfikują ofertę dydaktyczną stosownie do potrzeb zgłaszanych na spotkaniach z interesariuszami. Zarówno podczas spotkania Zespołu Oceniającego PKA z kadrami naukowo-dydaktyczną, jak i interesariuszami zewnętrznymi silnie eksponowano fakt wzorowej współpracy z przedstawicielami lokalnych przedsiębiorstw i instytucji w celu optymalnego dostosowania zakładanych efektów kształcenia z wymogami turbulentnego rynku pracy.

Opinie słuchaczy studiów podyplomowych badane są co 2 lata. Wykorzystuje się do tego tzw. arkusz satysfakcji. Ankieta elektroniczna zamieszczona jest na stronie internetowej. Wydział wypracował w tym względzie dobre praktyki. O program pytani są również inni interesariusze, a mianowicie przedsiębiorcy. Przykładowo w wyniku ich sugestii znacznie powiększono wymiar zajęć z przedmiotu „Fundusze Europejskie” poświęconemu opracowywaniu, aplikowaniu i rozliczaniu projektów unijnych.

3) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia.

Akredytowana jednostka posiada zidentyfikowanych interesariuszy zewnętrznych, a niektórzy z nich aktywnie uczestniczą w procesie określania, osiągania oraz weryfikacji efektów kształcenia na studiach podyplomowych. Są to zarówno jednostki i instytucje publiczne, jak też firmy prywatne i instytucje otoczenia biznesu. Na szczególną uwagę zasługuje dotychczasowa współpraca w zakresie np. Studiów Podyplomowych z Administracji i Finansów Publicznych, w ramach których prowadzona jest intensywna współpraca z lokalnymi jednostkami administracji publicznej oraz Ogólnokrajowym Stowarzyszeniem Międzynarodowych Przewoźników Drogowych i Spedytorów, które bardzo mocno zaangażowało się w inicjatywę powołania Podyplomowych Studiów Organizacji Transportu i Spedycji Międzynarodowej.

Niektórzy z interesariuszy zewnętrznych są także zaangażowani w prowadzenie zajęć dydaktycznych, co korzystnie wpływa na jakość oferty edukacyjnej oraz proces weryfikacji efektów kształcenia. Na większości studiów podyplomowych interesariusze zewnętrzni mieli bardziej lub mniej bezpośredni wpływ na proces tworzenia oferty oraz realizację procesu dydaktycznego.

W odniesieniu do przygotowywania oferty studiów podyplomowych akredytowana jednostka nie posiada jednak spójnego systemu czy też precyzyjnie określonych procedur poza przepisami uczelnianymi. Działania w tym zakresie wynikają głównie z niesformalizowanej, ale aktywnej, szerokiej i różnorodnej współpracy jednostki z otoczeniem społeczno - gospodarczym. Należy podkreślić, że działania te, mające głównie charakter dobrych praktyk, są skuteczne i pozwalają na pozyskiwanie kluczowych informacji od pracodawców.

W odniesieniu do interesariuszy wewnętrznych pozyskiwanie opinii na temat jakości prowadzonych studiów podyplomowych odbywa się dość sporadycznie i także nie jest sformalizowane (należy jednak zwrócić uwagę, że w niektórych przypadkach uczestnicy studiów podyplomowych uczestniczyli w ewaluacji, wypełniając ankiety; dotyczyły one np. przyczyn zmniejszenia finansowania studiów przez pracodawców, źródeł informacji na podstawie których słuchacze zainteresowali się ofertą etc.). Zainteresowanie ofertą studiów podyplomowych prowadzonych przez akredytowaną jednostkę jest bardzo duże, co potwierdza w sposób pośredni wysoką jakość oferty, ale mimo to rekomendowane jest objęcie ewaluacją wszystkich kierunków i sformalizowanie tego procesu. W akredytowanej jednostce nie ma wydzielonej komórki czy stanowiska do koordynacji studiów podyplomowych, w której zakres działań mogłaby wchodzić np. ewaluacja. Funkcje w tym zakresie spełniają kierownicy studiów podyplomowych (podlegają bezpośrednio dziekanowi). Sugeruje się zatem rozważenie możliwości wypracowania i wdrożenia tego typu działań poprzez m.in. powołanie pełnomocnika ds. studiów podyplomowych.

Zespołowi Oceniającemu PKA udostępniono „Opinie przedstawicieli rynku pracy” na temat programów studiów podyplomowych. W dokumencie tym stwierdzono, że zaproponowany program, zawartość i kolejność modułów kształcenia, pozwalają na stwierdzenie, że studenci zostaną wyposażeni w odpowiedni zasób wiedzy teoretycznej i praktycznej. Pozytywne opinie wyrazili między innymi następujący przedstawiciele kadry kierowniczej instytucji samorządowych, administracji rządowej i innych podmiotów:

- Starosta Siedlecki;
- Dyrektor Oddziału ZUS w Siedlcach;
- Skarbnik Miasta Siedlce;
- Dyrektor Operacyjny Zakładu Zeltech;
- Prezes Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Siedlcach;
- Prezes Zarządu Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Międzynarodowych Przewoźników Drogowych i Spedytorów „Podlasie”;
- Wiceprezes Zarządu spółki Cedrob;
- Dyrektor Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Węgrowie;
- Dyrektor Filii w Siedlcach Generali T.U S.A.;
- przedstawiciele firm doradztwa podatkowego i agencji reklamowych
- kilkadziesiąt innych podmiotów i instytucji.

Ponadto Zespołowi Oceniającemu PKA przedstawiono reasumpcję wyników ankietyzacji 15 absolwentów Studiów Podyplomowych Służby Cywilnej, Administracji Publicznej, Zarządzania Jednostkami Terenowymi oraz Rozwoju Regionalnego i Lokalnego. Ankieta składała się z pięciu bloków tematycznych: organizacja studiów, kadra dydaktyczna, program studiów, ocena ogólna studiów podyplomowych, informacje metryczkowe o respondentach. Bardzo wysoko oceniona została organizacja studiów, formy prowadzenia zajęć i przygotowanie merytoryczne kadry. Jako odpowiedni oceniono wymiar czasu studiów, jako zbyt mały udział praktyków. Respondenci stwierdzili, że o studiach dowiedzieli się głównie z Internetu i że są one godne polecenia znajomym oraz że program nauczania powinien być poszerzony o następujące zagadnienia:

- Zarządzanie gospodarką komunalną,
- Fundusze strukturalne UE,
- Bankowość,
- Zarządzanie zasobami ludzkimi,
- Organizacja i funkcjonowanie służby cywilnej.

W dokumentacji znajdują się wypełnione w 2012 roku kwestionariusze ankietowe badań opinii słuchaczy studiów podyplomowych na temat programu studiów. Zespołowi Oceniającemu PKA przedstawiono również zbiorcze zestawienie opinii o nowym programie studiów zainaugurowanych w roku akademickim 2012/2013.

Podsumowując, akredytowana jednostka nie pozyskuje w sposób sformalizowany opinii pracodawców na temat efektów i jakości kształcenia na studiach podyplomowych, jednak szeroka i intensywna współpraca z wieloma podmiotami zewnętrznymi pozwala w bardzo dużym stopniu na kształtowanie elastycznej i atrakcyjnej oferty edukacyjnej zgodnej z potrzebami rynku pracy. Ewaluacją prowadzonych studiów podyplomowych (poprzez ankietyzację) objęci są częściowo tylko uczestnicy studiów. Od interesariuszy zewnętrznych informacje są pozyskiwane w głównej mierze dzięki konsultowaniu niektórych programów, osobistym i nieformalnym kontaktom oraz poprzez ich udział jako wykładowców.

- 4) Jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza, adekwatnemu do osiągniętych efektów kształcenia.

Efekty kształcenia i wymiar punktów ECTS są precyzowane podczas spotkań z przedstawicielami praktyki gospodarczej, a sylabusy umożliwiają ich usystematyzowanie. Nakład pracy niezbędny do osiągnięcia zaplanowanych efektów ustalany jest prawidłowo. Czuwają nad tym autorzy programów nauczania, koordynatorzy przedmiotów, kierownicy studiów i Senacka Komisja ds. Jakości Kształcenia, powołana Uchwałą Senatu nr 40/2012 z dnia 26 września 2012 roku. W zakresie wyceny wartości punktów ECTS obowiązują powszechnie przyjmowane standardy. Sylabusy wszystkich przedmiotów realizowanych w ramach prowadzonych przez wydział studiów podyplomowych zawierają poprawnie sporządzone bilanse punktów ECTS uzyskiwanych za poszczególne formy aktywności przez słuchaczy tych studiów.

- 5) Jednostka posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny - zwłaszcza dla studentów, doktorantów i słuchaczy - system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

Efekty kształcenia są co roku weryfikowane i w razie potrzeby modyfikowane dla danego modułu. Dla części wykładowców wdrożenie KRK wcale nie było proste, wymagało czasu i zrozumienia. Obecnie całość nie jest jeszcze perfekcyjna, ale Wydział przebrnął przez niezbędne procedury i wdrożył wszystkie ustawowe rozwiązania. Warto w tym miejscu podkreślić, że fakt, iż ocena instytucjonalna obejmuje również sprawy związane z prowadzeniem studiów podyplomowych, które to zagadnienie jest zmarginalizowane w ocenie programowej, wymusza uporządkowanie wielu kwestii, na które często nie zwraca się uwagi.

System KRK wymusił przejście na język efektów kształcenia, o których należy informować słuchaczy. Opisywanie celów kształcenia i profilu absolwenta już nie wystarczy. Zmieniła się filozofia podejścia do studiowania. W rezultacie permanentnego przeglądu programów studiów zostały one zrewidowane i uaktualnione. Procedura ich uruchamiania jest prawidłowa. Procedura ta jest przestrzegana przy inicjowaniu działalności nowych studiów podyplomowych.

Dokumentacja efektów i programów kształcenia prowadzona jest należycie. Pewne wątpliwości budzi zbyt obszerna literatura obowiązkowa zawarta w sylabusach niektórych przedmiotów, oraz formy weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, np. to na ile test jest przydatny w sprawdzaniu umiejętności.

Informacje o programach studiów podyplomowych, kierunkowych i przedmiotowych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów dostępne są na stronach internetowych Wydziału www.wnep.uph.edu.pl; Instytutu Zarządzania i Marketingu: www.izim.uph.edu.pl; Instytutu Administracji, Samorządu i Prawa; www.iasip.uph.edu.pl oraz na stronie Uczelni; a także w gablotach Wydziału i Instytutów oraz poprzez system USOS. Są również cyklicznie drukowane w niskonakładowych informatorach. Ponadto są także dostępne w wersji papierowej w Instytutach i Dziekanacie.

Oceniana jednostka posiada wiarygodny i wewnętrznie spójny system oceny stopnia realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

1) Nie dotyczy. Wydział nie prowadzi studiów doktoranckich.

2) Oferta studiów podyplomowych jest stabilna, niektóre spośród nich mają już 15 edycję. Ponadto Wydział sukcesywnie stara się uzupełniać ich katalog. Na studiach podyplomowych jest 103 słuchaczy. Niezbędne jest wzmoczenie wysiłków promocyjnych w celu pozyskania większej liczby słuchaczy. Zasoby materialne i kadrowe oraz programy i plany studiów podyplomowych umożliwiają realizację zakładanych efektów kształcenia, które zgodne są z oczekiwaniami pracodawców, to jest głównie przedsiębiorców i organizacji samorządowych.

3) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze biorą aktywny udział w procesie określania efektów kształcenia. Istotnym atrybutem działań w tym względzie jest synergia nauki, biznesu i administracji samorządowej. Władze WNEiP wypracowały ugruntowane i pozytywne relacje z interesariuszami zewnętrznymi, w tym z władzami lokalnymi, mediami oraz podmiotami gospodarczymi.

4) System ECTS jest wewnętrznie spójny i poprawnie odzwierciedla nakład pracy związany z osiąganiem planowanych efektów kształcenia. System ten bazuje na bilansowaniu punktów ECTS przyznawanych słuchaczom za poszczególne formy aktywności. Przyjęte w Uczelni i na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych rozwiązania bazują na powszechnie obowiązujących standardach. Zostały one także odpowiednio sformalizowane w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

5) Wydział wypracował i wdrożył mechanizmy umożliwiające ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Metody weryfikacji efektów kształcenia umożliwiają zatem ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów. Przyjęte rozwiązania są prawidłowe. Posiadają walor transparentności i poprawności merytorycznej.

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia.

- 1) Jednostka zapewnia kadre stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników.

Analizując zmiany kadry Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych w ostatnich 5 latach pod względem liczbowym, należy podkreślić, że Wydział wzmocnił się kadrowo. Liczba jego pracowników wzrosła z 61 do 69, czyli o 13%. W analogicznym okresie liczba nauczycieli akademickich całej Uczelni zmalała aż o 16% (z 661 do 555). Spośród 69 pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych Wydziału tylko 3 (1 prof. i 2 dr hab.) zatrudnionych jest na dodatkowym miejscu pracy. Dane te dowodzą stabilności kadry i związania przez nią swoich losów zawodowych z wizytowanym Wydziałem.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych:											
	na UPH ogółem		na Wydziale ogółem		w podstawowym miejscu pracy				w dodatkowym miejscu pracy			
					UPH		WNEiP		UPH		WNEiP	
	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014
Profesor	64	63	5	6	62	56	4	5	2	7	1	1
Doktor habilitowany	100	103	8	14	88	98	6	12	12	5	2	2
Doktor	342	329	25	40	328	316	24	40	14	13	1	0
Pozostali	155	60	23	9	147	56	22	9	8	4	1	0
Razem	661	555	61	69	625	526	56	66	36	29	5	3

O ile liczba profesorów tytularnych Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych utrzymywała się w latach 2009-2013 na zbliżonym poziomie (6), to niemal dwukrotnie wzrosła liczba doktorów habilitowanych (z 8 do 14) i doktorów (z 25 do 40), natomiast zmalała liczba pozostałych nauczycieli akademickich, tj. asystentów z tytułem zawodowym magistra (z 23 do 9). Dane te korzystnie świadczą o efektach polityki kadrowej władz Uczelni i Wydziału w zakresie awansów naukowych. Osiągnięte rezultaty są tym bardziej cenne, że wszystkie przewody doktorskie i habilitacyjne realizowane były poza macierzystą Uczelnią, gdyż Wydział nie posiada stosownych uprawnień do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w naukach ekonomicznych i dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Ponadto obecnie uruchomione zostały procedury nadania stopnia doktora habilitowanego kolejnym pracownikom Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych (2 z Instytutu Zarządzania i Marketingu i 2 z Instytutu Administracji, Samorządu i Prawa). Proces doktoryzacji rozpoczęło trzech kolejnych pracowników z Instytutu Zarządzania i Marketingu. Wszyscy mają wszczęty przewód doktorski. Bardzo ważnym obszarem polityki kadrowej są inwestycje w młodą kadrę naukową.

Kadra naukowo-dydaktyczna reprezentuje szerokie spektrum specjalistów i reprezentantów różnych dyscyplin wiedzy. Na jej bazie możliwe jest kształcenie na wąskich specjalnościach, zarówno na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych jak i podyplomowych. Ponadto struktura kwalifikacji kadry jest dostosowana do prowadzonych kierunków, tj. administracji, zarządzania i logistyki.

Tytuł lub stopień naukowy, albo tytuł zawodowy	Ogółem	Obszar nauk społecznych					Obszar nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych		Obszar nauk humanistycznych			Obszar nauk technicznych		
		Nauki ekonomiczne		Nauki społeczne		Nauki prawne	Nauki rolnicze		Nauki humanistyczne			Nauki techniczne		
		Ekonomia	Nauki o zarządzaniu	Nauki o polityce	Nauki o obronności	Nauki wojskowe	Prawo	Agronomia	Zootechnika	Historia	Filozofia	Historia techniki	Budowa i eksploatacja maszyn	Budownictwo
Studia I stopnia														
Prof.	6	2				1	2							1
Dr hab.	10	2				1	3			3			1	
Dr	37	6	10	4	1		10	4	1		1			
Mgr	9	2	4				2	1						
Studia II stopnia														
Prof.	6	1				1	2		1				1	
Dr hab.	10	3				1	1			3		1		1
Dr	31	4	9	3	1		8	4	1		1			
Mgr	9	2	4				2	1						

Reprezentowane przez kadrę naukowo-dydaktyczną specjalności mają potwierdzenie w tytułach i stopniach naukowych z odpowiednich dziedzin i dyscyplin nauki oraz w posiadanym dorobku naukowym. Dzięki temu zachodzi odpowiednia spójność pomiędzy kwalifikacjami kadry akademickiej a prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi. Wykładowcy prowadzący zajęcia na kierunku: administracja wywodzą się głównie z nauk prawnych, na kierunku zarządzanie z nauk o

zarządzaniu i ekonomii oraz na kierunku logistyka z nauk społecznych i technicznych. Prawidłowa jest także obsada zajęć na studiach podyplomowych. Są one powierzane wykładowcom posiadającym duże doświadczenie dydaktyczne, a wielokrotnie również praktyczny dorobek i doświadczenie zawodowe z zakresu prowadzonych przedmiotów.

Dorobek publikacyjny większości kadry naukowo-dydaktycznej jest duży, choć nie zawsze kompatybilny z firmowanym kierunkiem studiów i prowadzonymi przedmiotami. Nie zaobserwowano problemów w obsadzie przedmiotów w ramach prowadzonych kierunków studiów I i II stopnia. Kadra naukowo-dydaktyczna przypisana jest do każdego kierunku studiów, zgodnie ze swoją specjalnością wykazaną w dorobku naukowym.

Kierunek studiów	Liczba nauczycieli akademickich Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych UPH w Siedlcach realizujących zajęcia dydaktyczne w roku akademickim 2013/14 na poszczególnych kierunkach studiów	
	ogółem	w tym prof. i dr hab.
Administracja I ^o i II ^o	30	11
Zarządzanie I ^o i II ^o	42	10
Logistyka I ^o	37	10

Minimum kadrowe jest zabezpieczone z pewną nadwyżką. Władze Wydziału dokonują systematycznie analiz polityki kadrowej, dbając o stabilizację w tej sferze, uwzględniając kwestie związane z przejściem części kadry na emeryturę oraz mechanizm rotacji, który w ostatnich latach objął około 5 osób. Ważnym celem polityki kadrowej jest pozyskiwanie profesorów tytularnych, co jest przedsięwzięciem skomplikowanym o niepewnym rezultacie końcowym, choćby z powodu oczekiwań finansowych i potrzeby sprofilowania do prowadzonego kierunku i specjalności. Celem strategicznym jest uzyskanie uprawnień do doktoryzowania w dyscyplinie nauk o zarządzaniu.

Kierunek studiów	Liczba nauczycieli akademickich Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych UPH w Siedlcach					
	stanowiących minimum kadrowe		zatrudnionych w:			
	ogółem	w tym prof. i dr hab.	innych uczelniach	instytucjach gospodarczych	instytucjach społecznych	instytutach naukowo-badawczych
Administracja I ^o	20	5	7	3	1	1
Zarządzanie I ^o	27	6	9	4	-	-
Logistyka I ^o	11	4	5	2	-	-
Administracja II ^o	16	6	7	3	1	1
Zarządzanie II ^o	24	8	9	4	-	-
Studia podyplomowe	-	-	9	-	-	-

Zasoby kadrowe są wystarczające dla realizacji zakładanych efektów kształcenia. Występuje jednak potrzeba wzmocnienia i uskutecznienia działań na rzecz pozyskiwania samodzielnych pracowników nauki, zarówno poprzez finalizację prac awansowych własnych doktorów, jak i przez pozyskanie doktorów habilitowanych i profesorów z innych uczelni. Kadra jest ambitna, zaangażowana i identyfikuje się z Uczelnią. Kadra Wydziału posiada także duże doświadczenie praktyczne, niektóre osoby pracują na kierowniczych stanowiskach np. dyrektora banku.

Dobór pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych realizowany jest poprzez procedurę konkursową na stanowiska. W doborze określone są następujące kryteria: posiadany stopień naukowy, doświadczenie dydaktyczne, dorobek publikacyjny, spełnienie warunków art. 109

ust. 1 ustawy dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) oraz warunków Statutu Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Każdy kandydat składa następujące dokumenty: podanie o zatrudnienie na dane stanowisko, kwestionariusz osobowy, życiorys, kserokopię dyplomów, wykaz publikacji oraz oświadczenie, że Uniwersytet będzie podstawowym miejscem pracy kandydata.

Dobór pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych do prowadzenia przedmiotu realizowany jest zgodnie z Uchwałą Nr 39/2013 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach z dnia 19 czerwca 2013 roku w sprawie określania zasad ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzaju zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych, które zatwierdzane są w kolejności przez Kierownika Katedry/Zakładu, Dyrektora Instytutu, Dziekana Wydziału, Rektora. W katedrach i zakładach sporządzane są indywidualne obciążenia dydaktyczne pracowników. Przy podziale stosuje się następujące zasady i kryteria przydziału modułów przedmiotowych:

- publikacje zgodne z tematyką zajęć dydaktycznych,
- dotychczasowe doświadczenia dydaktyczne,
- praktyka zawodowa,
- prowadzenie badań naukowych, w tym grantów zgodnych z tematyką zajęć.

Dobór pracowników na umowy cywilno-prawne do prowadzenia zajęć dydaktycznych (ćwiczenia, warsztaty,) przeprowadzany jest według następujących kryteriów: wykształcenie minimum magisterskie, doświadczenie i sukcesy w praktyce zawodowej, dotychczasowe doświadczenie dydaktyczne.

Zasady określania obowiązków nauczycieli akademickich reguluje uchwała nr 39/2013 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach z dnia 19 czerwca 2013 roku. W załączniku do tej uchwały doprecyzowano:

- zakres obowiązków dydaktycznych i organizacyjnych pracowników,
- wymiary pensum dydaktycznego,
- zasady sporządzania sprawozdań z wykonania zajęć dydaktycznych przez wykładowców,
- sposoby rozliczania godzin ponadwymiarowych i inne kwestie organizacyjne.

Jednym z obowiązków jest sporządzanie raportu z realizacji efektów kształcenia. Prace te służą weryfikacji stopnia osiągnięcia planowanych efektów kształcenia na poziomie każdego modułu.

Kadra Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych podlega okresowym ocenom. Okresy zatrudnienia pracowników regulują zapisy Statutu Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach z 2012 roku. Corocznie dokonywany jest na Wydziale przegląd kadrowy, w którym uczestniczy Dyrektor Instytutu, Kierownik Katedry i Dziekan Wydziału. Wnioski z przeglądu przekazywane są Rektorowi Uniwersytetu, który podejmuje decyzje o dalszym zatrudnieniu. W dokumencie przedstawione są: planowane nowe angaże, awanse w związku z uzyskaniem stopnia lub tytułu naukowego, zatrudnienia okresowe nauczycieli akademickich, rotacje i inne wyznaczniki polityki kadrowej.

Zasady oceny nauczycieli akademickich reguluje Zarządzenie nr 133/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach z dnia 9 grudnia 2013 roku w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich. Określono w nim tryb i harmonogram ocen samodzielnych pracowników nauki i nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora lub tytułem zawodowym magistra, dokonywanych przez wydziałową i uczelnianą komisję oceniającą. Na podstawie tego zarządzenia dokonano w I kwartale bieżącego roku oceny wszystkich nauczycieli akademickich. Zespołowi Oceniającemu PKA udostępniono protokoły z posiedzeń Wydziałowej Komisji ds. Oceny. Przykładowo w dniu 21 stycznia 2014 roku ocenie poddano 47 nauczycieli akademickich. Arkusz oceny został przyjęty uchwałą nr 127/2012 Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych. Ocena obejmowała okres od 1 marca 2010 do 30 listopada 2013 i obejmowała następujące elementy:

- działalność naukowa (publikacje, granty, staże, postępowania awansowe, członkostwo w zespołach eksperckich, stowarzyszeniach i organizacjach);

- działalność dydaktyczna (wyniki ankietyzacji studentów, ocena hospitacji zajęć, promowanie i recenzowanie prac dyplomowych, członkostwo w instytucjach łączących naukę z praktyką, opieka nad kołami naukowymi, praktykami zawodowymi);
- działalność organizacyjna (funkcje pełnione w Uczelni, np. w komisjach senackich i rektorskich, organizacja konferencji i wydarzeń popularno-naukowych, pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych poza grantami;
- opinia bezpośredniego przełożonego, w tym na temat wyników ankiet studenckich i hospitacji zajęć;

Oceniani nauczyciele akademicy uzyskali od 48 do 279,5 punktów. Przeważały oceny wyróżniające i dobre, dość rzadko pojawiały się dostateczne. Wyniki oceny kadry wskazują na jej dużą aktywność naukową, dydaktyczną i organizacyjną i są niewątpliwie powodem do satysfakcji dla władz Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych, władz Instytutu Zarządzania i Marketingu, a w jego ramach kierowników katedr: Katedry Podstaw Zarządzania, Katedry Zarządzania Przedsiębiorstwem, Katedry Marketingu i Logistyki, Katedry Nauk Ekonomicznych, oraz Instytutu Administracji, Samorządu i Prawa, a w jego ramach kierowników Zakładu Nauk Prawnych i Samorządu Terytorialnego, Zakładu Nauk Administracyjnych, Zakładu Instytucji Ustrojowych i Wiedzy o Społeczeństwie.

Kolejnym działaniem na rzecz podnoszenia jakości kształcenia związanym z polityką kadrową są systematyczne hospitacje wykładów i ćwiczeń. Są one przeprowadzane według planów opracowywanych przez dyrektorów Instytutów i zatwierdzanych przez Dziekana Wydziału. Podlegają one protokołowaniu zgodnie z załącznikiem do Zarządzenia Nr 36/2009 Rektora Uczelni z dnia 4 maja 2009 roku w sprawie sposobu przeprowadzania oraz dokumentowania hospitacji zajęć. W protokołach zawarte są uwagi hospitującego odnoszące się do formalnych i merytorycznych aspektów ocenianych zajęć. Protokoły potwierdzane są podpisami osoby hospitującej i hospitowanej. Sprawozdanie zbiorcze ze wszystkich hospitacji zrealizowanych w danym roku akademickim omawiane jest na posiedzeniu Rady Wydziału.

Zespołowi Oceniającemu PKA udostępniono 44 protokoły hospitacji zajęć dydaktycznych zrealizowanych w minionych dwóch latach akademickich. W roku akademickim 2011/2012 przeprowadzono łącznie 23 hospitacje zajęć dydaktycznych. We wszystkich protokołach osoby hospitujące wystawiły oceny bardzo dobre. Z kolei w roku akademickim 2012/2013 łącznie przeprowadzono 21 hospitacji zajęć dydaktycznych. W 19 protokołach osoby hospitujące wystawiły oceny bardzo dobre, a w 2 dobre. Wyniki hospitacji wskazują na wysoki poziom merytoryczny wizytowanych zajęć.

Kadra akademicka jest również oceniana przez studentów i słuchaczy studiów podyplomowych. Członkowie Zespołu Oceniającego mieli wgląd podczas wizytacji do wyników ankiet studenckich, w których oceniani byli wykładowcy prowadzący zajęcia na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych. Studenci korzystając z klasycznej szkolnej skali ocen (od 2 do 5) oceniali dla danego wykładowcy lub ćwiczeniowca następujące elementy:

- zgodność realizacji zajęć z ich opisem w sylabusie;
- atrakcyjność zajęć;
- sposób przekazywania wiedzy;
- przejrzystość stosowanych kryteriów oceniania studentów;
- odpowiedzialność i punktualność;
- sposób odnoszenia się do studentów.

Trzeba nadmienić, że każde z wyżej wymienionych pól badawczych zostało podzielone na 2-4 konkretne pytania i wskutek tego ankietą była dość szczegółowa. W wyniku przetworzenia zebranych ankiet (z reguły w liczbie kilkudziesięciu) powstał arkusz oceny nauczyciela akademickiego w zakresie jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych. W arkuszu tym zilustrowano na wykresie przeciętne oceny dla każdego z 6wyżej wymienionych kryteriów. Ponadto zamieszczono uwagi studentów, niekiedy dość krytyczne i przypominające językiem fora internetowe. W dokumentacji znajduje się także podpis nauczyciela akademickiego o przyjęciu do

wiadomości wyników oceny oraz w przypadku bardzo niekorzystnych ocen informacja przelożonego o przeprowadzeniu z wykładowcą rozmowy wyjaśniającej.

Generalnie jakość zajęć dydaktycznych realizowanych przez całą kadrę została oceniona przez studentów relatywnie wysoko:

- średnia uogólniona ocena za semestr zimowy 2012/2013 – 4,43
- średnia uogólniona ocena za semestr letni 2012/2013 – 4,25

Średnie ocen poszczególnych nauczycieli akademickich są mocno zróżnicowane (od 3,0 do 4,8). Również komentarze studentów są dość rozbieżne i dotyczą z reguły takich kwestii jak:

- atrakcyjność zajęć;
- sposób odnoszenia się do studentów;
- przejrzystość stosowanych kryteriów oceniania;
- komunikatywność;
- zgodność realizacji programu z jego opisem w sylabusie.

Kolejnym istotnym elementem oceny polityki kadrowej jest analiza możliwości rozwoju naukowego, jaki władze WNEiP stwarzają kadrze akademickiej.

Rozwój naukowy pracowników jest wspierany poprzez finansowanie publikacji naukowych, udziału w konferencjach naukowych oraz finansowanie prac awansowych. Wydział stwarza możliwość bezpłatnego publikowania w Zeszytach Naukowych UPH Seria: Administracja i Zarządzanie (8 pkt. na liście MNiSzW). Wartość punktowa publikacji była stopniowo podnoszona z 2 do 6, a następnie 8 punktów, co potwierdza rosnący poziom merytoryczny artykułów i jest powodem do satysfakcji dla redaktora naczelnego, redakcji i rady naukowej.

Pracownicy Wydziału uczestniczą bezpłatnie w cyklicznie organizowanych konferencjach, takich jak: International Week, Management, Spotkania z Biznesem, Ochrona środowiska – zagadnienia społeczno-prawne. Wydział stwarza pracownikom naukowo-dydaktycznym możliwości wyjazdów za granicę w ramach programu Erasmus oraz utrzymywania kontaktów z 28 uczelniami partnerskimi.

Pozytywna ocena tak ważnego aspektu funkcjonowania wyższej uczelni, jakim są rzeczywiste możliwości rozwoju naukowego kadry, wynika również z opinii, z którymi zetknął się Zespół Oceniający PKA w trakcie spotkania z kadrą akademicką. Przeprowadzona dyskusja była bardzo ciekawa i owocna. Poniżej przytoczono ważniejsze opinie i komentarze zaprezentowane przez nauczycieli akademickich podczas ożywionej dyskusji. Na spotkaniu były obecne 42 osoby.

1. Kadra ma duże możliwości realizacji projektów badawczych. Ma także możliwość wyjazdów na programy Erasmusa, generalnie jednak środki z Erasmusa na wyjazdy wykładowców i studentów powinny być większe. Publikacje są finansowane, jest wsparcie w postaci grantów, chociaż niewątpliwie występują pewne ograniczenia budżetowe. Wydział organizuje doceniane w środowisku naukowym konferencje, np. takie którym patronuje PAN.
2. Staramy się na zajęciach łączyć teorię z praktyką, gdyż takie podejście pozwala uzyskać synergiczny efekt końcowy. W naszej kadrze jest wielu wykładowców z dużym doświadczeniem zawodowym. Mamy sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Praktycy są zadowoleni z list efektów kształcenia przyjętych do realizacji. Uczymy młodzież jak zarządzać wiedzą i jak ją adoptować. Mamy wspaniałych studentów, szczególnie na studiach niestacjonarnych, umotywowanych, ceniących kontakt z wykładowcami i grupą, pragnących poszerzać swoją wiedzę. W ubiegłym roku 3 studentów uruchomiło działalność gospodarczą w rezultacie wygrania konkursu „Czas na biznes”.
3. Praktyka ma wymiar minimum 3 tygodni (120 godzin) i jest realizowana po IV semestrze studiów. Regulamin praktyki jest skonstruowany elastycznie, aby student mógł ją przedłużyć oraz aby mógł ją odbywać w zaproponowanym przez siebie miejscu. Studenci wypełniają dzienniczek praktyk i piszą sprawozdania z ich realizacji. Ze strony zakładu zorganizowane jest to w ten sposób, że każdy student ma przydzielonego opiekuna praktyk, który odpowiada za

realizację całości programu. Przykładowo w banku studenci często są wykorzystywani do archiwizacji danych, ale wymóg zachowania tajemnicy bankowej nie pozwala na swobodny przydział zadań.

4. Zwracamy uwagę na zmiany rynku i koncentrujemy się na takich zagadnieniach jak biznes międzynarodowy, zarządzanie w logistyce, turystyce, sporcie. Pracujemy nad kierunkiem analitycznym w zarządzaniu biznesowym. Oferta kierunków i specjalności podlega systematycznej analizie. Atutem Uczelni jest jej położenie. Bywają grupy ćwiczeniowe, w których większość stanowią studenci ze wschodu. Generalnie jednak 30-osobowe grupy ćwiczeniowe są zbyt duże i mogłyby być mniej liczebne.
5. Krajowe Ramy Kwalifikacji to narzędzie, które pozwala na usystematyzowanie wielu spraw. W konstrukcji efektów kształcenia stawiamy na umiejętności, dlatego tak ważne są ćwiczenia umożliwiające wykorzystanie wiedzy przekazywanej na wykładach. Systematycznie organizujemy konferencje i warsztaty poświęcone przedsiębiorczości. W warsztatach uczestniczą ludzie biznesu i administracji samorządowej. Spotkanie z grupą 18 pracodawców było bardzo inspirujące.
6. KRK to zastąpienie dydaktyki celów dydaktyką efektów. Mieliśmy w Uczelni szkolenia z tego zakresu. System uporządkował i poprawił dydaktykę szkoły wyższej. Sylabusy, które powstawały olbrzymim nakładem pracy, trzeba podobnie jak skrypty doskonalić, zawsze jest bowiem pewien niedosyt. Mamy też niedosyt tego na ile KRK powodują wzrost kompetencji absolwentów. Pierwsze wrażenie bywa niekorzystne, że całość jest nadmiernie zbiurokratyzowana, ale gdy wniknie się w szczegóły, to definiowanie efektów kształcenia i metod ich weryfikacji ma sens. Musimy być jednak elastyczni i dawać studentom możliwość wykazania się zdobytą wiedzą. Punkty ECTS są prawidłowo skategoryzowane.
7. Doskonalimy system zapewniający podnoszenie jakości kształcenia. Po zakończeniu kształcenia w ramach danego przedmiotu wykładowcy sporządzają sprawozdania na temat stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Mimo, że jest to czasochłonne, to również mobilizujące do realizacji całości sylabusu i inspirujące do ewentualnych korekt w nowym sylabusie tego przedmiotu. W UPH funkcjonuje sprawdzony i bardziej przyjazny system egzaminacyjny. Student ma trzy podejścia do egzaminu i jest to system dobrze oceniany przez młodzież akademicką. Wszystkie prace magisterskie oraz losowo wybrane licencjackie sprawdzane są w systemie plagiat.pl.
8. Ankiety wśród studentów to plebiscyt, a nie miarodajne narzędzie oceny poziomu wykładów. W praktyce bywa również tak, że ten kto najwięcej wymaga jest najslabiej oceniany. Autentyczną miarą jakości kształcenia jest to jak absolwenci odnajdują się na rynku pracy, czy są chętnie zatrudniani, czy zasilają rzesze bezrobotnych. Inna miarą jest socjalizacja, czyli to czy posiadają zdolności przystosowawcze. Generalnie jednak zdajemy sobie sprawę, że ankietyzacja studentów jako jedna z procedur analizy jakości kształcenia jest nieodzowna, gdyż tak stanowią obowiązujące przepisy. Trzeba też pamiętać, że nawet bez tych formalnych wymogów, kultura akademicka jest procedurą i wartością samą w sobie. Nadmierna biurokracyzacja może ograniczać inicjatywę i rozwój autentycznej nauki. Może się bowiem okazać, że sporządzanie cytacji, sprawozdań, raportów, wyników ewaluacji, itp. zabiera zbyt dużo czasu i energii, które powinny być poświęcone na badania i publikacje.
9. W przypadku, gdy wynik oceny wykładowcy oscyluje w granicach 3,0-3,5 jest z nim przeprowadzana rozmowa wyjaśniająca. Z większym trudem przyjęły się systematyczne hospitacje zajęć.

10. W ramach badań losów absolwentów wypracowano odpowiednie mechanizmy, tj. kwestionariusz ankiety internetowej i program do analizy uzyskanych danych. Duża część absolwentów wyjeżdża w poszukiwaniu pracy np. do Warszawy, ale wielu znajduje zatrudnienie w lokalnych przedsiębiorstwach i instytucjach. Niektórzy biorą udział w projektach „własny biznes” i uruchamiają działalność gospodarczą. Uczelnia współpracuje z Urzędem Pracy np. przy organizacji I Forum Ekologiczno-Gospodarczego oraz w ramach rekrutacji na praktyki i staże.

Podczas spotkania z Dziekanem Wydziału, Dyrektorami Instytutów, Kierownikami Katedr i Zakładów, w którym uczestniczyło 9 osób, prezentowano następujące opinie na temat polityki kadrowej i innych ważnych sfer funkcjonowania Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych:

1. Podstawą zatrudnienia jest pomnażanie dorobku naukowego przez nauczyciela akademickiego i adekwatność jego publikacji do kierunku studiów. Informacje o konkursach ogłaszane są w trzech źródłach a decyzje komisji konkursowej musi zatwierdzić Rada Wydziału. Polityka przenoszenia adiunkta na stanowisko starszego wykładowcy jest sporadyczna, częściej zdarzają się sytuacje rezygnacji ze współpracy z osobami które nie zamknęły przewodów doktorskich lub habilitacyjnych. Pewnym utrudnieniem postępowań habilitacyjnych jest to, że są one realizowane przed radami wydziałów innych, głównie warszawskich uczelni, a stosunek do habilitantów z zewnątrz jest na ogół bardziej restrykcyjny.
2. Dla Wydziału ważne jest zdobycie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora. Dlatego ważnym celem polityki kadrowej jest pozyskiwanie samodzielnych pracowników naukowych. Jednakże jak dotychczas skuteczność tych działań jest przeciętna. Wydział chciałby w przyszłości doktoryzować nie tylko w dyscyplinie nauk o zarządzaniu, ale również rozwijać studia magisterskie i doktoranckie na kierunku logistyka, gdyż Siedlce zlokalizowane są w logistycznym zagłębiu.
3. Uczelnia i Wydział zapewniają wszechstronną pomoc w pracach awansowych. Władze Uczelni i Wydziału wspierają różne przedsięwzięcia naukowe takie jak przewody doktorskie i habilitacyjne, wyjazdy na zagraniczne konferencje naukowe. W tym ostatnim przypadku warunkiem jest wysoko punktowana publikacja. Wydział finansuje wydawanie Zeszytów Naukowych. Żaden z autorów publikacji nie ponosi kosztów jej wydania w uczelnianych Zeszytach Naukowych. Środki wygenerowane przy okazji konferencji np. Management 2014 są przeznaczane na rozwój naukowy.
4. Promotorzy prac doktorskich systematycznie przedstawiają opinie na temat stopnia zaawansowania poszczególnych rozpraw. Należy jednak podkreślić, że Wydział nie posiada uprawnień do doktoryzowania, w związku z czym prace awansowe finalizowane są w innych uczelniach.
5. Władze Wydziału i pracownicy aktywnie poszukują źródeł finansowania konferencji i seminariów poprzez kontakty z biznesem (sponsoring). Jednym ze sposobów było opublikowanie monografii zamiast materiałów pokonferencyjnych i jej sprzedaż uczestnikom konferencji. Aplikowalność o granty NCN jest na dość niskim poziomie, na kilkanaście złożonych wniosków przypada jeden zakwalifikowany do realizacji.
6. Na Wydziale można aplikować o środki w ramach badań statutowych. W przypadku nauk prawnych zapotrzebowanie na środki naukowe konieczne dla realizacji badań jest mniejsze niż dla nauk o zarządzaniu. Liczy się bowiem głównie nakład pracy, a nie wydatki na sprzęt, oprogramowanie czy technologię.

7. Kadra akademicka nie narzeka na politykę płacową, gdyż w obecnych realiach gospodarczych nie jest ona zła. Polityka pensum dydaktycznego traktowana jest priorytetowo i zmiany jego wymiaru nie są praktykowane. Wymiar zajęć na studiach stacjonarnych praktycznie zabezpiecza pensum nauczycieli akademickich na ocenianym Wydziale.
8. Kadra akademicka w pełni zdaje sobie sprawę z potrzeby integracji w ramach spotkań międzyuczelnianych organizacji oraz krajowych i międzynarodowych konferencji, doskonałym tego przykładem jest X jubileuszowa konferencja Management 2014, która będzie okazją spotkania elit akademickich z zakresu zarządzania. Odbędzie się ona w dniach 9-10 czerwca 2014.

- 2) Jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do specyfiki oferowanych studiów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych UPH w Siedlcach dysponuje infrastrukturą naukowo-dydaktyczną, która jest dobrze dostosowana do potrzeb związanych z kształceniem studentów i realizacją badań naukowych na prowadzonych kierunkach studiów. Baza naukowo-dydaktyczna obejmuje szereg pomieszczeń znajdujących się w trzech budynkach, zlokalizowanych przy ul. Bema, Żytniej i Popiełuszki. Pewną niedogodnością jest dość duże oddalenie obiektu przy ul. Bema od pozostałych budynków, ale w przyszłym roku planowana jest zmiana tej lokalizacji i można sądzić, że w kampusie akademickim warunki lokalowe będą jeszcze lepsze. Aktualna oddzielna lokalizacja władz Wydziału, Instytutów, Katedr i Zakładów utrudnia aktywniejszą współpracę. Słabością jest również niewystarczająca powierzchnia parkingowa, stanowiąca utrudnienie dla studentów i pracowników.

W budynkach przy ul. Bema, Żytniej i Popiełuszki znajduje się łącznie 20 sal do prowadzenia wykładów, ćwiczeń, laboratoriów i seminariów o łącznej powierzchni 1134 m² i liczbie miejsc 879 (w tym kilkunastu dla osób niepełnosprawnych). Do dyspozycji Wydziału pozostaje sala komputerowa na 15 stanowisk, z oprogramowaniem adekwatnym do kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. W poniższych tabelach zestawiono wykaz obiektów dydaktycznych i pomieszczeń pracowniczych będących w gestii Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych.

a) Sale dydaktyczne i ich wyposażenie

Numer Sali	Liczba miejsc	Pow. (m ²)	Wyposażenie
<i>ul. Bema 1</i>			
Łączna liczba miejsc w salach dydaktycznych przy ul. Bema 1: 363 + 30 sala seminaryjna, Sala Rady Wydziału +3 ruchome stoliki dla osób niepełnosprawnych + 2 pulpity dla osób niepełnosprawnych. Łączna powierzchnia 426,4 m ²			
Sala wykładowa	137 + 2 pulpity dla osób niepełnosprawnych	135,28	Projektor, ekran, zestaw komputerowy, zestaw nagłaśniający, mobilna tablica do pisania kredą
Sala nr 1	60 + 1 stół ruchomy dla osób niepełnosprawnych	67,10	Projektor, ekran, zestaw komputerowy, tablica do pisania kredą
Sala nr 2	38+ 1 stół ruchomy dla osób niepełnosprawnych	34,80	Telewizor, rzutnik, zestaw komputerowy, wózek pod rzutnik, tablica do pisania kredą
Sala nr 3	56+ 1 stół ruchomy	49,88	Ekran, projektor, rzutnik, komputer,

	dla osób niepełnosprawnych		wózek pod rzutnik, tablica do pisania kredą
Sala nr 4	34	34,80	Telewizor, tablica do pisania kredą
Sala nr 5	38	41,76	Telewizor, zestaw komputerowy, ekran, tablica
Pokój nr 6 (pokój nauczycielski)		9,63	Zestaw komputerowy, drukarka
Sala nr 8 (Sala sem., sala Rady Wydziału)	30	33,11	Telewizor, rzutnik, wózek pod rzutnik
Pokój nr 9 (Pokój profesorski, Współpraca Międzynarodowa)		10,00	Zestaw komputerowy, drukarka
Pokój nr 10 (Pokój Samorządu Studenckiego)		10,08	Zestaw komputerowy, drukarka
<i>ul. Żytnia 17/19</i>			
Łączna liczba miejsc w salach dydaktycznych przy ul. Żytniej 17/19: 290 + 30 sala seminaryjna + 15 sala komputerowa + 3 ruchome stoliki dla osób niepełnosprawnych, Łączna powierzchnia 494,44 m ²			
Sala nr 01 (sala sem.)	32	44,08	Telewizor, tablica do pisania kredą
Sala nr 02	32	44,08	Telewizor, tablica do pisania kredą
Sala nr 03	32	44,08	Telewizor, tablica do pisania kredą
Sala nr 04	30	44,08	Telewizor, tablica do pisania kredą
Sala nr 05 (pokój studencki)		29,28	Zestaw komputerowy, drukarka
Sala nr 1	32 + 1 stół ruchomy dla osób niepełnosprawnych	44,08	Telewizor, tablica do pisania kredą
Sala nr 2	36 + 1 stół ruchomy dla osób niepełnosprawnych	44,08	Telewizor, tablica do pisania kredą
Sala nr 3 (sala komp.)	15	44,08	15 zestawów komputerowych, drukarka
Sala nr 5	34	44,08	Telewizor, tablica do pisania kredą
Sala nr 6	34+ 1 stół ruchomy dla osób niepełnosprawnych	44,08	Telewizor, tablica do pisania kredą
Sala nr 10	60	68,44	Projektor, rzutnik pisma, komputer, tablica
<i>ul. Popiełuszki 9 (Biblioteka Główna)</i>			
Łączna liczba miejsc w salach dydaktycznych przy ul. Popiełuszki 9: 166. Łączna powierzchnia 214,00 m ²			
Sala nr 5	50	64,30	Projektor, mobilna tablica do pisania kredą
Sala nr 217	30	51,10	Projektor, ekran, mobilna tablica do pisania kredą
Aula 101	86	98,60	Projektor, zestaw komputerowy, zestaw nagłaśniający, wizualizer, mobilna tablica

b) Pomieszczenia pracownicze, gabinety, pokoje pracy i ich wyposażenie

Numer pokoju	Pow.	Wyposażenie
--------------	------	-------------

	(m ²)	
<i>ul. Bema 1; Łączna powierzchnia 337,21 m².</i>		
Pokój nr 1; Sekretariat Instytutu Administracji, Samorządu i Prawa	19,07	2 zestawy komputerowe, 2 drukarki (kolorowa, czarno-biała), skaner, ksero, niszczarka papieru.
Pokój nr 2; Gabinet Dyrektora, Sekretariat Instytutu Administracji, Samorządu i Prawa	40,00	3 zestawy komputerowe, 2 drukarki, urządzenie wielofunkcyjne, niszczarka papieru.
Pokój nr 3; Zakład Instytucji Ustrojowych i Wiedzy o Społeczeństwie	19,07	Zestaw komputerowy, 2 drukarki, ksero.
Pokój nr 5; Zakład Nauk Prawnych i Samorządu Terytorialnego	40,00	2 zestawy komputerowe, 2 drukarki.
Pokój nr 14; Zakład Nauk Administracyjnych	19,07	Zestaw komputerowy, drukarka.
Pokój nr 6; Gabinet Dziekana Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych, Kierownik Dziekanatu, Kierownik administracyjny	40,00	3 zestawy komputerowe, 3 drukarki (1 kolorowa, 2 czarno-białe), laptop, ksero, niszczarka papieru.
Pokój nr 7; Dziekanat Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych	40,00	4 zestawy komputerowe, 3 drukarki, ksero.
Pokój nr 8; Gabinety Prodziekanów Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych	40,00	Zestaw komputerowy, 2 laptopy, 3 drukarki.
Pokój nr 9; Dziekanat Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych	40,00	2 zestawy komputerowe, 3 drukarki, urządzenie wielofunkcyjne.
Pokój nr 10; Gabinet Prodziekana, Redakcja Zeszytów Naukowych	40,00	Zestaw komputerowy, 2 drukarki.
<i>ul. Żytnia 17/19; Łączna powierzchnia 106,04 m².</i>		
Pokój nr 11; Zespół planowania	22,04	2 zestawy komputerowe, 2 drukarki, ksero.
Pokój nr 12; Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem	14,00	Zestaw komputerowy, drukarka.
Pokój nr 13; Katedra Marketingu i Logistyki	14,00	Zestaw komputerowy, laptop, 2 drukarki.
Pokój nr 15; Katedra Nauk Ekonomicznych	14,00	2 zestawy komputerowe, 2 drukarki.
Pokój nr 16; Katedra Podstaw Zarządzania	14,00	Zestaw komputerowy, skaner.
Pokój nr 18; Gabinet Dyrektora Instytutu Zarządzania i Marketingu	14,00	Zestaw komputerowy, drukarka kolorowa.
Pokój nr 19; Sekretariat Instytutu Zarządzania i Marketingu	14,00	2 zestawy komputerowe, 3 drukarki (1 kolorowa, 2 czarno-białe), ksero.

Władze Instytutu Zarządzania i Marketingu dostrzegają potrzebę wymiany moralnie zużytego sprzętu komputerowego w liczbie 11 komputerów stacjonarnych oraz wyposażenia auli 101 w 10 siedzisk z pulpitemi, natomiast władze Instytutu Administracji, Samorządu i Prawa, zgłaszają potrzebę zakupu 4 nowoczesnych zestawów komputerowych i jednego projektora multimedialnego.

Budynki są pod względem architektonicznym przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Najwięcej udogodnień dla studentów z niepełnosprawnościami znajduje się w nowoczesnym budynku Biblioteki Głównej. Dla potrzeb osób niepełnosprawnych wykorzystywana jest aula 101 BG, która została wyposażona w pętlę indukcyjną. Jest to urządzenie przydatne dla osób korzystających z aparatu słuchowego, które mają problem z usłyszeniem dochodzących dźwięków. Osoby niepełnosprawne mają pełen dostęp do wszystkich usług biblioteki. Zgodnie z filozofią biblioteki bez barier UPH sukcesywnie powiększa zasoby Akademickiej Biblioteki Cyfrowej. W roku 2013 wzbogacono zbiory materiałów dydaktycznych dla studentów

niepełnosprawnych dostępnych na platformie cyfrowej umieszczając tam 161 książek i 21 artykułów, co wymagało zeskanowania blisko 30 tys. stron tekstu i ilustracji. Spośród około 300 studentów niepełnosprawnych na WNEiP studiuje kilkudziesięciu z nich.

Na pełną infrastrukturę biblioteki składa się 360 miejsc dla czytelników, 16 miejsc dla czytelników niepełnosprawnych, 15 kabin do pracy indywidualnej, 89 stanowisk komputerowych, sala pracy zespołowej, sala telewizyjna i regały o łącznej długości 22,5 km – w znacznym stopniu wypełnione książkami. Konto biblioteczne posiada 5189 czytelników

Główny zasób zbiorów Biblioteki Głównej stanowi piśmiennictwo związane z dziedzinami i dyscyplinami wiedzy wykładanymi na Uniwersytecie. Biblioteka gromadzi zbiory niezbędne do prowadzenia badań naukowych i realizowania procesu dydaktycznego. Zbiory tradycyjne obejmują:

- księgozbiór liczący 427 907 jednostek inwentarzowych, w tym 402 463 wol. książek i ponad 26 762 woluminów czasopism drukowanych,

- prenumeratę 618 tytułów drukowanych czasopism krajowych i zagranicznych.

Biblioteka gromadzi różnego rodzaju dokumenty w formie tradycyjnej (książki, czasopisma, zbiory specjalne, broszury informacyjne) oraz elektroniczne (CD-ROM-y, bazy danych). Roczny wpływ do księgozbioru wynosi około 10 tys. jednostek inwentarzowych, z czego 30% to literatura wykorzystywana przez WNEiP. Księgozbiór jest systematycznie uzupełniany dzięki zakupom nowych pozycji i pozyskiwanym darom rzeczowym. Wykładowcy i studenci partycypują w kształtowaniu kolekcji zbiorów bibliotecznych poprzez wypełnianie formularzy „Propozycja zakupu”. W szczególności autorzy nowych sylabusów przedmiotów zobligowani są do zgłaszania potrzeb w zakresie literatury obowiązkowej. Z kolei kolekcja czasopism uzupełniana jest w miarę możliwości finansowych o tytuły periodyków wysokopunktowanych na listach MNiSW.

Bardzo ważnym obszarem działalności biblioteki jest zapewnianie studentom, doktorantom, słuchaczom studiów podyplomowych i kadrze akademickiej wszechstronnego dostępu do źródeł elektronicznych. Biblioteka Główna subskrybuje dostęp do 38 688 tytułów licencjonowanych e-zbiorów, w tym 49 baz danych, 31 679 tytułów e-książek i 6 960 tytułów czasopism elektronicznych. W ramach dostępu do licencji sfinansowanego przez MNiSW studenci i pracownicy WNEiP mogą korzystać z zagranicznych baz danych dostępnych w Wirtualnej Bibliotece Nauki (EBSCO, Nature, Science, Science Direct, Wiley-Blackwell, SCOPUS, Springer, Web of Knowledge). Ponadto biblioteka oferuje bazy z zakresu prawa LEGALIS i LEX Omega, dostęp do podręczników online na platformie IBUK LIBRA. Jest to możliwe nie tylko za pomocą każdego z 89 stacjonarnych terminali komputerowych, ale również poprzez OpenVPN z komputerów domowych.

Biblioteka Główna UPH prowadzi wymianę biblioteczną z 52 instytucjami, opracowuje zbiory, w systemie komputerowym PROLIBM21, w ramach Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego NUKAT oraz realizuje działalność dokumentacyjną, tworząc bazy własne, dostępne w Internecie, takie jak:

- Bibliografia Publikacji Pracowników Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach (dorobek kadry Uczelni opublikowany po 1997 roku);

- Baza Rozpraw Doktorskich (prace doktorskie napisane pod kierunkiem promotorów lub recenzowane przez pracowników UPH. Kolekcja zawiera także teksty tych rozpraw, których autorzy wyrazili zgodę na ich udostępnianie);

- Problemy Niepełnosprawnych.

Biblioteka wspiera procesy dydaktyczne organizując szkolenia dla studentów pierwszego roku: „Przysposobienie biblioteczne online”, szkolenia obejmujące wyszukiwanie informacji w bazach danych i czasopismach elektronicznych „E-źródła”, warsztaty z obsługi baz danych, szkolenia z zakresu analizy cytowań publikacji. W roku 2013 przeszkolono łącznie 2485 osób. Biblioteka jest otwarta sześć dni w tygodniu, w dogodnych dla studentów godzinach, przy czym książki można zamawiać także internetowo.

Warto jeszcze zwrócić uwagę na jedną kwestię, a mianowicie podczas poprzedniej oceny jakości kształcenia (programowej) przeprowadzonej na kierunku zarządzanie w 2010 roku zwrócono uwagę na potrzebę systematycznego wzbogacania zbiorów bibliotecznych, doposażenia

sal dydaktycznych oraz wdrożenia systemu USOS. Władze Uczelni i Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych podjęły satysfakcjonujące działania w każdym z tych trzech obszarów funkcjonowania nowoczesnej szkoły wyższej.

Reasumując Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych dysponuje dobrą bazą dydaktyczną, która umożliwi prawidłową realizację zakładanych efektów kształcenia. Baza ta jest bardzo dobrze oceniana przez studentów i pracowników, co potwierdzały opinie uzyskane podczas wizytowania poszczególnych pomieszczeń.

3) Polityka finansowa jednostki zapewnia stabilność jej rozwoju.

Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych otrzymuje środki finansowe na działalność dydaktyczną jako wyodrębnioną część budżetu Uczelni w kwocie zgodnej z planem rzeczowo-finansowym zatwierdzonym przez Senat Uczelni. Wśród innych źródeł przychodów należy wymienić:

- środki finansowe pochodzące ze studiów podyplomowych. Są to środki wydzielone finansowo, które przyznawane są jednostkom organizacyjnym prowadzącym studia podyplomowe oraz dziekanowi Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych, zgodnie z Zarządzeniem Nr 61/2007 Rektora Uczelni z dnia 26 września 2007 r. w sprawie prowadzenia studiów podyplomowych. Studia podyplomowe mają charakter samofinansujący. Narzut na utrzymanie bazy dydaktycznej i rozwój naukowy kadry (w tym np. zagraniczne konferencje) wynosi 40% dla Dziekana i 18% dla Rektora. Są to narzuty wysokie, ale środki z nich uzyskane są potrzebne dla prawidłowego funkcjonowania wizytowanej jednostki.

- przychody z cyklicznie organizowanych międzynarodowych konferencji naukowych (Management, International Week, Spotkania z biznesem) i od sponsorów, z których środki finansowe przeznaczone są na rozwój naukowy pracowników Wydziału. Warto nadmienić, że WNEiP pozyskuje fundusze od takich sponsorów jak np. Prezydent Miasta Siedlce, Starosta Powiatu Siedleckiego, Wschodnia Izba Gospodarcza i inni. W regionie dominuje mała i średnia przedsiębiorczość, brakuje dużych korporacji, dlatego tym bardziej należy docenić pozyskanie sponsorów. Region ma charakter rolniczy, ale notuje się w nim również rozwój sektora usługowego.

- nagrody finansowe dla trzech najlepszych studentów, fundowane przez Ogólnokrajowe Stowarzyszenie Międzynarodowych Przewoźników Drogowych i Spedytorów Podlasie w Siedlcach, zgodnie z przyjętym w dniu 1 marca 2013 r. Regulaminem przyznawania nagrody dla „Najlepszego Logistyka”. Obecnie władze WNEiP zabiegają o podpisanie umowy z Urzędem Dozoru Technicznego w sprawie przyznawania studentom kolejnych nagród.

Polityka finansowa Wydziału ukierunkowana jest na pięć wiodących obszarów działalności, bezpośrednio determinujących podnoszenie jakości kształcenia:

1) Rozwój młodej kadry naukowej, poprzez finansowanie:

- udziału w konferencjach międzynarodowych i krajowych;
- wydania publikacji (zgodnie z Planem Wydawniczym Wydziału);
- opublikowania prac kwalifikacyjnych (rozpraw habilitacyjnych);
- uruchomienia przewodów habilitacyjnych i doktorskich;
- kursów podwyższających kwalifikacje zawodowe, w tym pracowników dziekanatu.

2) Rozwój samodzielnych pracowników nauki, poprzez finansowanie:

- aktywnego udziału w konferencjach międzynarodowych i krajowych;
- wydania monografii, skryptów, podręczników (zgodnie z Planem Wydawniczym Wydziału);
- procesu ubiegania się o nadanie tytułu naukowego.

3) Rozwój ruchu studenckiego, poprzez współfinansowanie:

- seminariów kół naukowych;
- wyjazdów naukowych studentów do krajowych i zagranicznych ośrodków akademickich;

- konkursów wiedzy, cyklicznie organizowanych przez koła naukowe;
- uczestnictwa studentów w konkursach krajowych i zagranicznych;
- publikacji studentów;
- spotkań studentów – Jackonaliów.

4) Rozwój kwartalnika Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych „Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach Seria: Administracja i Zarządzanie” poprzez finansowanie recenzji artykułów i wydania kwartalnika.

5) Rozwój infrastruktury naukowo-dydaktycznej Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych i zasobów bibliotecznych, poprzez:

- zakup sprzętu i oprogramowania multimedialnego na potrzeby naukowo-dydaktyczne i organizacyjne, celem utrzymania wysokiej jakości zajęć dydaktycznych, badań naukowych oraz obsługi nauczycieli akademickich, studentów i kandydatów na studia przez dziekanat Wydziału;
- modernizację wyposażenia sal dydaktycznych, pomieszczeń dla kadry i studentów;
- współfinansowanie zakupów literatury fachowej i specjalistycznej z zakresu administracji, logistyki i zarządzania na potrzeby Biblioteki Głównej.

Warto także podkreślić, że Biblioteka Główna otrzymała dotację ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznaną w ramach programu „Działalność upowszechniająca naukę” w kwocie 146 000 zł na dofinansowanie zadania „Rozwój bazy własnej - Kompleksowego Systemu Zarządzania Biblioteką PROLIB Biblioteki Głównej UPH i Repozytorium UPH”. Obecnie trwają prace związane z realizacją tych zadań.

W ramach parametryzacji jednostek naukowych Wydział otrzymał kategorię B i jest to wynik satysfakcjonujący. Przy okazji ewaluacji Pani Rektor przyznała nagrody tym osobom, które zdobyły najwięcej punktów parametrycznych. Procedura ewaluacji była kołem napędowym dla zmian projakościowych dokonujących się na Wydziale. Przy jej okazji zmodyfikowano narzędzie (arkusz) oceny pracowniczej, której podlegają wykładowcy UPH.

W polityce finansowej Wydziału uwzględnia się działania projakościowe, tj.: finansowanie przewodów habilitacyjnych i doktorskich, finansowanie publikacji naukowych i konferencji, finansowanie Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, finansowanie pobytu profesorów wizytujących oraz finansowanie inwestycji na rzecz unowocześnienia bazy naukowo-dydaktycznej Wydziału.

Wyzwaniem dla Wydziału jest uzyskanie uprawnień do doktoryzowania, ale realizacja tego priorytetowego zamierzenia wiąże się z koniecznością pozyskania kadry profesorskiej, a to z kolei jest funkcją posiadanych zasobów finansowych.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Liczebność kadry naukowo-dydaktycznej i jej kwalifikacje upoważniają do stwierdzenia, że oceniany Wydział spełnia wymagania związane z zasobami kadrowymi jednostek podlegających ocenie instytucjonalnej. Władze Uczelni i Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych prowadzą politykę kadrową zorientowaną na podnoszenie jakości kształcenia.

2) Infrastruktura dydaktyczna (sale wykładowe i specjalistyczne pracownie) i naukowa (zasoby biblioteczne) jest dobrze dostosowana do procesu kształcenia na ocenianym Wydziale i pozwala na osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia.

3) Pomimo obiektywnych trudności związanych z finansowaniem rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce polityka finansowa wizytowanego Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych jest prawidłowa. Jest ona ukierunkowana na stabilny rozwój oraz implikację projakościowych procedur związanych z opracowaniem i wdrożeniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

5.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Działalność naukowa Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych realizowana jest w następujących obszarach badawczych (lata 2011 – 2015):

W Instytucie Zarządzania i Marketingu:

- 1.Rozwój organizacji w perspektywie zrównoważonego rozwoju gospodarki.
- 2.Metody, techniki i narzędzia doskonalenia zarządzania w organizacjach.
- 3.Centra logistyczne i zarządzanie logistyką w organizacji.

W Instytucie Administracji Samorządu i Prawa:

- 1.Socjologia administracji.
- 2.Struktura i perspektywy rozwoju administracji publicznej.
- 3.Polityka rozwoju lokalnego i regionalnego.

Działalność naukowo-badawcza kadry Instytutu Zarządzania i Marketingu ma odniesienie do procesu dydaktycznego. Główne kierunki zawarte są w tematach badań statutowych:

- *Państwo i społeczeństwo. Konkurencyjność polskiej gospodarki w ramach trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz jej pozycja w Europie i Świecie* – temat związany z rozwojem specjalności zarządzanie finansami i rachunkowość, zarządzanie w turystyce, zarządzanie w logistyce;
- *Środowisko. Zarządzanie środowiskiem i jego ochrona z uwzględnieniem optymalizacji rozwoju miast i regionów oraz wykorzystaniem zasobów przyrodniczych* – temat związany z rozwojem specjalności zarządzanie w turystyce, zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem;
- *Ocena mechanizmu wyrównywania dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego oraz ich skuteczność* – temat związany z rozwojem specjalności zarządzanie finansami i rachunkowość;
- *Działalność centów logistycznych w Polsce z uwzględnieniem wymogów Unii Europejskiej* – temat związany z rozwojem specjalności zarządzanie w logistyce, logistyka przedsiębiorstwa, zarządzanie procesami logistycznymi;
- *Wykorzystanie metod i narzędzi usprawniających zarządzanie marketingowe* – temat związany z rozwojem specjalności zarządzanie w logistyce, logistyka przedsiębiorstwa, zarządzanie procesami logistycznymi;
- *Uwarunkowania funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorstw i banków lokalnych* – temat związany z rozwojem specjalności zarządzanie finansami i rachunkowość;
- *Kompetencje. Zarządzanie kompetencjami kadr kierowniczych w organizacji* – temat Związany z rozwojem specjalności zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem.

Instytut Zarządzania i Marketingu uczestniczy w realizacji projektu badawczego (grant UE) „ERGO WORK – Joining academia and business for new opportunities in creating ERGOconomic

WORK places” Project no.: 539892-LLP-1-2013-1-SI-ERASMUS-EKA, Grant Agreement no.: 2013-3750/001-001, Programme: Lifelong Learning Programme, Erasmus. Prowadzone są również badania w ramach projektu badawczego *Opus 1* finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w Krakowie: *Synergia a kapitał społeczny współczesnych organizacji*.

W 2012 r. zakończono badania w ramach tematu nr RRe-029-22-19/11(33), „Analiza krajowego rynku i rozpoznawalności produktów ekologicznych, struktury popytu, oczekiwań konsumentów i wielkości obrotów produktami ekologicznymi”, finansowanego przez Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W Instytucie Administracji Samorządu i Prawa realizacja badań związana jest z prowadzonym kierunkiem studiów i dotyczy:

- *Geneza stołecznego samorządu: od Komitetu Obywatelskiego do Rady Miejskiej m. st. Warszawy 1914-1918* – temat związany z rozwojem specjalności administracja samorządowa;
- *Przyczyny, geneza, kształt i przemiany samorządu terytorialnego w Polsce po 1990 roku* – temat związany z rozwojem specjalności administracja samorządowa;
- *Ochrona konkurencji i konsumentów w Unii Europejskiej* – temat związany z rozwojem specjalności administracja europejska,
- *Udział administracji publicznej w polskich przygotowaniach obronnych w okresie poprzedzającym II wojnę światową (1935 – 1939)* – temat związany ze specjalnością administracja samorządowa.

Wydział otrzymał dotację celową na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, finansowanych w wewnętrznym trybie konkursowym.

W ramach tych badań realizowane są następujące tematy:

- 1) *Analiza źródeł finansowania działalności przedsiębiorstw,*
- 2) *Zasady oceny dowodów w polskich procedurach sądowych i administracyjnych,*
- 3) *Model strategii promocji w zarządzaniu wizerunkiem subregionu warmińsko-mazurskiego,*
- 4) *Metodyka budowania relacji przedsiębiorstwa z utalentowanymi pracownikami w gospodarce opartej na wiedzy,*
- 5) *Wolność wypowiedzi w konstytucyjnych systemach praw człowieka Polski, Słowacji, Republiki Czeskiej.*

Wydział prowadzi współpracę dydaktyczną i naukową z ośrodkami zagranicznymi. Ważnym przedsięwzięciem organizacyjnym jest Tydzień Międzynarodowy – Międzynarodowa Konferencja Naukowa International Week oraz kursy dla pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów. Celem Tygodnia Międzynarodowego jest wymiana wiedzy i doświadczeń z zakresu ekonomii i nauk o zarządzaniu, doskonalenie jakości kształcenia oraz nawiązywanie współpracy naukowej. Tydzień Międzynarodowy organizowany jest od dwunastu lat łącząc działalność naukową z działalnością dydaktyczną. W kursach brali udział również studenci z Niemiec, Białorusi. Kursy prowadzone są przez przedstawicieli nauki oraz biznesu z Kanady, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Włoch, Czech i Słowenii. Zdobyte doświadczenia pracownicy Wydziału wykorzystują w procesie dydaktycznym. Od 2005 r. pracownicy naukowo-dydaktyczni wspólnie z zagranicznymi ośrodkami naukowymi (Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny w Tarnopolu – Ukraina, Fachhochschule Trier – Niemcy, Polytechnic Institute of Santarem – Portugalia, Hyperion University – Rumunia, Kaunas University of Technology – Litwa, Lviv National Agrarian University – Ukraina, State Technical University of Gomel – Republika Białorusi, Institute for Security and Development Policy in Stockholm, Uniwersytet Ekonomiczny w Bratysławie, Oddział w Koszycach, Uniwersytet Preszowski – Słowacja i krajowymi – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) organizują Międzynarodową Konferencję Naukową MANAGEMENT, której celem jest wymiana doświadczeń, naukowych - badawczych związanych z realizowanymi kierunkami studiów.

Od 2013 r. pracownicy naukowo dydaktyczni Wydziału uczestniczą w realizacji projektu Unii Europejskiej w ramach programu Lifelong Learning Programme, Erasmus „ERGO WORK – Joining academia and business for new opportunities in creating ERGOnomic WORK places”, którego wykonawcami są następujące organizacje: OZARA d.o.o. – Słowenia; University of Maribor – Słowenia; Kovinarstvo Bučar – Słowenia; Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach – Polska; Łuksja spółka z o.o. w Łukowie – Polska; Centrum Medyczno-Diagnostyczne spółka z o.o. w Siedlcach – Polska; Coventry University – Wielka Brytania; Tender – Włochy; INFAD – Hiszpania; EASPD – Belgia. Treść projektu związana jest z ergonomią i obejmuje badania z zakresu łączenia środowisk akademickich, biznesowych do tworzenia ergonomicznych miejsc pracy.

Wydział wydaje zeszyty naukowe znajdujące się na liście MNiSzW (8 pkt.). Są to *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach*, Seria: *Administracja i Zarządzanie* (kwartalnik).

Należy wskazać na udział pracowników Wydziału w badaniach dotyczących kluczowych problemów regionalnych, krajowych i międzynarodowych, chociaż nie znajduje to pełnego odzwierciedlenia w publikacjach, gdyż jest za mało publikacji lokowanych w czasopiśmie o światowej randze, a także niska jest aktywność kadry w pozyskiwaniu grantów.

Ponadto Władze Wydziału wskazały na 3 istotne fakty związane z działalnością badawczo-naukową, a mianowicie:

- 1) ograniczoność zasobów finansowych mających wpływ na prowadzenie działalności badawczej;:-
- 2) niska komercjalizacja wyników badań naukowych prowadzonych na Wydziale;:-
- 3) małe zainteresowanie podmiotów gospodarczych działających w regionie rezultatami badań prowadzonych przez uczelnie wyższe.

W Raporcie samooceny w części „Perspektywy rozwoju jednostki wynikające z jej strategii” jako istotne zadania stojące przed Wydziałem w sferze badań naukowych wskazano:

- rozwijanie badań zamawianych i finansowanych z zewnątrz;:-
- rozszerzenie współpracy z dotychczasowymi partnerami publicznymi i prywatnymi Wydziału w zakresie opracowywania ekspertyz i prowadzenia badań celowych;:-
- prowadzenie badań naukowych w zakresie rozpoznania oczekiwań pracodawców i wymagań regionalnego rynku pracy.

Wydział otrzymuje środki na działalność badawczą jako wyodrębnioną część budżetu Uczelni w kwocie zgodnej z planem rzeczowo-finansowym zatwierdzonym przez Senat. Jednocześnie Wydział pozyskuje środki finansowe z przychodów studiów podyplomowych. Są to środki wydzielone finansowo.

Ponadto Wydział pozyskuje przychody od sponsorów, m.in. Prezydenta Miasta Siedlce, Starosty Powiatu Siedleckiego i Wschodniej Izby Gospodarczej.

Prowadzone w Wydziale badania naukowe są bezpośrednio związane z realizowaną dydaktyką. Wydawnictwa i konferencje naukowe (także studenckie) dotyczą problematyki poruszanej podczas realizowanych zajęć. Uzyskane wnioski z oceny wyników badań oraz z analizy literatury przedmiotu i źródeł internetowych umożliwiają rozszerzenie i wzbogacenie tematów wykładów, sposobów ich dokumentowania i prezentowania studentom. Wyniki z badań są podstawą do doskonalenia programów i treści przedmiotów realizowanych na kierunku. Zdobyta wiedza i umiejętności, umożliwiają przygotowanie nowych przedmiotów i wzbogacenie prowadzonych zajęć dydaktycznych. Ponadto wyniki prowadzonych badań stanowią znaczący czynnik w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych współrealizatorów tematów badawczych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego::

Wydział prowadzi badania naukowe w dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami. Prowadzone badania ze względu na swój charakter i zakres badawczy mogą być w pełni wykorzystywane w procesie kształcenia studentów w ramach studiów I i II stopnia oraz w ramach studiów podyplomowych.

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami.

1) Studenci, doktoranci i pracownicy jednostki uczestniczą w programach międzynarodowych

W wymianie z zagranicą biorą udział studenci i pracownicy WNEP. Wskazują na to badania statystyczne przeprowadzone przez jednostkę obejmujące ostatnie cztery lata.

W roku akademickim 2012/2013 w wymianie w ramach Lifelong Learning Programme / Erasmus wzięło udział 17 studentów, którzy wyjechali za granicę, tylko 2 przyjechało z zagranicy. W latach 2011/2012 i 2010/2011 wyjechało odpowiednio 16 i 8 studentów, żaden student nie był zainteresowany przyjazdem do wizytowanej jednostki. W roku akademickim 2009/2010 wyjechało 6 osób, natomiast przyjechała 1 osoba. Widać więc po analizie wyżej wymienionych danych, iż udział studentów w programie międzynarodowym Lifelong Learning Programme / Erasmus jest mały, choć z tendencją wzrostową.

W przypadku pracowników naukowo-dydaktycznych w roku akademickim 2012/2013 w ramach wymiany wyjechało 10 pracowników, a przyjechało 6 osób, w roku 2011/2012 wyjechało 19, a przyjechało 10 pracowników, w roku 2010/2011 wyjechało 11, a przyjechało 3 pracowników, w roku 2009/2010 wyjechało 8, a przyjechało 2 pracowników. Analizując te dane również można stwierdzić istnienie tendencji wzrostowej w wymianie z wyjątkiem roku akademickiego 2012/2013.

Na podstawie danych o zatrudnieniu nauczycieli akademickich w roku 2009 i 2014 można wyciągnąć wniosek, że udział pracowników w omawianym programie międzynarodowym kształtował się na poziomie 14 – 15%.

W ramach działań, które mają na celu internacjonalizację procesu kształcenia, na Wydziale organizowane są międzynarodowe projekty Wydziału. Ważnym przedsięwzięciem jest Tydzień Międzynarodowy (International Week). Celem tego projektu jest udział wykładowców zagranicznych w konferencjach, wymiana doświadczeń dydaktycznych oraz prowadzenie zajęć ze studentami w ramach pokonferencyjnych warsztatów. Kursy prowadzone są przez przedstawicieli nauki i biznesu z Kanady, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Włoch, Czech, Słowenii i Białorusi. Ten międzynarodowy projekt w przeciwieństwie do projektów typu Erasmus daje możliwość uczestniczenia w nim nieograniczonej liczbie studentów i pracowników jednostki. W latach 2013, 2012, 2011, 2010, 2009 brało w nim udział odpowiednio 130, 120, 136, 128, 150 studentów oraz 17, 5, 12, 10, 10 pracowników akademickich. W projekcie tym biorą także udział studenci zagraniczni z Niemiec i Białorusi.

Kolejnym dużym projektem jest organizowana od 2005 r. Międzynarodowa Konferencja Naukowa MANAGEMENT, w której uczestniczą pracownicy naukowo-dydaktyczni. Celem jej jest prezentacja i analiza wyników badań z zakresu zarządzania, pogłębianie międzynarodowej współpracy między przedstawicielami nauki oraz praktyki gospodarczej. Przedsięwzięcie to cieszy się dużym zainteresowaniem pracowników wizytowanej jednostki. W latach 2013, 2012, 2011, 2010 uczestniczyło w nim odpowiednio 51, 55, 47, 39 osób, co stanowiło średnio 78% ogółu zatrudnionych na Wydziale pracowników akademickich.

Oprócz wymienionych konferencji, organizowane są przez jednostkę jeszcze inne również istotne konferencje naukowe i spotkania biznesowe. W ramach współpracy międzynarodowej Wydział podejmuje działania, które odnoszą się do reprezentowanych przez niego dziedzin naukowych i prowadzonych kierunków studiów.

Uczelnia podpisała 28 umów partnerskich dla studentów wizytowanego Wydziału. Na podstawie jednej umowy istnieje możliwość wyjazdu od dwóch do pięciu studentów. Ważne jest, iż oferowane kształcenie w zagranicznych ośrodkach akademickich jest spójne z wybranym kierunkiem kształcenia w macierzystej Uczelni. W trakcie przygotowań do wyjazdu studenci korzystają z pomocy Koordynatorów (wydziałowego i uczelnianego) ds. Programu Erasmus, którzy służą pomocą w wyborze odpowiedniej oferty kształcenia. Proces rekrutacji dotyczący wymiany międzynarodowej LLP Erasmus ma charakter ciągły, a niezbędne informacje można odnaleźć na stronie Internetowej Uczelni oraz u Koordynatorów Programu Erasmus. Rekrutacja studentów prowadzona jest odrębnie na poszczególnych Wydziałach przez specjalnie powołane Komisje. W procesie rekrutacji brane są pod uwagę osiągnięcia w nauce, znajomość języków obcych oraz dodatkowe aktywności, m.in. uczestnictwo w studenckich kołach naukowych, czy praca społeczna na rzecz Uczelni i Wydziału.

Studenci na spotkaniu z ZO pozytywnie ocenili proces rekrutacji i kryteria kwalifikacji kandydatów ubiegających się o uczestnictwo w wymianie międzynarodowej. Istotne jest to, że szczegółowe przedstawienie kolejnych etapów rekrutacji oraz wykaz dokumentów, które studenci są zobowiązani złożyć, aby móc ubiegać się o wyjazd, umieszczone jest na stronie internetowej Uczelni.

Działania podejmowane przez Jednostkę w celu popularyzacji wymiany międzynarodowej wśród studentów są wystarczające z punktu widzenia studentów. Zdaniem ZO, szczególnie ważne jest wsparcie informacyjne oraz finansowe studentów zainteresowanych kształceniem w zagranicznych ośrodkach.

2) Jednostka podejmuje działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia, w tym w zakresie określania efektów i realizacji programu kształcenia

Poziom zainteresowania Władz WNEP w organizowaniu pomocy studentom i pracownikom naukowo-dydaktycznym w realizacji programów międzynarodowych przedstawia poniższa tabela.

Udział kosztów (zł) WNEP w kosztach ogółem uczelni wynikających z współpracy z zagranicą

\Podmiot	Studenci			Pracownicy naukowo-dydaktyczni			Pracownicy administracyjni		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
1.Wymiany Erasmus	12108 1	115569	11564 1	57076	28877	28308	0	3557	3778
2.Udział w projektach międzynarodowych	5159	9864	13290	14174	41756	22064	-		
3. koszty materialne	9718	8393	8757	7668	26766	20264	-		
4. inne koszty	0	0	3423	1403	3068	45048	-		
5. Ogółem Wydziału	135 958	133 826	141 111	80 321	100 467	115 684		3 557	3 778
6. Ogółem Uczelni	311 457	301 404	350 911	130 186	121 407	132 221	8 652	9 324	64 222

7. Udział kosztów Wydziału(%) w całości	44	44	40	62	83	87	-	7	6
--	----	----	----	----	----	----	---	---	---

Zródło: opracowanie własne dra. S. Bwanakare na podstawie danych z Działu Współpracy z Zagranicą WNEP.

Wartości wykazane w tabeli wyrażone są w złotych. Kwoty z wierszy 1 i 6 zostały przeliczone z waluty euro wg średniorocznego kursu NBP. Analiza danych z powyższej tablicy pozwala zauważyć wysoki udział kosztów Wydziału, przeznaczonych na pomoc w realizacji programów międzynarodowych w budżecie Uczelni przeznaczonym na internacjonalizację procesu kształcenia na Uczelni.

W latach 2011 – 2013 dla studentów z WNEP przekazywano rocznie około 43% całego budżetu Uczelni przeznaczonego dla studentów. Tylko wymiany Erasmus pochłonęły około 37% tych kosztów. W przypadku pracowników naukowo-dydaktycznych przewaga kosztów Wydziału była jeszcze większa z tendencją rosnącą od 62% do 87% w okresie 2011 – 2013. Warto też zauważyć, że udział pracowników administracyjnych WNEP w procesie umiędzynarodowienia jest nadal bardzo niski, średnio około 4% w tym samym badanym okresie.

Należy zwrócić uwagę na to, że z rozmów przeprowadzonych przez ZO z kadrą naukowo-dydaktyczną (zgodnie z założeniami, przy nieobecności Władz Wydziału) wynika, iż ocena działań Władz Wydziału przez kadrę w sprawach internacjonalizacji procesu kształcenia jest bardzo pozytywna.

Studenci wizytowanej Jednostki mają możliwość uczestnictwa w konferencjach i kongresach organizowanych w zagranicznych ośrodkach akademickich. W 2012 r. dwóch studentów brało udział w międzynarodowej konferencji „Tydzień Międzynarodowy” w Narodowym Uniwersytecie Białoruskim w Mińsku, na Wydziale Ekonomii. Natomiast w kwietniu 2012 r. 14 studentów uczestniczyło w konferencji i warsztatach: "Organizacja złożona na wedomostiach v obdobi globaluzacie a internacjonalizacie" na Uniwersytecie w Rużemboroku na Wydziale Pedagogiczno-Ekonomicznym, Filia w Popradzie. Pozytywnie należy ocenić pełne finansowanie wyjazdów krajowych i zagranicznych studentów na konferencję przez Wydział i Uczelnię. Studenci pozytywnie oceniają oferowane możliwości w tym zakresie. Ponadto studenci Wydziału pozytywnie ocenili możliwość uczestnictwa w projekcie „International Week”.

3) Jednostka współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi.

WNEP poprzez Instytut Zarządzania i Marketingu oraz Instytut Administracji, Samorządu i Prawa, współpracuje z wieloma ośrodkami akademickimi w kraju. Wśród nich można wymienić: Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie, Akademię Leona Kuźmińskiego w Warszawie, Akademię Obrony Narodowej, Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II, Państwową Szkołę Wyższą im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Politechnikę Częstochowską, Politechnikę Łódzką, Politechnikę Warszawską, Państwową Wyższą Szkołę w Nowym Sączu, Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Szkołę Główną Handlową w Warszawie, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet K. Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet M. C. Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet M. Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Warszawski, Wyższą Szkołę Bankowości w Poznaniu, Wyższą Szkołę Logistyki w Poznaniu, Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie, Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie.

Współpraca z wymienionymi ośrodkami akademickimi polega na udziale w konferencjach naukowych, wymianie doświadczeń, prezentacji wyników badań naukowych prowadzonych w Instytucie Administracji, Samorządu i Prawa oraz w Instytucie Zarządzania i Marketingu.

Wizytowana jednostka podpisała także umowy dotyczące współpracy międzynarodowej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi. Wśród nich można wymienić : Universidad CEU – Cardenal Herrera, Spain; Budapest Business School – College of Finance and Accountancy, Hungary; Moravian University College Olomouc, Czech Republic; Univesita Telematica Unitelma Sapienza, Italy; Jan Ewangelista Purkyne University in Usti nad Labem, Czech Republic; Universita di Messina, Italy; Universita Degli Studi Del Sannio, Italy; Fachhochschule Nordhausen, Germany; Univerza v Mariboru of Logistics, Slovenia; Univerza v Mariboru Faculty of Management, Slovenia; Comenius University in Bratislava, Slovakia; Baltic International Academy, Latvia; Ekonomicka Univerzita v Bratislave, Podnikovohospodarska Fakultas osidom v Koscicach, Slovakia; Catholic University o Ruzomberok, Slovakia; University of Bucharest, Romania; Fachhochschule Trier, Germany; Kaunas University of Technology, Litariania; Universite Catholique de Lyon, France; Yalova Universitesi, Turkey; University of Latvia, Latvia; Slovak University of Agriculture in Nitra, Slovakia; Instituto Politecnico do Cavado e do Ave, Portugal; Laurera University of Applied Sciences, Finland; Instituto Politecnico do Porto, Portugal; Univerzita Mateja Bela v Banskej Strici, Slovakia; Instituto Politecnico de Santarem, Portugal; Uniwersytet Pablo Olavide w Seville; School of Management and Social Technologies of the Belarusian State University in Minsk.

Współpraca z wymienionymi ośrodkami akademickimi polega na organizowaniu konferencji międzynarodowych, na których ma miejsce prezentacja i analiza badań naukowych oraz prowadzone są zajęcia ze studentami. Ważnym zadaniem WNEP jest także promowanie Uczelni, która ma ambicję stać się edukacyjnym centrum dla mniej zamożnych studentów z krajów europejskich i nieeuropejskich.

Zdaniem ZO, proces umiędzynarodowienia Wydziału powinien być ukierunkowany na systematyczne zwiększanie wiedzy i umiejętności kadry naukowo-dydaktycznej i doprowadzić do publikowania artykułów w międzynarodowych czasopismach naukowych, w tym umieszczonych na liście filadelfijskiej.

Uczelnia nie umożliwia swoim studentom uczestnictwa w wymianie krajowej (np. poprzez podpisanie porozumienia polskich uczelni w sprawie systemu mobilności studentów MOST). Studenci wskazali natomiast, iż są zainteresowani zdobywaniem nowych doświadczeń na arenie krajowej i chętnie korzystaliby z możliwości takiej wymiany. ZO zaleca uruchomienie wymiany krajowej dla społeczności studenckiej wizytowanego Wydziału, dzięki której studenci zyskają możliwość dodatkowego rozwoju i wymiany doświadczeń ze studentami pokrewnych jednostek.

Studenci Wydziału mają natomiast możliwość odbycia praktyk zagranicznych związanych z wybranym kierunkiem kształcenia oferowanych z programu Erasmus. Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat praktyk zagranicznych oferowanych przez Wydział. Niezbędne informacje dotyczące programu praktyk zagranicznych studenci mogą odnaleźć na stronie internetowej Uczelni.

4) Jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia.

Wydział poprzez Instytut Zarządzania i Marketingu oraz Instytut Administracji, Samorządu i Prawa, współpracuje z organami jednostek samorządu terytorialnego. Współpraca ta skupia się na uczestnictwie w konferencjach i seminariach kół naukowych oraz partycypacji w kosztach ich organizacji. Przedstawiciele Jednostek Samorządu Terytorialnego aktywnie uczestniczą w podnoszeniu jakości kształcenia poprzez opiniowanie programów nauczania oraz dzielą się posiadaną wiedzą ze studentami podczas zajęć dydaktycznych. Wydział ma również bardzo dobre kontakty z przedsiębiorstwami i stowarzyszeniami przedsiębiorców, mającymi uznaną markę w

Polsce, takimi jak POLIMEX Mostostal, Astra Logistyka, Wschodnia Izba Gospodarcza, Ogólnokrajowe Stowarzyszenie Międzynarodowych Przewoźników Drogowych i Spedytorów „Podlasie”. Oprócz uczestnictwa i partycypowania w kosztach organizacji konferencji i seminariów kół naukowych, jednostki te wspomagają proces kształcenia opiniując programy nauczania. Z kolei programy nauczania nowotworzonych kierunków studiów podyplomowych zawsze powstają po konsultacjach z przedsiębiorcami. Dzięki tym kontaktom, studenci mają możliwość odbywania praktyk zawodowych w jednostkach, których profil działalności zgodny jest z wybranym kierunkiem studiów.

Podstawową misją Uniwersytetu, w realizacji której uczestniczy Wydział, jest kształcenie absolwentów szkół średnich z regionu południowego Podlasia, wschodniego Mazowsza i północnej Lubelszczyzny, położonego między trzema silnymi ośrodkami akademickimi Warszawy, Lublina i Białegostoku. Wydział wpisuje się w rozwój regionu nie tylko poprzez kształcenie studentów i słuchaczy studiów podyplomowych, bowiem prowadzi też działalność na rzecz środowiska, w którym funkcjonuje. Od 12 lat organizuje wspólnie z Urzędem Miasta Siedlce „Tydzień Międzynarodowy”, polegający na wymianie doświadczeń dydaktycznych z kadrą naukową z zagranicy oraz prowadzeniu zajęć ze studentami w ramach pokonferencyjnych warsztatów. Od 6 lat Wydział organizuje „Spotkania z Biznesem”. Rokrocznie bierze w nich udział około 30 firm, a od początku działalności uczestniczyło w nich ponad 100 jednostek. Celem każdego z tych przedsięwzięć, oprócz uzyskania określonych kompetencji, jest również cel integracyjny. Wokół tych przedsięwzięć skupionych jest wiele środowisk zawodowych. Są to przedsiębiorcy, nauczyciele i pracownicy administracji publicznej. Wydział organizuje 2 konkursy: „Ligę Menedżerów Biznesu” i „Postaw Demokrację Przed Sądem”, które skupiają studentów, władze lokalne i przedsiębiorców. Środowiska kół naukowych i studenckich organizują społeczne zbiórki darów, akcje krwiodawstwa i działania na rzecz osób niepełnosprawnych (np. jako opiekunowie). Wydział aktywnie uczestniczy w Festiwalu Nauki i Sztuki, organizowanym przez Wydział Przyrodniczy Uczelni, Targach Pracy i konferencjach (m.in. „Czas na Biznes”), a także w organizowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy programie „Partnerstwo na rzecz rozwoju i promocji zielonych miejsc pracy”. Pracownicy i studenci Wydziału angażują się w audycjach radiowych i telewizyjnych, upowszechniając wiedzę i dobre obyczaje w nauce, biznesie i administracji. Wiele przedsięwzięć Wydziału odbywa się pod medialnym patronatem rozgłośni radiowych: Katolickiego Radia Podlasie, Podlasie 24, Radia Dla Ciebie oraz Tygodnika Siedleckiego i TV Siedlce.

Należy podkreślić, że dobrej współpracy z otoczeniem zewnętrznym sprzyjają także bezpośrednie kontakty, bliskie relacje i związki pracowników Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi, które pomagają w zacieśnianiu i rozwijaniu współpracy. Jest to niewątpliwym atutem Wydziału, który wynika z bardzo mocnego oddziaływania całej Uczelni na środowisko subregionalne i lokalne.

Niektórzy praktycy współpracujący z Wydziałem prowadzą zajęcia na studiach niestacjonarnych (np. ćwiczenia) i studiach podyplomowych. W odniesieniu do kierunku „logistyka” warto zwrócić uwagę na rozwijającą się współpracę z instytucjami otoczenia biznesu poprzez np. współpracę z Ogólnokrajowym Stowarzyszeniem Międzynarodowych Przewoźników Drogowych i Spedytorów, które jest aktywne w całym subregionie. W ramach tej współpracy organizowane były seminaria dotyczące transportu i logistyki, a pracodawcy mieli bezpośredni wpływ na program i ofertę kształcenia.

Zdaniem pracodawców Wydział, jak też sama Uczelnia, pełnią bardzo ważną rolę dla subregionu, oferta edukacyjna jest dopasowana do potrzeb lokalnego rynku pracy, a sam Wydział dobrze i dosyć wszechstronnie przygotowuje swoich absolwentów do wejścia na rynek pracy. Pracodawcy obecni na spotkaniu podczas wizytacji wskazywali jednak na pewne elementy, które mogą stanowić rekomendacje dla władz Wydziału – np. wprowadzenie studiów II stopnia na kierunku logistyka czy wprowadzenie większej liczby praktyk studenckich (np. także na II stopniu studiów) oraz wydłużenie czasu ich trwania.

Na podstawie przeprowadzonej wizytacji, opinii uzyskanych w jej trakcie od przedstawicieli pracodawców oraz studentów i doktorantów należy stwierdzić, że jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia w stopniu **pełnym**. Sugerowane są jednak pewne działania, które pozwolą na pogłębienie dotychczasowej współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego:

- opracowanie i wdrożenie bardziej sformalizowanego systemu pozyskiwania informacji od pracodawców na temat sytuacji zawodowej absolwentów, a w szczególności ich mocnych i słabych stron (ich dokładna identyfikacja pozwoli na prowadzenie skutecznych i efektywnych działań służących ustalaniu i ocenie efektów kształcenia, w tym także ewentualnych działań naprawczych),
- ściślejsze zaangażowanie absolwentów Wydziału w proces modyfikowania oferty edukacyjnej oraz ocenę efektów kształcenia,
- większe zaangażowanie przedstawicieli pracodawców w proces określania efektów kształcenia i weryfikacji (także poprzez system kontroli) w ramach praktyk studenckich,
- włączenie przedstawicieli pracodawców w formalne struktury wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia nie tylko w oparciu o ich udział jako konsultantów (przedstawicieli) w zespołach kierunkowych, ale także na poziomie Komisji Wydziałowych.

Studenci na spotkaniu z ZO pozytywnie ocenili współpracę Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Szczególnie istotna jest według nich możliwość odbywania praktyk przez studentów w przedsiębiorstwach i firmach współpracujących z wizytowanym Wydziałem. Studenci podczas spotkania z ZO wskazali, iż często uczestniczą w dodatkowych praktykach, nieobjętych programem studiów, w instytucjach partnerskich.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych od wielu lat podejmuje działania związane ze współpracą naukową i dydaktyczną z zagranicznymi ośrodkami akademickimi; w międzynarodowych projektach, w których uczestniczy jednostka, biorą udział nauczyciele akademicy oraz studenci; uczestnictwo pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów obserwuje się również – chociaż w niedużym stopniu – w przypadku programów międzynarodowej wymiany, np. „Erasmus”.
- 2) Wydział podejmuje działania organizacyjne i przeznacza środki finansowe na internacjonalizację procesu kształcenia; studenci mają pełną możliwość uczestnictwa w konferencjach i kongresach organizowanych w zagranicznych ośrodkach akademickich.
- 3) Skala współpracy Wydziału zagranicznymi ośrodkami akademickimi jest zadowalająca i nadal jest rozwijana, co powinno skutkować realizacją przyjętego programu kształcenia i osiągnięciem planowanych efektów kształcenia. Nie jest natomiast w takim samym stopniu rozwijana współpraca z ośrodkami krajowymi; w związku z powyższym ZO zaleca podjęcie działań mających na celu zintensyfikowanie tej współpracy.
- 4) Wydział w pełni realizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym Uczelni w celu osiągnięcia planowanych efektów kształcenia w ramach prowadzonych kierunków studiów.

7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się.

- 1) Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający także potrzeby osób niepełnosprawnych

System opieki naukowej funkcjonuje prawidłowo. Istotne jest uwzględnienie potrzeb i zainteresowań studentów w badaniach i projektach naukowych. W ramach opieki naukowej studenci wizytowanej jednostki mają możliwość uczestnictwa w 6 Studenckich Kołach Naukowych (SKN), które umożliwiają rozwój ich zainteresowań badawczo-naukowych. W ramach działalności kół naukowych studenci mają możliwość udziału w warsztatach, kongresach i konferencjach naukowych w kraju i zagranicą oraz organizują debaty i warsztaty naukowe w UPH. Należy wyróżnić projekt Koła Naukowego TOP MANAGER: „Liga Menedżerów Biznesu”, który stał się ogólnopolskim konkursem wiedzy z zakresu zarządzania i jest skierowany do studentów studiów I i II stopnia z całej Polski.

W roku 2013 studenci wizytowanej Jednostki mieli możliwość udziału w wielu przedsięwzięciach naukowych realizowanych przez poszczególne Studenckie Koła Naukowe:

- SKN Logistyków: 7 publikacji naukowych, udział w 4 konferencjach międzynarodowych,
- SKN TOP MANAGER: 13 publikacji pokonferencyjnych, 14 publikacji w zeszytach naukowych z serii: Administracja i Zarządzanie, udział w 6 konferencjach organizowanych przez UPH, w 3 konferencjach organizowanych poza Uczelnią oraz w 2 konferencjach międzynarodowych,
- SKN Explorator: 3 publikacje naukowe, udział w 1 konferencji organizowanej przez UPH oraz 2 konferencjach organizowanych poza Uczelnią,
- SKN Ekonomiczne: 4 publikacje naukowe, udział w 2 konferencjach międzynarodowych,
- SKN Administratywistów: udział w 8 konferencjach oraz 7 warsztatach naukowych, organizacja 6 szkoleń naukowych.

Uczelnia w pełni dofinansowuje udział studentów w aktywnościach naukowych, co społeczność studencka ocenia pozytywnie.

Wizytowana Jednostka zapewnia swoim studentom odpowiedni dostęp do literatury i czasopism naukowych dzięki funkcjonowaniu Biblioteki Głównej UPH. Studenci pozytywnie ocenili dostępność i jakość podręczników niezbędnych w procesie kształcenia oraz usługi biblioteki oferowane drogą elektroniczną (przeglądanie zbiorów online i rejestracja internetowa). Studenci mają możliwość publikacji prac naukowych i badawczych w wydziałowych zeszytach naukowych z serii: Administracja i Zarządzanie, co społeczność studencka ocenia pozytywnie.

System opieki naukowej skierowanej do studentów wizytowanej Jednostki w pełni spełnia swoją rolę.

Jednostka posiada właściwie funkcjonujący system opieki dydaktycznej skierowany do środowiska studenckiego. Studenci wizytowanego Wydziału mają odpowiedni dostęp do planów i programów studiów oraz dokumentów związanych z procesem kształcenia (niezbędne informacje znajdują się w Dziekanacie, gablotach oraz na stronach internetowych Uczelni). Na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu studenci są informowani na temat zakresu materiału omawianego na zajęciach, charakterystyki przedmiotu, obowiązującej literatury oraz sposobu zaliczenia zajęć dydaktycznych. Według

opinii studentów wykładowcy przestrzegają i stosują przedstawione na początku kryteria oceniania.

Pozytywnie należy ocenić szeroką bazę firm i przedsiębiorstw partnerskich, które umożliwiają realizację praktyk studenckich. Dodatkowo studenci wizytowanego Wydziału mają możliwość indywidualnego wyboru miejsca praktyk, co oceniają pozytywnie.

Wydział nie wykorzystuje nowoczesnych techniki nauczania, jak e-learning do wsparcia procesu uczenia się studentów. Środowisko studenckie podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wskazało, iż jest zainteresowane wskazanymi formami nauki.

Społeczność studencka ma możliwość indywidualizacji procesu kształcenia, zgodnie z § 18 i 19 Regulaminu Studiów UPH. Student wybitnie uzdolniony, który osiągnął średnią ocen co najmniej 4,5 i zaliczył pierwszy rok (w przypadku studiów II stopnia pierwszy semestr) ma prawo ubiegania się o indywidualny program kształcenia. Dodatkowo studenci odznaczający się wysokimi wynikami sportowymi, pracą społeczną, posiadający stopień niepełnosprawności lub znajdujący się w szczególnej sytuacji życiowej mogą ubiegać się o indywidualną organizację studiów. Studenci pozytywnie ocenili oferowane możliwości w zakresie indywidualizacji procesu kształcenia.

Pozytywnie należy ocenić tryb konsultacji studentów z wykładowcami. Konsultacje mają charakter powszechny, a ich terminy są dostosowane do potrzeb środowiska studenckiego. Ważna jest możliwość kontaktu studentów z wykładowcami również poza wyznaczonym czasem.

Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych umożliwia rozwój naukowy studentów niepełnosprawnych oraz wspomaga ich w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia.

W Uczelni funkcjonuje Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, które udziela wsparcia i pomocy wszystkim studentom UPH. Studenci mają możliwość indywidualizacji zajęć, zmiany formy egzaminu i zaliczenia oraz zmiany warunków uczestnictwa w zajęciach. Uchwała nr 191/2013 Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych z dnia 6 listopada 2013 roku wprowadziła zmiany w planach i programach studiów, które uwzględniają potrzeby studentów niepełnosprawnych.

Dla osób z dysfunkcją słuchu istotne jest wprowadzenie lektoratów z języka polskiego i angielskiego oraz terapię logopedyczną. Istnieje również możliwość korzystania z usług tłumacza języka migowego w trakcie trwania zajęć dydaktycznych. Pozytywnie należy ocenić możliwość wypożyczenia urządzeń FM wspomagających słyszenie oraz czujników dzwonka i dymu. Pomocna jest również możliwość bezpłatnego korzystania z usług kserokopiarki.

Dla studentów słabowidzących i niewidomych organizowane są zajęcia z Tyfloinformatyki, które odbywają się w specjalnie przystosowanej pracowni oraz zajęcia z przedmiotu „Zaawansowane techniki informatyczne dla osób z dysfunkcją narządu wzroku”. Istnieje również możliwość wypożyczenia urządzeń brajlowskich, laptopów z oprogramowaniem Jaws i Magic Plus, powiększalników miniaturowych oraz urządzeń zawierających dyktafon i odtwarzacz MP3. Ważna jest również organizacja kursów orientacji w przestrzeni dla studentów z dysfunkcją wzroku. Należy podkreślić, że Biblioteka Główna UPH jest całkowicie przystosowana dla osób niepełnosprawnych.

Dla studentów z dysfunkcją narządu ruchu istnieje możliwość wypożyczenia specjalistycznego sprzętu m.in. balkoników, kul, czy wózków inwalidzkich. Dodatkowo dla potrzeb studentów niepełnosprawnych zostały przystosowane 33 pokoje w dwóch domach studenckich. Pozytywnie należy ocenić zmianę zajęć wychowania fizycznego na zajęcia rehabilitacyjne oraz funkcjonowanie autobusu, który zajmuje się transportem osób niepełnosprawnych.

Uczelnia i wizytowana Jednostka zapewnia właściwy rozwój naukowy i dydaktyczny studentów niepełnosprawnych. Istotne jest, iż osoby z różnymi formami niepełnosprawności są odpowiednio wspierane w procesie kształcenia i osiągnięcia efektów uczenia się.

Jednostka posiada przejrzysty system opieki materialnej i socjalnej skierowanej dla środowiska studenckiego. Studenci mają możliwość ubiegania się o wszystkie świadczenia wskazane w art. 173 ust. 1 Ustawy. Świadczenia są wypłacane terminowo, bez zbędnych opóźnień, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w myśl art. 173. ust 2 Ustawy zapewnia pomoc materialną dla studentów niepełnosprawnych. Wysokość świadczenia jest uzależniona od posiadanego stopnia niepełnosprawności. Pozytywnie należy ocenić zastosowania kilku kryteriów (średniej ocen, osiągnięć naukowych, artystycznych i sportowych studentów) do otrzymania Stypendium Rektora w myśl art. 181 ust. 1 Ustawy. Umożliwia to bardziej obiektywną ocenę rzeczywistych zdolności i umiejętności studentów do otrzymania wskazanego świadczenia. Rozdział środków finansowych na świadczenia pomocy materialnej jest dokonywany w porozumieniu z Samorządem Studentów, co jest zgodne z art. 174 ust. 2 Ustawy.

Samorząd Studentów posiada swoich przedstawicieli w Wydziałowej Komisji Stypendialnej (Zarządzenie nr 7/2013 Dziekana WNEiP z dnia 17 października 2013 roku) oraz Odwoławczej Komisji Stypendialnej (Zarządzenie nr 128/2013 Rektora UPH z dnia 18 listopada 2013 roku). Studenci stanowią większość składu obu Komisji zgodnie z art. 177 ust. 3 Ustawy.

Decyzje w sprawie składanych wniosków do Komisji są wydawane w formie pisemnej i przysługuje od nich odwołanie zgodnie z art. 207 ust. 1 Ustawy.

Opieka materialna wizytowanej Jednostki funkcjonuje w oparciu o system, który zapewnia odpowiednie warunki socjalno-bytowe studentom. Ważne jest uczestnictwo studentów w weryfikacji funkcjonowania wskazanego systemu poprzez udział swoich przedstawicieli w Komisjach Stypendialnych.

- 2) jednostka ma efektywny system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych wizytowanego Wydziału jest unormowany procedurą. Tryb rozwiązywania sporów pomiędzy studentami, a nauczycielami akademickimi wprowadza Zarządzenie Nr 9/2013 Dziekana Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych z dnia 11 grudnia 2013 roku. Sprawy sporne rozwiązywane są w oparciu o Prodziekana ds. studenckich oraz Dyrektorów Instytutów, którzy podejmują się mediacji i rozwiązania sytuacji konfliktowych. Studenci nie potrafili wypowiedzieć się na temat efektywności stosowanych rozwiązań, z uwagi na nieuczestniczenie w omawianych kwestiach.

Uchwały nr 51/2012 oraz 52/2012 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach z dnia 24 października 2012r. w sprawie *powołania Komisji Dyscyplinarnej oraz Odwoławczych Komisji Dyscyplinarnych ds. Studentów* ustalają składy obu Komisji, w których zasiadają przedstawiciele studentów. W Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów liczba przedstawicieli środowiska studenckiego nie jest równa liczbie nauczycieli akademickich, co jest niezgodne z art. 213

ust. 5 Ustawy. Zaleca się uzupełnienie składu Odwoławczej Komisji o jednego brakującego studenta.

- 3) jednostka wspiera działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów i współpracuje z nimi; organy jednostki, podejmują aktywne działania mające na celu szerokie włączanie studentów oraz doktorantów i ich przedstawicieli do prac organów jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza koncentrujących swoje prace wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących studentów i doktorantów.

Samorząd Studentów wizytowanej Jednostki prowadzi działalność w zakresie spraw studenckich, włączając w to organizację przedsięwzięć kulturalnych m.in. otrzęsin, drzwi otwartych, akcji charytatywnych (oddawanie szpiku) oraz promocyjnych. Samorząd Studentów ma do dyspozycji odpowiednie zaplecze lokalowe (biuro), wyposażone w niezbędny sprzęt biurowy (komputer, drukarka). Uczelnia zapewnia środki materialne niezbędne do funkcjonowania Samorządu Studentów, zgodnie z art. 202 ust. 8 Ustawy. Wskazane środki nie mają charakteru stałego budżetu, lecz są przekazywane zgodnie z zapotrzebowaniem, po uprzednim wystosowaniu pisma do Władz Wydziału. Studenci pozytywnie oceniają wskazaną formę wsparcia materialnego.

Jak wynika z list obecności Uczelnia respektuje i spełnia wymagania ustawy z art. 61 ust. 3 oraz z art. 67 ust. 4 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni oraz Radzie Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych.

Samorząd Studentów opiniuje Regulamin Studiów, zgodnie z art. 161 ust.2 Ustawy. Opinia sporządzana jest w formie pisemnej uchwały Parlamentu Studentów Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Przedstawiciele studentów wizytowanej Jednostki opiniują plany i programy kształcenia, co jest zgodne z art. 68 ust. 1 pkt. 2 Ustawy. Opinia jest przekazywana w formie pisemnej. Przedstawiciele studentów pozytywnie ocenili kontakt z Władzami Wydziału oraz Uczelni. Istotna jest możliwość cyklicznych spotkań Samorządu Studentów z Prodziekanem ds. studenckich, w celu omówienia bieżących spraw i przedstawienia problemów całej społeczności studenckiej.

Samorząd Studentów wizytowanego Wydziału nie prowadzi szkoleń w formie prezentacji multimedialnych lub otwartych wykładów dla wszystkich studentów rozpoczynających kształcenie z zakresu ich praw i obowiązków. Przedstawiciele studentów wskazali, iż są twórcami bezpłatnego „Poradnika dla studentów”, w którym odnaleźć można treści dotyczące praw i obowiązków studentów. Wskazana forma prezentacji wskazanych aspektów jest poprawna z punktu widzenia oceny studenckiej.

Wizytowana Jednostki zapewnia odpowiedni rozwój i funkcjonowanie Samorządu Studentów. Istotne jest właściwe wsparcie materialne oraz lokalowe dla inicjatyw organizowanych przez społeczność studencką.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) System opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej ma charakter kompleksowy i uwzględnia potrzeby studentów w procesie uzyskiwania efektów uczenia się. Wyróżniająco należy ocenić system opieki studentów niepełnosprawnych, który wspomaga ich w procesie kształcenia. Istotne jest, iż osoby z różnymi formami niepełnosprawności są odpowiednio wspierane przez Uczelnie i Jednostkę.

2) System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych funkcjonuje w oparciu o procedury, które spełniają swoją rolę, z punktu widzenia oceny studenckiej.

Zastrzeżenia budzi jednak fakt braku odpowiedniej liczby przedstawicieli studentów w Odwoławczej Komisji dyscyplinarnej ds. studentów.

3) Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych wspiera i stwarza odpowiednie warunki do działalności Samorządu Studentów. Istotny jest odpowiedni udział przedstawicieli studentów w pracach organów kolegialnych.

8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi.

Ocena kompletności i spójności wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia zawartych w dokumentach (decyzje, zarządzenia, uchwały) dotyczących prowadzonej polityki jakości, celów jakościowych, strategii realizacji tych celów oraz wprowadzenia i doskonalenia systemu zapewnienia jakości i zarządzania tym systemem.

Ocena zakresu, sposobu prowadzenia i kompletności dokumentacji dotyczącej dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów, studiach doktoranckich i podyplomowych, oraz doskonalenia tego systemu.

W Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach obowiązującym dokumentem dotyczącym zapewnienia jakości kształcenia jest *Uchwała Senatu Nr 15/2009 z dn. 25.02.2009 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia*, która określa jego cele i zasady funkcjonowania.

Głównym celem jakościowym Uniwersytetu jest „kształcenie przyszłych elit zawodowych i intelektualnych społeczeństwa wiedzy” (§ 1). Aby absolwenci mogli właściwie wypełniać swoje przyszłe role zawodowe, społeczne i obywatelskie muszą uzyskać adekwatną wiedzę, umiejętności i postawy, jako efekt kształcenia określony w planach studiów i programach nauczania, o czym wspomina § 2 ww. Uchwały Nr 15/2009, określający **obszary zainteresowania** wewnętrznego systemu, czyli: 1) badania naukowe, 2) plany studiów, 3) programy nauczania, 4) metody dydaktyczne, 5) baza dydaktyczna, 6) obsługa administracyjna i techniczna.

Strategia realizacji tych celów, poprzez ocenę jakości kształcenia, jest dokonywana na podstawie okresowych analiz planów studiów i programów nauczania oraz programów praktyk zawodowych studentów; hospitacji zajęć dydaktycznych; ankietowych badań opinii studentów na temat poziomu prowadzonych zajęć dydaktycznych (§ 5).

Organy i osoby odpowiedzialne za właściwe funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) to:

- na poziomie Uczelni: Rektor sprawuje nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia (§ 53 ust. 3 statutu), zaś Senat raz w roku akademickim dokonuje oceny jego funkcjonowania (§ 3 ust. 4 ww. Uchwały Nr 15/2009), a ponadto powołano:

Senacką Komisję ds. jakości kształcenia (Uchwały Senatu: Nr 40/2012 z dn. 26.09.2012 r. w sprawie powołania, Nr 13/2013 z dn. 27.03.2013 r. w sprawie uzupełnienia składu o przedstawicieli studentów i doktorantów), która rozpatruje sprawy dotyczące jakości kształcenia w Uniwersytecie, a w szczególności: programów kształcenia i planów studiów; tworzenia kierunków studiów, specjalności i kursów dokształcających; poprawy jakości kształcenia; funkcjonowania systemu punktowego ECTS; funkcjonowania i rozwoju programu USOS;

Senacką Komisję ds. oceny jakości kształcenia (Uchwały Senatu: Nr 41/2012 z dn. 26.09.2012 r. w sprawie powołania, Nr 14/2013 z dn. 27.03.2013 r. w sprawie uzupełnienia

składu o przedstawicieli studentów i doktorantów), która dokonuje oceny jakości kształcenia na kierunkach studiów i innych, prowadzonych przez UPH, formach kształcenia;

Senacką Komisję ds. rozwoju uczelni (Uchwała Senatu Nr 42/2012 z dn. 26.09.2012 r.), która rozpatruje sprawy dotyczące rozwoju Uniwersytetu, a w szczególności: strategii rozwoju, w tym planów inwestycyjnych; rozwoju bazy naukowej; działalności promocyjnej; współpracy z przemysłem i środowiskiem gospodarczym. Zasady i tryb działania ww. komisji określa jej Regulamin, uchwalony na posiedzeniu Komisji w dn. 31.01.2013 r.

- na poziomie Wydziału: decyzje dotyczące zarządzania jakością kształcenia podejmują: Dziekan (m.in. ustala sposób i tryb prowadzenia hospitacji i ankietyzacji) i Rada Wydziału, która zgodnie z § 3 ust. 3 ww. Uchwały Nr 15/2009 - „Co najmniej raz w roku akademickim (...) przeprowadza ocenę jakości kształcenia na wydziale”. Ponadto powołano **Wydziałową Komisję ds. Programów i Jakości Kształcenia** (Uchwała RW Nr 164/2013 z dn. 25.09.2013 r.), w ramach której funkcjonują 3 zespoły kierunkowe: zespół ds. programów i jakości kształcenia dla kierunku Administracja I° i II°, zespół ds. programów i jakości kształcenia dla kierunku Logistyka I°, zespół ds. programów i jakości kształcenia dla kierunku Zarządzanie I° i II°. Komisja funkcjonuje pod kierunkiem przewodniczącej – Prodziekan ds. Dydaktyki, przy wsparciu koordynatora ds. badań ankietowych.

Na wizytowanym Wydziale decyzją Rady Wydziału wprowadzony został **Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych UPH w Siedlcach** (Uchwała RW Nr 151/2013 z dn. 25.09.2013 r.), którego celem jest kształtowanie jakości kształcenia na najwyższym poziomie, poprzez: „1) kreatywne planowanie, organizowanie i realizowanie procesu dydaktycznego na wszystkich kierunkach i poziomach studiów; 2) stałe monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia; 3) rozwijanie współpracy ze studentami i absolwentami; 4) unowocześnianie programów nauczania oraz dopasowywanie ich do aktualnych potrzeb rynku pracy”. Realizacja tego celu następuje przez podejmowanie przedsięwzięć w zakresie:

- „1) weryfikacji efektów kształcenia przyjętych dla poszczególnych kierunków i poziomów studiów prowadzonych przez Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych;
- 2) oceny i weryfikacji doboru nauczycieli akademickich do prowadzenia poszczególnych modułów przedmiotowych;
- 3) kontrola warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych;
- 4) przeprowadzania hospitacji oraz studenckich badań ankietowych dotyczących jakości realizowanych zajęć dydaktycznych oraz jakości obsługi administracyjnej;
- 5) doskonalenia systemu komunikacji z kandydatami na poszczególne kierunki studiów, ze studentami Wydziału oraz z absolwentami;
- 6) monitorowania karier zawodowych absolwentów Wydziału;
- 7) pozyskiwania opinii przedstawicieli rynku pracy w odniesieniu do realizowanych oraz wdrażanych programów kształcenia”.

Przykładową dokumentację dotyczącą dokonywanych analiz i podejmowanych działań mających wpływ na jakość kształcenia, odnoszących się do realizacji celów jakościowych określonych w ww. Uchwale Rady Wydziału Nr 151/2013, stanowią:

- 1) weryfikacja efektów kształcenia przyjętych dla poszczególnych kierunków i poziomów studiów prowadzonych przez Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych:**

Ocena efektów kształcenia osiągniętych w roku akad. 2012/2013 na kierunkach Administracja, Logistyka, Zarządzanie (*Załącznik do Uchwały Nr 194/2013 RW NEiP z dn. 6.11.2013 r.*); Analiza wyników nauczania na WNEiP (za rok akad. 2011/2012, za rok akad. 2012/2013);

2) ocena i weryfikacja doboru nauczycieli akademickich do prowadzenia poszczególnych modułów przedmiotowych:

Pisma z dn. 15.05.2013 r. do p. Prodzikan ds. dydaktyki w sprawie zasad i kryteriów obsady dydaktycznej modułów przedmiotowych (tj.: publikacje zgodne z tematyką zajęć dydaktycznych, dotychczasowe doświadczenia dydaktyczne, praktyka zawodowa prowadzenie badań naukowych zgodnych z tematyką zajęć dydaktycznych, w tym realizacja grantów) od Instytutu Administracji, Samorządu i Prawa oraz 4 Katedr: Zarządzania Przedsiębiorstwem, Nauk Ekonomicznych, Podstaw Zarządzania, Marketingu i Logistyki;

3) kontrola warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych:

Notatka z zebrania poświęconego problemom planowania zajęć dydaktycznych na WNEiP w roku akademickim 2013/2014 (28.08.2013); Analiza infrastruktury dydaktycznej WNEiP (18.12.2013);

4) przeprowadzanie hospitacji oraz studenckich badań ankietowych dotyczących jakości realizowanych zajęć dydaktycznych oraz jakości obsługi administracyjnej:

Sprawozdanie z hospitacji zajęć dydaktycznych na kierunkach prowadzonych przez WNEiP (w roku akad. 2011/2012 - 13.06.2012, w roku akad. 2012/2013 - 4.06.2013); Sprawozdanie ze studenckich badań ankietowych w zakresie jakości zajęć dydaktycznych (w sem. letnim roku akad. 2011/2012, w sem. zimowym roku akad. 2012/2013, w sem. letnim roku akad. 2012/2013); Sprawozdanie ze studenckich badań ankietowych w zakresie jakości obsługi dziekanatowej, przeprowadzonych w sem. letnim roku akad. 2012/2013 (21.06.2012);

5) doskonalenie systemu komunikacji z kandydatami na poszczególne kierunki studiów, ze studentami Wydziału oraz z absolwentami:

Sprawozdanie z funkcjonowania systemu komunikacji z kandydatami na poszczególne kierunki studiów, ze studentami Wydziału oraz z absolwentami (26.06.2013);

6) monitorowania karier zawodowych absolwentów Wydziału:

Sprawozdanie z wyników badań prowadzonych z wykorzystaniem „Ankiety absolwenta” dostępnej na stronie internetowej WNEiP;

7) pozyskiwania opinii przedstawicieli rynku pracy w odniesieniu do realizowanych oraz wdrażanych programów kształcenia:

Porozumienia dot. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym; opinie przedstawicieli rynku pracy o programach kierunkach „administracja”, „logistyka”, „zarządzanie”; opinie przedstawicieli rynku pracy o programach Podyplomowych Studiów: „Strategicznego Zarządzania Personalem”, „Audyty Wewnętrzne i Rachunkowości”, „Organizacji Transportu i Spedycji Międzynarodowej”, „Nowoczesnych Form Reklamy”, „Służby Cywilnej Administracji Publicznej Zarządzania Jednostkami Terenowymi oraz Rozwoju Regionalnego i Lokalnego”, „Administracji i Finansów Publicznych”; opinie dotyczące projektów realizowanych na WNEiP; Sprawozdanie z piątej edycji „Spotkań z Biznesem” zorganizowanych w dn. 14.03.2013 r.

Za dotatkową dokumentację dotyczącą analiz w ramach WSZJK można też uznać:

- **sprawozdania roczne:** Sprawozdanie z pracy Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia za rok akad. 2012/2013 (15.10.2013), Sprawozdanie z pracy Senackiej Komisji ds. Oceny Jakości

Kształcenia w UPH w Siedlcach roku akad. 2012/2013 (16.10.2013), Sprawozdanie z prac Wydziałowej Komisji ds. Programów i Jakości Kształcenia WNEiP UPH w Siedlcach w roku akad. 2012/13 (2.07.2013);

- **protokoły z posiedzeń:** Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Senackiej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, Wydziałowej Komisji ds. Programów i Jakości Kształcenia, a także: Senatu UPH (30.01.2013, 27.03.2013, 29.01.2014); Rady Wydziału NEiP (Nr 1/2013 z 9.01.2013, Nr 5/2013 z 8.05.2013, Nr 6/2013 z 5.06.2013, Nr 1/2014 z 15.01.2014);
- **pozostałe:** Sprawozdanie z realizacji celów Strategii Rozwoju UPH za 2013 r. oraz Rekomendacje do sprawozdania z realizacji celów (...); Harmonogramy prac Wydziałowej Komisji ds. Programów i Jakości Kształcenia w roku akad. 2012/2013 oraz w roku akad. 2013/2014; Rekomendacje/opinie/działania naprawcze Wydziałowej Komisji ds. Programów i Jakości Kształcenia w roku akad. 2012/2013 (2.07.2013) oraz w roku akad. 2012/2013 (13.03.2014); Sprawozdanie z zebrania Władz WNEiP z pracownikami Wydziału w dn. 2.10.2013 r. (spotkanie informacyjne, organizowane cyklicznie).

Zwracają także uwagę **dążenia Uczelni do doskonalenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia**, co potwierdzają m.in. następujące akty prawne:

- *Uchwały Senatu z dn. 27.03.2013 r.: Nr 13/2013 w sprawie uzupełnienia składu Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia (o przedstawicieli studentów i doktorantów); Nr 14/2013 z dn. 27.03.2013 r. w sprawie uzupełnienia składu Senackiej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia (o przedstawicieli studentów i doktorantów);*
- *Zarządzenie Rektora Nr 26/2014 z dn. 12.03.2014 r. w sprawie wprowadzenia ujednoliconego systemu ankietowego badania opinii studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych w zakresie jakości prowadzonych zajęć oraz jakości obsługi procesu dydaktycznego i organizacyjnego („Celem systemu ankietyzacji jest ustalenie opinii studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych co do sposobu prowadzenia zajęć oraz bieżące monitorowanie procesu dydaktycznego i ciągła poprawa jakości kształcenia”);*
- *Uchwała nr 164/2013 RW NEiP z dn. 25.09.2013 r. w sprawie powołania Wydziałowej Komisji ds. Programów i Jakości Kształcenia na kadencję 2012-2016 oraz ustalenia zakresu jej zadań (w ramach której funkcjonują 3 zespoły kierunkowe) - skład poprzedniej Komisji Wydziałowej, zgodnie z Uchwałą nr 122/2012 RW NEiP z dn. 19.09.2012 r., stanowił jedynie 5 osób i nie uwzględniał udziału przedstawicieli studentów;*
- *Zarządzenie Nr 5/2014 Dziekana z dn. 12.03.2014 r. w sprawie powołania konsultantów ds. opiniowania wdrażanych i realizowanych programów kształcenia na WNEiP.*

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Na podstawie analizy otrzymanej dokumentacji należy uznać, iż Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach posiada wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia (ogólnouczelniane i wydziałowe), zarówno o charakterze ogólnym, jak i odnoszące się bezpośrednio do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości. Przepisy te w sposób kompletny i spójny określają prowadzoną politykę jakości, procedury, cele jakościowe oraz strategię ich realizacji.

Podsumowując należy stwierdzić, iż zakres, sposób prowadzenia i kompletność dokumentacji dotyczącej dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do

poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia jest poprawny. Świadczy o tym m.in. fakt omawiania wyników ankiet, hospitacji oraz innych dokumentów z zakresu wewnętrznego systemu na posiedzeniach wydziałowych i uczelnianych organów kolegialnych, co znajduje odzwierciedlenie w protokołach, a także prowadzenie dodatkowych badań aspektów wpływających na jakość, np. „doskonalenie systemu komunikacji z kandydatami na poszczególne kierunki studiów, ze studentami Wydziału oraz z absolwentami”.

Zarówno Uczelnia, jak i Wydział, cały czas podejmują działania w zakresie doskonalenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, jak i doskonalenia istniejących już procedur, o czym świadczą ww. Uchwały i Zarządzenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2. Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			
2	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji ⁴		X			
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
5	prowadzenie badań naukowych		X			
6	współpraca krajowa i międzynarodowa		X			
7	system wsparcia studentów i doktorantów ⁵		X			
8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia		X			

Odniesienie się do dokonanej przez jednostkę analizy SWOT w kontekście wyników przeprowadzonej oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny

zasobów kadrowych, materialnych, działalności naukowej i międzynarodowej, współpracy z beneficjentami procesu kształcenia.

Jednostka przedstawiła analizę SWOT w postaci tabelarycznej.

Czynniki wewnętrzne	<p style="text-align: center;">Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czytelna misja i cele strategiczne Wydziału, jasno określona struktura oraz stosowanie procedur wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia; • Kadra naukowa legitymująca się bogatym dorobkiem naukowym oraz doświadczeniem dydaktycznym i praktycznym, związana z prowadzonymi kierunkami studiów i specjalności; • Baza lokalowa wyposażona w nowoczesne środki multimedialne, dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych; • Systematycznie poszerzana oferta dydaktyczna na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz studiach podyplomowych; • Prężnie działające koła naukowe aktywnie uczestniczące w konferencjach, konkursach i publikacjach; • Działania zmierzające do podnoszenia i uzyskiwania kolejnych uprawnień naukowych poprzez cykliczną organizację konferencji międzynarodowych rozpoznawanych w Polsce i Europie; • Zeszyty naukowe znajdujące się na liście MNiSzW (8 pkt.); • Jedyne Uniwersytet w regionie Wschodniego Mazowsza; • Konkurencyjne opłaty za studia niestacjonarne i podyplomowe; • Wydział generuje najwyższe przychody dla uczelni w przeliczeniu na jednego studenta; • Systematycznie rosnąca liczba umów o współpracy Wydziału z zagranicznymi ośrodkami akademickimi; • Systematycznie rosnąca liczba nauczycieli akademickich biorących udział w wymianie zagranicznej w ramach Programu ERASMUS; • Ugruntowane i pozytywne relacje z interesariuszami zewnętrznymi Wydziału, w tym władzami lokalnymi, mediami oraz podmiotami gospodarczymi; • Współpraca dydaktyczna z praktykami zarządzania, logistyki i administracją samorządową; • Udział pracowników Wydziału w badaniach dotyczących kluczowych problemów regionalnych, krajowych i międzynarodowych; • Rozpoznawalna w regionie marka Wydziału i Uczelni; • Kategoria „B” Wydziału. 	<p style="text-align: center;">Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niewielka liczba samodzielnych pracowników nauki oraz trudności w ich pozyskiwaniu; • Zbyt wolne w stosunku do tempa rozwoju wydziału uzyskiwanie tytułów i stopni naukowych przez pracowników, wynikające między innymi z braku uprawnień do doktoryzacji oraz habilitacji; • Zbyt niska aktywność badawcza pracowników naukowych (za mało publikacji lokowanych w czasopiśmie o światowej randze, niska aktywność w pozyskiwaniu grantów); • Niewystarczająca powierzchnia parkingowa, stanowiąca utrudnienie dla studentów i pracowników; • Ograniczone zasoby finansowe mające wpływ na prowadzenie działalności badawczej; • Zbyt mała liczba kierunków/specjalności prowadzonych w języku obcym; • Brak studiów doktoranckich; • Zbyt mała w stosunku do potrzeb Wydziału liczba studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych z zagranicznych uczelni partnerskich; • Niska komercjalizacja wyników badań naukowych prowadzonych na Wydziale.
Czynniki zewnętrzne	<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca świadomość uczenia się przez całe życie (life-long learning), także z wykorzystaniem edukacji zdalnej; • Wprowadzenie nowego prawa o szkolnictwie wyższym i postępy „procesu bolońskiego”; • Rosnące możliwości uzyskania stypendiów naukowych przez młodych pracowników nauki i studentów (stypendia MNiSzW i „Diamentowy Grant”); • Uwzględnienie uczelni w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Innowacyjne Mazowsze, skutkujące łatwiejszym dostępem do środków z funduszy strukturalnych; • Umocnienie pozycji miasta Siedlce, jako ośrodka akademickiego; • Wzrost zainteresowania interesariuszy zewnętrznych tworzeniem nowych kierunków studiów; • Wzrost zainteresowania interesariuszy zewnętrznych praktykami studenckimi; • Powstawanie nowych zakładów pracy w regionie 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spadek liczby studentów związany z niżem demograficznym; • Niskie płace w szkolnictwie wyższym zachęcające kadre do poszukiwania dodatkowego zatrudnienia kosztem zaangażowania w prace badawcze; • Konkurencja wśród uczelni i wydziałów w procesie pozyskiwania kandydatów na studia; • Małe zainteresowanie podmiotów gospodarczych działających w regionie rezultatami badań prowadzonych przez uczelnie wyższe.

	zainteresowanych zatrudnianiem absolwentów Wydziału; <ul style="list-style-type: none"> • Nawiązanie strategicznego partnerstwa z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi. 	
--	--	--

Analiza pokrywa się z ustaleniami zespołu wizytującego. W analizie podano czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które wpływają na szanse lub zagrożenia rozwoju Wydziału. Wśród czynników, na które jednostka ma wpływ, i które należy poprawić jest przede wszystkim rozwój naukowy i awanse własnej kadry. Na wydziale należy zintensyfikować działania zmierzające do zwiększonej liczby samodzielnych pracowników naukowych, a w przyszłości posiadać kadre do utworzenia studiów doktoranckich.